

Inštitút pre výskum práce a rodiny, Župné nám. 5-6, Bratislava



Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Bratislava, máj 2016

Obsah

Identifikácia organizácie	2
Činnosť organizácie	3
Výskumná činnosť.....	3
Výskumné a iné projekty v roku 2015 v rámci kontraktu s MPSVR SR.....	6
Ostatné projekty v roku 2015 mimo hlavnej činnosti.....	18
Analytická a expertízna činnosť	53
Príprava/organizácia odborných podujatí.....	61
Aktívna účasť na konferenciách a iných odborných podujatiach.....	63
Publikačná činnosť	68
Pedagogická činnosť.....	71
Médiá a publicita	72
Činnosť Dokumentačného a informačného strediska sociálnej ochrany (DISSO-a)	73
Náklady na zabezpečenie činnosti IVPR - rozpočet organizácie	75
Hodnotenie a analýza vývoja organizácie v roku 2015	80

Identifikácia organizácie

Názov organizácie: Inštitút pre výskum práce a rodiny (ďalej „IVPR“)

Sídlo: Bratislava, Župné námestie 5-6, 812 41 Bratislava

Rezort/zriaďovateľ: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Kontakt: tel: 02/20 442 401, ivpr@ivpr.gov.sk; www.ivpr.gov.sk

Forma hospodárenia: štátna príspevková organizácia MPSVR SR

Riaditeľka: PhDr. Silvia Porubánová

Zástupca riaditeľky: Mgr. Daniel Gerbery, PhD

Činnosť organizácie

Výskumná činnosť

Číslo VP	Názov VP	Zadávatel'	Riešitelia/lky	Termín riešenia
1.	Kvalita v sociálnych službách	SSRP	Repková	I.-XII.2015
2.	Prerušovaná pracovná kariéra vs. pracovná a životná situácia	ORRRP	Filadelfiová	I.-XII.2015
3.	Porovnanie participácie žien a mužov na rôznych úrovniach a v rôznych sektoroch verejného a politického života	ORRRP	Porubánová Filadelfiová	I.-XII.2015
4.	Špecifiká formovania dlhodobej nezamestnanosti v skupine mladých ľudí a možnosti jej prevencie	SP	Hanzelová Ondrušová Kešelová	I.-XII.2015
5.	Podpora pri hľadaní prvého zamestnania mladých ľudí so zdravotným postihnutím	SP	Hanzelová Ondrušová Kešelová	I.-XII.2015
6.	Dlhodobá nezamestnanosť a jej väzby na systém pomoci v hmotnej núdzi	SP	Hanzelová Ondrušová Kešelová	I.-XII.2015
7.	Determinanty zmien v statuse ekonomickej aktivity a ich dopady na životné podmienky vybraných kategórií obyvateľstva	SP SSRP	Bednárík Gerbery	I.-XII.2015
8.	Nedeklarovaná práca na Slovensku	SP	Bednárík	I.-XII.2015
9.	Analýza vplyvu zavedených opatrení zameraných na	SSRP	Škobla	I.-XII.2015

	aktiváciu občana v rámci systému pomoci v hmotnej núdzi			
10.	Kvalitatívny prieskum pomáhajúcich profesií pri sociálnej inklúzii MRK	SSRP	Škobla	I.-XII.2015
11.	Stanovenie a realizovanie dlhodobého plánu výskumu v oblasti problematiky násilia na deťoch	SSRP	Fico	I.-XII.2015
12.	Ľudia bez domova: príprava a realizácia empirického výskumu, analýza nástrojov prevencie a riešenia bezdomovectva	SSRP	Ondrušová Fico Filadelfiová Gerbery Grandtnerová	I.-XII.2015
13.	Monitoring médií a marketingovej komunikácie z hľadiska násilia na ženách, domáceho násilia a rodovej rovnosti	ORRRP	Holubová	I.-XII.2015
14.	Analýza dát vyplyvajúcich z prevádzky Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie	ORRRP	Holubová	I.-XII.2015
15.	Ekonomické vyhodnotenie strát z pracovných úrazov a chorôb z povolania u zamestnávateľov v SR. II. Etapa	SP	Kordošová	I.-XII.2015
16.	Zvyšovanie odborného vzdelávania a kvalifikácie osôb obsluhujúcich technické zariadenia zo zameraním na kovoobrábacie stroje	SP	externista	I.-XII.2015

17.	Systémy riadenia a ich vplyv na manažment zdravia - pracovné, psychosociálne a organizačné riziká pri práci	SP	Urdzíkova	I.-XII.2015
18.	Návrh Konceptie zosúladenia pracovného a rodinného života- úloha z NAP-u rodovej rovnosti na roky 2014-2019	ORRRP	Porubánová	I.-XII.2015
19.	Identifikovanie príčiny útekov/zmiznutí maloletých bez sprievodu	SSRP	Fico	I.-XII.2015

Výskumné a iné projekty v roku 2015 v rámci kontraktu s MPSVR SR

1. Kvalita sociálnych služieb – Implementácia podmienok kvality do praxe poskytovateľov sociálnych služieb

Výskumný projekt bol zameraný na analýzu teoreticko-odborných, legislatívnych a komparatívnych rámcov pre zavádzanie podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách do praxe poskytovateľov sociálnych služieb. Autorka spolu so širším expertným tímom zloženým zo zástupcov/kýň akademicko-výskumného, legislatívneho, poskytovateľského a užívateľského sektora pripravila metodiku implementácie podmienok kvality do praxe. Metodika bola pripomienkovaná širším okruhom širších spoločensko-odborných aktérov v oblasti sociálnych služieb a verejne prezentovaná na celoslovenskom podujatí v decembri 2015.

Riešiteľka: Kvetoslava Repková

2. Prerušovaná pracovná kariéra vz. pracovná a životná situácia

Výskumná úloha mapuje typy a dobu trvania prerušenia práce alebo zamestnania a ich rôznorodé dopady – jednak na postavenie na trhu práce, ako aj na celkovú životnú situáciu. Prerušenie zamestnania počas aktívneho života môže mať rôzne dôvody: či už je to potreba starostlivosti o narodené dieťa alebo potreba starostlivosti o iného odkázaného člena rodiny, zhoršenie vlastného zdravotného stavu alebo choroba a nezamestnanosť. Všetky situácie, hoci ich pokrýva sociálne poistenie, vplývajú na celkové postavenie vo sfére platenej práce a na celkovú životnú situáciu jednotlivcov a domácností. Kontextuálne sa úloha zameriava na často opomínaný aspekt fragmentarizácie pracovných dráh a ich dopadov. Fragmentarizácia sa týka aj žien - matiek so špecifickým vzdelanostným a sociálno-ekonomickým profilom. Dôležitú dimenziu analýzy predstavoval rodový aspekt – sledovanie situácie žien a mužov rôzneho veku a s rôznym sociálnym statusom, predovšetkým pri dôvode starostlivosti (o deti alebo iných závislých členov rodiny). Riešenie úlohy sa zakladalo na sekundárnych analýzach empirických údajov zozbieraných IVPR v predchádzajúcich rokoch, či už pre potreby Správy o rodine alebo v rámci národných projektov MPSVR SR. Cieľom analýzy bola identifikácia opatrení a možností sociálnej podpory pre oslabenie negatívnych dopadov prerušenia práce na chudobu a sociálne vylúčenie žien a mužov.

Riešiteľka: Jarmila Filadelfiová

3. Porovnanie participácie žien a mužov na rôznych úrovniach a v rôznych sektoroch verejného a politického života

Úloha vychádzala zo Záverečných vyhodnotení Výboru CEDAW k periodickým správam o Slovensku (druhej až štvrtej), v rámci ktorých v článku č. 24 Výbor vyjadril znepokojenie nad nedostatkom informácií o účasti žien na rôznych úrovniach a sektoroch politického a

verejného života, poskytnutých v správe. Analýza poskytla údaje pre Súhrnnú správu o stave rodovej rovnosti v SR a rok 2015.

Riešiteľky: Silvia Porubánová, Jarmila Filadelfiová

4. Špecifiká formovania dlhodobej nezamestnanosti v skupine mladých ľudí a možnosti jej prevencie

Výskumná úloha sa zameriavala na analýzu špecifik nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti v cieľovej skupine mladých ľudí vo veku od 15 do 29 rokov. Osobitne sa sústredila na analýzu faktorov znevýhodnenia na trhu práce vo vybraných znevýhodnených skupinách nezamestnaných mladých ľudí: mladých so zdravotným postihnutím, s nízkym vzdelaním a dlhodobo nezamestnaných.

Výskumná úloha mala predovšetkým empirický charakter. Jej hlavnú časť tvorila príprava, realizácia a vyhodnotenie empirického prieskumu medzi uchádzačmi o zamestnanie od 15 do 29 rokov evidovaných na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. Prieskum bol zameraný na analýzu správania sa mladých ľudí na trhu práce, predovšetkým na ich motivačné sklony k integrácii na trh práce, mzdové a profesijné aspirácie, flexibilitu na pracovnom trhu, sklony k účasti mladých na nástrojoch AOTP. Zber údajov vo výberovom súbore 305 respondentov sa realizoval prostredníctvom pracovníkov a pracovníčok odborných poradenských služieb výskumnou metódou štruktúrovaného rozhovoru face-to-face.

V rámci výskumnej úlohy sa realizoval aj prehľad nástrojov AOTP zameraných možnosti na rozvoja zamestnateľnosti mladých ľudí, predovšetkým v skupine mladých s nízkym vzdelaním a navrhnuté boli opatrenia v oblasti verejných služieb zamestnanosti na prevenciu nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti mladých ľudí s nízkym vzdelaním a so zdravotným postihnutím.

Z výskumných zistení vyplynulo, že nízke vzdelanie (ISCED 0-2) je jeden z najrizikovejších faktorov vzniku nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti u mladých ľudí. S priemernou dĺžkou nezamestnanosti jeden rok a osem mesiacov boli mladí ľudia s nízkym vzdelaním nezamestnaní o 4 štyri mesiace dlhšie ako ľudia s vyšším stredným vzdelaním a o trištvrte roka dlhšie ako vysokoškolsky vzdelaní. Drvivá väčšina respondentov bola prístupná k flexibilným pracovným podmienkam (práca na dobu určitú, práca na skrátený pracovný čas). Viac ako 80 % respondentov tiež bolo ochotných pracovať v inom odbore ako vyštudovanom, ale preferovali pozície zodpovedajúce stupňu dosiahnutého vzdelania. Najvyššia miera neochoty sa prejavila voči vykonávaniu nekvalifikovanej práce a práci za minimálnu mzdu. Platové požiadavky sa pohybovali pod úrovňou priemernej mzdy v hospodárstve SR za 1.až 3. štvrťrok 2015. Nižšie nároky na vykonávanú prácu (vrátane mzdových požiadaviek) sa prejavili u respondentov znevýhodnených na trhu práce (so zdravotným postihnutím, s nízkym vzdelaním, dlhodobo nezamestnaných).

Výskum tiež poukázal na tendenciu nesúladu existujúcich študijných a učebných odborov s potrebou zamestnávateľov nielen pri získaní zamestnania, ale aj pri hľadaní absolventskej praxe. Významným dôvodom neúčasti na absolventskej praxi (30 % respondentov, ktorí spĺňali podmienky na zaradenie do absolventskej praxe) bol neúspech pri hľadaní si praxe zodpovedajúcej vzdelaniu.

Z hľadiska prežívania nezamestnanosti u mladých ľudí z výskumu vyplynulo, že najvyššia miera aktivity, vrátane ochoty pracovať, pretrváva počas prvých troch mesiacov nezamestnanosti. Po 6 mesiacoch aktivita a ochota pracovať rapídne klesá. Z uvedeného dôvodu zohráva pri mladých ľuďoch významnú úlohu ich včasná aktivizácia prostredníctvom aktívnych opatrení, projektov a programov, a to u všetkých vzdelanostných skupín, vrátane ľudí s nízkym vzdelaním. Hlavné odporúčanie, ktoré vyplynulo z výskumu sa týka nezamestnaných mladých ľudí s nízkym vzdelaním: čo možno najskorší návrat do vzdelávacieho procesu, ktorý by v prepojení s praxou poskytoval možnosť dokončenia základného vzdelania a získania kvalifikácie v stredoškolskom štúdiu podľa potrieb zamestnávateľov v regióne.

Riešiteľka: Daniela Kešelová

5. Podpora pri hľadaní prvého zamestnania mladých ľudí so zdravotným postihnutím

Výskumná správa nadväzuje najmä na opatrenie Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020, ktoré je zamerané na tvorbu a implementáciu špecifických programov podpory prechodu zo škôl na trh práce mladých ľudí so zdravotným postihnutím. Cieľom správy je zhodnotiť súčasný stav v oblasti podpory zamestnávania mladých ľudí so zdravotným postihnutím v podmienkach SR a ponúknuť inšpiráciu pre uľahčenie pracovného začlenenia tejto skupiny na základe programov tranzície od vzdelávania k zamestnaniu implementovaných v zahraničí.

Napriek tomu, že aj v súčasnosti mladí ľudia so zdravotným postihnutím môžu participovať na mainstreamových aktívnych opatreniach trhu práce (napr. v rámci absolventskej praxe, či programu Záruky pre mladých), sú možnosti ich reálneho zapojenia v porovnaní s ostatnými limitované (z dôvodu nízkeho záujmu zamestnávateľov o týchto absolventov, ako aj obmedzenej dostupnosti individualizovaného poradenstva pri hľadaní zamestnania.). Veľká časť mladých ľudí so ZP tak ostáva po ukončení štúdia ekonomicky neaktívna.

Opodstatnenosť potreby zintenzívnenia úsilia o uľahčenie vstupu mladým ľuďom so zdravotným postihnutím na trh práce je ilustrovaná na základe komparácie vybraných ukazovateľov o evidovaných uchádzačoch o zamestnanie do 29 rokov so zdravotným postihnutím a bez zdravotného postihnutia. V dvoch modelových situáciách absolventa špeciálnej školy s mentálnym postihnutím a absolventa vysokoškolského štúdia s telesným postihnutím sú identifikované konkrétne bariéry, s ktorými sa títo mladí ľudia pri hľadaní zamestnania stretávajú. Zároveň sú hodnotené dostupné formy podporných opatrení pre ich potenciálnych zamestnávateľov. Napokon sú prezentované princípy a príklady dobrej praxe programov prechodu od vzdelávania k zamestnaniu v Slovinsku, Rakúsku a Austrálii.

Riešiteľka: Darina Ondrušová

6. Dlhodobá nezamestnanosť a jej väzby na systém pomoc v hmotnej núdzi. Čiastkový výstup: Pomoc v hmotnej núdzi: vývoj základných ukazovateľov

História schémy pomoci v hmotnej núdzi v SR sa píše od roku 2004. Jej etablovanie bolo súčasťou zásadnej reformy sociálneho systému a trhu práce naštartovanej v rokoch 2003-2004. Za obdobie svojej existencie schéma pomoci v hmotnej núdzi prešla celým radom podstatných zmien, značná časť ktorých bola zameraná na optimalizáciu rovnováhy medzi príjmom zo schémy pomoci v hmotnej núdzi a potenciálnym pracovným príjmom s cieľom posilnenia stimulov k re/integrácii na trh práce.

Schéma pomoci v hmotnej núdzi už viac ako desaťročie tvorí neoddeliteľnú súčasť celkového mechanizmu sociálnej politiky Slovenskej republiky. Uvedený fakt nastoľuje požiadavku rekognoskácie základných ukazovateľov jej fungovania včítane ukazovateľov počtu adresátov schémy, ich regionálnej distribúcie, ich podielu na ekonomicky aktívnom obyvateľstve a v neposlednom rade ukazovateľov vzájomnej prepojenosti rozsahu nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti a počtu adresátov pomoci v hmotnej núdzi.

Predkladaný čiastkový výstup si kladie za cieľ tvorbu základnej panorámy schémy pomoci v hmotnej núdzi založenej na analýze longitudinálnych štatistických údajov za obdobie rokov 2004-2014. Zdrojom štatistických údajov je databáza poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke administrovaná Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny.¹

Predmetný čiastkový výstup obsahuje rozbor trendov vývoja schémy pomoci v hmotnej núdzi v období rokov 2004-2014 podľa nasledovných ukazovateľov:

- počtu poberateľov dávky v hmotnej núdzi (DvHN);
- distribúcie počtu poberateľov podľa krajov a okresov;
- incidencie osôb odkázaných na pomoc v hmotnej núdzi na úrovni okresov t.j. podielu poberateľov DvHN so spolu posudzovanými osobami na populácii okresu;
- miery nezamestnanosti a rozsahu poberateľov DvHN;
- počtu poberateľov aktivačného príspevku a ich regionálnej štruktúre.

Riešiteľka: Eneke Hanzelová

7. Determinanty zmien v statuse ekonomickej aktivity a ich dopady na životné podmienky vybraných kategórií obyvateľstva

Analýza zmien v ekonomickom statuse osôb v produktívnom veku a ich determinantov vychádza zo skutočnosti, že poznatky o pohybe medzi rôznymi statusmi na trhu práce a mimo neho sú dôležité pre pochopenie fungovania trhu práce, jeho štrukturálnych charakteristík, formovania agregátnej zamestnanosti a nezamestnanosti, ako aj rizík ekonomickej a sociálnej marginalizácie. Výskumná úloha reflektuje aj akcenty Národného programu reforiem v oblasti (dlhodobej) nezamestnanosti, nezamestnanosti špecifických kategórií a ich ekonomickej

¹ Dostupné na: http://www.upsvar.sk/statistiky/socialne-veci-statistiky.html?page_id=10826

neaktivity. Základom analýzy boli údaje z databázy EU SILC, ktorá umožňuje analyzovať tranzíciu medzi tromi situáciami: stav ekonomickej neaktivity, stav nezamestnanosti a vykonávanie platenej práce.

Výsledky analýz ukázali, že v sledovanom období bola do tranzície medzi rôznymi ekonomickými statusmi zahrnutá len malá časť populácie v produktívnom veku. V tejto kategórii dominoval pohyb od nezamestnanosti k platenej práci, ktorý mal špecifický sociálno-demografický profil. Dáta EU SILC ukázali, že silným determinantom prechodu do plateného zamestnania je vek, vzdelanie, lokalita, prítomnosť a počet detí, charakteristiky domácnosti ako celku (pracovná intenzita), zdravotný stav a spôsob zabezpečenia starostlivosti o deti v predškolskom veku. Zároveň, silnými determinantmi sú vzájomné interakcie týchto ukazovateľov. Prechod z neaktivity do platenej práce bol v sledovanom období menej prítomný. Pravdepodobnosť takýchto tokov spoluurčoval najmä vek, pohlavie, zdravie, charakteristiky domácnosti, pohlavie a ich interakcie. Ako štatisticky i vecne nevýznamné sa ukázali faktory súvisiace s podmienkami bývania, depriváciou v spotrebe a vybavenosťou domácnosti. Súčasťou záverečnej správy je aj prehľad a sekundárna analýza výsledkov iných, najmä komparatívnych výskumov v danej oblasti, ktoré sa týkajú situácie na Slovensku.

Riešitelia: Rastislav Bednárík, Daniel Gerbery

8. Nedeklarovaná práca na Slovensku

II. etapa: Potieranie nedeklarovanej práce (analýzy opatrení v krajinách EÚ a na Slovensku)

Štúdia predstavuje druhú etapu riešenia projektu „Nedeklarovaná práca na Slovensku“. Pozornosť sa venuje analýze politik a opatrení boja proti nedeklarovanej práci na Slovensku ako súčasť Európskej únie. Konkrétne boli popísané a vyhodnotené prístupy a opatrenia na potieranie nedeklarovanej práce v krajinách EÚ, ďalej vývoj prístupov a opatrení proti nedeklarovanej práci na Slovensku po vstupe do EÚ a napokon sú prezentované návrhy pracovníkov slovenských inštitúcií pôsobiacich v sektore boja proti nedeklarovanej práci (Inšpektoráty práce, Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, Sociálna poisťovňa, Odbory živnostenského podnikania, Daňové a Colné úrady a Mestské úrady).

Krátke závery: Na Slovensku sa najčastejšie ako nástroj boja proti nelegálnej práci využívajú kontroly, inšpekcie na pracovných miestach. Je to totožné so situáciou v Európskej únii, kde takisto za najfrekvencovanejší nástroj potierania nedeklarovanej práce sa považujú inšpekcie na pracovných miestach. Ide o represívne, zastrešovacie opatrenie, ktoré je aj v EÚ, aj na Slovensku považované za efektívne, a teda pôsobiace proti nedeklarovanej práci. Z balíka zastrešovacích opatrení sa na Slovensku často využívajú pokuty, ktoré však – takmer dve tretiny (64,4 %) z nich. Ďalšími nástrojmi sú ukladanie pokút a sankcií (uviedlo to 17,8 % respondentov), podávanie podnetov (po zistení skutočnosti nelegálnej práce) na príslušné orgány (15,4 % resp.) a poskytovanie poradenstva či vykonávanie osvetovej práce najmä medzi zamestnávateľmi (12,1 % respondentov). Podľa 7,3 % respondentov sa v ich organizácii využíva spolupráca s inými inštitúciami najmä pri kontrolných akciách či prepájaní príslušných informačných systémov a 4 % respondentov uvádzalo vyhľadávaciu činnosť pri zisťovaní nelegálnej práce.

Riešiteľ: Rastislav Bednárík

9. Analýza vplyvu zavedených opatrení zameraných na aktiváciu občana v rámci systému pomoci v hmotnej núdzi

Nový zákon o pomoci v hmotnej núdzi priniesol nové prvky v poskytovaní tejto pomoci a v jej vzťahu k aktivačnej činnosti. Keďže dopady aktivačnej činnosti neboli doteraz preskúmané validnými výskumnými metódami a implementačná prax zákona vzbudzuje vo verejných a odborných diskusiách mnohé dohady a kontroverzie, navrhovaná výskumná úloha má za cieľ objektívne zhodnotiť dopady zákona na lokálnej úrovni. Výskumná úloha má metodologickú oporu tak v kvantitatívnych (štatistická analýza) ako aj v kvalitatívnych metódach (krátkodobé etnografické pobyty v obciach).

Kontext: Úloha reflektuje opatrenia prijaté v rámci Zákona o pomoci v hmotnej núdzi č. 417/2013 Z. z. Úloha zároveň nadväzuje na ciele a opatrenia v rámci Dekády začleňovania Rómskej populácie, Stratégie integrácie Rómov do roku 2020 a Národnej stratégie zamestnanosti.

Riešiteľ: Daniel Škobla

10. Kvalitatívny prieskum pomáhajúcich profesií pri sociálnej inklúzii MRK

Proces riešenia: Výskumná úloha, ktorú sme riešili, kombinovala tri typy metodológie: výskum podkladových zdrojov a materiálov (desk research), štatistickú analýzu a terénny výskum (field research). Výskum zdrojov a materiálov poskytl nepostrádateľné kontextuálne informácie a tom ako terénna sociálna práca sa vyvíjala a fungovala v uplynulom období. Zaujímalo nás nielen to, aké boli formy a spôsoby organizácie, ale aj aké boli reťazce sociálnych interakcií a hierarchií, ktoré nevyhnutne ovplyvňovali prácu pracovníkov pomáhajúcich profesií. Štúdium dokumentov, správ a materiálov tvorilo dôležitý zdroj informácií, ktoré kontextualizovali naše chápanie výkonu práce, pred samotnou návštevou obcí a miest. Medzi materiálmi, ktoré sme študovali boli napríklad rôzne stratégie a vládne dokumenty vo vzťahu k začleňovaniu rómskej populácie, materiály k intervenciám na podporu sociálnej inklúzie MRK, materiály k projektom zo štrukturálnych fondov, špecificky z ESF.

Súčasťou výskumu bola aj príprava, distribúcia a analýza dvoch typov dotazníkov pre pracovníkov/pracovníčky terénnej sociálnej práce. Tieto dotazníky boli elektronicky zaslané s cieľom získať anonymne informácie od širšej škály pracovníkov, ako boli iba tí, s ktorými sme sa mohli rozprávať. Dotazníky sa skladali z otvorených otázok, čo vytvorilo priestor pre voľnú reflexiu s cieľom zistiť subjektívne názory respondentov. Otázky o osobných charakteristikách respondenta/respondentky alebo o ich profesionálnej trajektórii sme kvôli predpokladanej nízkej návratnosti dotazníkov (a tým nízkej štatistickej reprezentatívnosti) zámerne nezaradili. Pokiaľ to bolo potrebné, údaje štatistického charakteru o charakteristikách pracovníkov/pracovníčok terénnej sociálnej práce sme získali z predchádzajúcich výskumov (Bodnárová, 2014). Súčasťou výskumu boli aj hĺbkové rozhovory s expertmi/expertkami, manažérmi/manažérkami na centrálnej úrovni alebo v krajskom meste.

Štatistická analýza spočívala v analýze distribúcie finančných prostriedkov a geografického pokrytia projektami terénnej sociálnej práce, a ich korelácie s distribúciou rómskej populácie v rámci územia Slovenska podľa databázy Atlas rómskych komunít na Slovensku (2014). Kombinácia dvoch typov údajov umožnila pozrieť sa na rozloženie intervencií na podporu sociálnej inklúzie z rôznych aspektov ako je miera rozvoja regiónov, miera nezamestnanosti, prítomnosť najvytlúčenejších rómskych osídlení, miera priestorovej segregácie rómskeho obyvateľstva s využitím indexu segregácie, atď.

Etnograficko-sociologický terénny výskum spočíval v návšteve obcí a v rozhovoroch s predstaviteľmi obce, samotnými pracovníkmi/pracovníčkami a klientami z radov MRK. Rozhovory boli buď polo-štruktúrované rozhovory alebo fókusové skupiny. Podľa prijatých kritérií sme vytvorili vzorku 22 obcí/miest, ktoré sme navštívili, a kde sme sa rozprávali s rôzne situovanými aktérmi a predstaviteľmi rôznych inštitúcií.

V lokalitách sme začali s rozhovorom spravidla, s predstaviteľmi obce/mesta. V prípade menších obcí to bol vždy starosta/starostka, v mestách pracovník/pracovníčka príslušného odboru na mestskom úrade. Rozhovory spravidla trvali jednu až dve, a v niektorých zriedkavejších prípadoch až tri hodiny. Naším cieľom bolo porozprávať sa s terénnymi pracovníkmi samostatne. Informácie od predstaviteľov obce a od terénnych sociálnych pracovníkov/pracovníčok sme vždy chceli porovnať s perspektívou klientov. Rozhovory s príslušníkmi/príslušníčkami MRK sme väčšinou uskutočnili formou improvizovaných fókusových skupín a väčšinou v neprítomnosti predstaviteľov obce.

Výsledky: Pomáhajúce profesie pri inklúzii MRK – terénni sociálni pracovníci a pracovníčky, asistenti a asistenti terénnych sociálnych pracovníkov a pracovníčok – prispeli na lokálnej úrovni, v obciach a mestách, ku množstvu zmien pre zlepšenie situácie cieľových skupín. Formy a intenzita týchto zmien závisí na mnohých faktoroch. Zatiaľ čo v mestách, v dôsledku ich veľkosti, boli zmeny menej viditeľné, v obciach sa práca pomáhajúcich profesií stala neoddeliteľnou súčasťou lokálnych politík a stratégií, ako pomôcť chudobnej a sociálne vylúčenej populácii. Aj napriek rôznym problémom a nedostatkom pri implementácii, terénna sociálna práca sa etablovala ako významný nástroj každodennej sociálnej služby a práca pomáhajúcich profesií pozitívne prispela k prevencii niektorých foriem ďalšieho prehlbovania chudoby a sociálnych problémov na lokálnej úrovni.

Riešiteľ: Daniel Škobla

11. Stanovenie a realizovanie dlhodobého plánu výskumu v oblasti problematiky násillia na deťoch - Skúmanie systému ochrany detí pred násillím

Cieľom skupinových stretnutí bolo odpovedať na otázky v problematike násillia páchanom na deťoch. (detailnejší obsah vid' Kapitola č. 7: „Zoznam otázok použitých v skupinových stretnutiach“). Zistovali sme, aká je reálna skúsenosť účastníkov stretnutí s riešením prípadov násillia v praxi, kde existujú najväčšie slabiny a bariéry fungovania systému ochrany detí pred násillím. Skúmali sme na základe akých podnetov sa situácie podozrení z násillia najčastejšie riešia, aké sú skúsenosti s jeho rozpoznávaním u jednotlivých profesií a dôvody veľkého rozporu medzi dostupnými údajmi a reálne identifikovanými prípadmi. Otázky boli zamerané na koordináciu riešení už zistených prípadov, slabé miesta spolupráce,

identifikovanie bariér, popis postupov intervencií, hodnotenie vzájomných kontaktov a vzťahov. Zaujímali nás aj reálne riešenia, možnosti legislatívnych postupov a zlepšení, ktoré by umožnili posun pri odhaľovaní už zistených prípadov. Správa obsahuje niekoľko kapitol – prvá sa zaoberá najmä vyhl'adávacou činnosťou. Druhá popisuje systémové bariéry spolupráce, ktoré sa vyskytujú pri zaoberaní sa jednotlivými podnetmi. Zhŕňa tematické okruhy, ktoré v skupinových diskusiách považovali účastníci za zásadné. V ďalších kapitolách je uvedená tematická tabuľka a SWOT analýza hlavných tém. Záver správy uvádza dodatočné odporúčania, ktoré boli zaslané účastníkmi diskusie mailom a už spomínaný kompletný zoznam výskumných tém. Sledovaná problematika (vrátane legislatívnej úpravy) je interpretovaná zo subjektívneho pohľadu účastníkov fokusových skupín.

Riešiteľ: Milan Fico

12. Ľudia bez domova: príprava a realizácia empirického výskumu, analýza nástrojov prevencie a riešenia bezdomovectva

Cieľom predkladanej správy bolo prezentovať poznatky získané v rámci 1. etapy výskumného projektu zameraného na prevenciu a riešenie bezdomovectva v SR, ktorá prebiehala v roku 2015. Na Slovensku doposiaľ nebola téma bezdomovectva ako jedného z najextrémnejších foriem chudoby a sociálneho vylúčenia vo verejných politikách systematickejšie reflektovaná. Od tohto faktu sa odvíjalo aj obsahové zameranie 1. etapy výskumného projektu.

Výskumná správa sa člení do štyroch kapitol. V prvej kapitole sú predstavené východiská vzniku ETHOS typológie ako konceptuálneho rámca diskusií o bezdomovectve. Zároveň sa prezentujú obsahové charakteristiky jednotlivých operačných kategórií ETHOS typológie a navrhujú sa národné kategórie. Ďalšia kapitola približuje bezdomovectvo v SR z hľadiska dostupných zdrojov dát, akými sú najmä Sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 a štatistické zisťovanie EU SILC. Následne sa venujeme analýze verejných politík v kontexte prevencie straty bývania z vlastného, prenajatého či nelegálneho obydľia. Rovnako sa v správe analyzujú opatrenia na podporu prevencie bezdomovectva pri prepúšťaní osôb z inštitucionálnej starostlivosti, najmä zo zariadení ústavnej starostlivosti o deti, zo zariadení na výkon trestu odňatia slobody či výkon väzby a zo zdravotníckych zariadení.

V poslednej kapitole prezentujeme výsledky vlastného empirického prieskumu medzi organizáciami poskytujúcimi služby ľuďom bez domova, ktorý sa okrem iného týkal hodnotenia dostupnosti a kvality poskytovaných služieb, rôznych organizačných aspektov ich činnosti vrátane problémov s finančným zabezpečením, ako aj možností zberu dát a monitoringu bezdomovectva v budúcnosti.

V nadväznosti na predstavenú konceptualizáciu bezdomovectva sa v rámci 2. etapy výskumného projektu pre rok 2016 plánuje uskutočniť sčítanie a prieskum ľudí bez domova na území mesta Bratislava.

Výskumná úloha vychádzala z Uznesenia Európskeho parlamentu zo 16. januára 2014 o stratégii EÚ v oblasti bezdomovstva, ako aj z revidovanej Európskej sociálnej charty Rady Európy, najmä z jej článku 31.

Riešitelia: Darina Ondrušová, Daniel Gerbery, Milan Fico, Jarmila Filadelfiová, Lenka Grandtnerová, Ivan Lorenc

13. Monitoring médií a marketingovej komunikácie z hľadiska násilia na ženách, domáceho násilia a rodovej rovnosti

Monitoring vybraných médií a marketingovej komunikácie z hľadiska prevencie násilia na ženách, domáceho násilia a rodovej rovnosti sa zameriava na analýzu vybraných pozitívnych a negatívnych príkladov, ale aj komparáciu štandardizovaných údajov využitím medzinárodnej Global Media Monitoring Project metodológie. Medzinárodná metodológia bola doplnená o národné premenné merajúce aspekty rodovej rovnosti (napr. rodovo citlivého jazyka). Referenčným obdobím štandardizovaného monitoringu je 25. november až 10. december v roku 2014 a v roku 2015 (počas každoročnej medzinárodnej kampane 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanom na ženách). Prípadový monitoring sa zameriava na zber prípadov počas celého roku 2014 a 2015. Osobitnou súčasťou sú aj prípady mediálnych kampaní v oblasti prevencie násilia na ženách realizované na Slovensku, ale aj v iných krajinách a ich hodnotenie z hľadiska vecného zamerania a efektivity. Správa za roky 2014 a 2015 je v súčasnosti v štádiu prípravy vzhľadom na zámer poskytnúť údaje v medziročnom porovnaní (monitoring je súčasťou kontrahovanej úlohy aj na rok 2016). Okrem porovnania údajov a prípadov sa správa zameria aj na odporúčania pre ďalšie legislatívne a samoregulačné opatrenia vzhľadom na zistenia monitoringu.

Riešiteľka: Barbora Holubová

14. Analýza dát vyplývajúcich z prevádzky Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie, Správa o činnosti za rok 2015

Analýza zachytáva proces vzniku Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie (NLŽ), základné východiská, opis činnosti a financovanie. Jadrom správy je analýza dát o frekvencii hovorov a anonymizovaných údajov o ženách so skúsenosťou s násilím, ktoré vyhľadali pomoc linky. Východiskovými štandardmi NLŽ sú minimálne štandardy Rady Európy, z ktorých bezplatnosť, nepretržitý 24/7 režim, špecializácia na ženy zažívajúce násilie, dôvernitosť a niektoré štandardy bezpečia, ochrany a dostupnosti linka už dodržiava. Na linke v roku 2015 pracovala vedúca a 7 poradkýň, ktoré prešli 190 hodinovým špecializovaným vzdelávaním, zostaveným viacerými ženskými mimovládnyimi organizáciami. Hlavnou cieľovou skupinou NLŽ sú ženy zažívajúce násilie, ktorým je prostredníctvom NLŽ poskytovaný dištančnou formou bezpečný priestor na rozhovor, krízová pomoc, informácie, asistovanie a delegovanie na nadväzujúce služby. V roku 2015 prišlo na linku celkovo 6 700 hovorov a vybavených hovorov bolo 6 073. Celkovo okamžite prijatých bolo 4 977 hovorov, čo predstavuje 74,3 % zo všetkých prichádzajúcich hovorov na číslo linky 800 212 212. Vzhľadom na podiel neprijatých hovorov, v roku 2015 bola linka celkovo stredne preťažená a kapacitu linky a poradkýň počas vybraných pracovných zmien a dní treba posilniť. V roku 2015 bolo evidovaných 2 829 hovorov od žien so skúsenosťou s násilím, čo predstavuje 495 žien, ktoré volali v priemere 5,7-krát v závislosti od konkrétnej situácie. Viac ako 97 % volajúcich žien zažíva psychické násilie, 68 % fyzické, 45 % ekonomické, 27 % sociálne a viac ako 16 %

sexualizované násilie. Zo 495 žien bolo 40 % identifikovaných ako rizikových klientok, t.j. v nebezpečenstve opakovaného násilia, závažných zranení alebo usmrtenia alebo stupňovania násilia. Z evidovaných násilných osôb muži tvorili takmer 98 %, z toho (ex)manželia a (ex)partneri spolu 85,7 % zo všetkých mužov. Z poskytnutej pomoci najviac boli ženám poskytnuté kontakty na mimovládne organizácie/inštitúcie (293-krát), v 37 prípadoch poradkyne priamo asistovali pri hľadaní bezpečného bývania, v 17 prípadoch na základe súhlasu pani privolali políciu a 7-krát priamo asistovali pri zásahu polície. Z nadväzujúcich služieb bol indikovaný nedostatok špecializovaných centier v Banskobystrickom a Trenčianskom kraji, dostupnosť bezpečného ubytovania z hľadiska okamžitej pomoci, bezbariérovosti, aj pre rómske ženy. Indikovaný bol aj nedostatok bezplatnej právnej pomoci a špecializovaných poradkýň, ako aj celkovo služieb pre ženy so skúsenosťou so sexualizovaným násilím. Výsledky analýzy sú využiteľné pre budúce nastavenie personálnych a technických kapacít linky, na generalizovanie poznatkov o násilí na ženách a na analýzu nedostatkovosti nadväzujúcich služieb podpory a ochrany pre ženy zažívajúce násilie.

Riešiteľka: Barbora Holubová, Mária Ďurčíková, Natália Dvončová, kolektív NLŽ

15. Ekonomické vyhodnotenie strát z pracovných úrazov a chorôb z povolania u zamestnávateľov v Slovenskej republike a uplatnenie ekonomických zákonitostí na celoslovenskej aj podnikovej úrovni v riadení BOZP (motivačné prvky, ekonomická stimulácia)

Výskumná správa je pokračovaním 1. etapy z roku 2014. Obsahuje analýzy dostupných zdrojov a informácií o ekonomických nákladoch na pracovné úrazy a choroby z povolania u zamestnávateľov v SR. Poskytuje informácie o povinnostiach zamestnávateľov vo vzťahu k PÚ a ChzP- odvodové, poisťné a iné. Analyzuje spôsoby motivácie zamestnávateľov k znižovaniu nákladov na PÚ a ChzP, spôsoby stimulácie zamestnávateľov k znižovaniu pracovnej úrazovosti a vytváraniu vhodných pracovných podmienok. Z prieskumu uskutočneného medzi zamestnávateľmi k otázkam nákladov na PÚ a ChzP vyplynulo, že zamestnávatelia si nevykonávajú odhady a merania svojej nákladovosti na odškodňovanie, prevenciu a celkové zabezpečenie BOZP, nemožno to však zovšeobecňovať. V závere prináša návrhy a odporúčania na motiváciu a stimuláciu zamestnávateľov v SR vo vzťahu k BOZP, PÚ a ChzP.

Riešiteľky: Miroslava Kordošová, Jana Urdziková

16. Zvyšovanie odborného vzdelávania a kvalifikácie osôb obsluhujúcich technické zariadenia so zameraním na kovoobrábacie stroje

Predkladaná správa z výskumnej úlohy obsahuje analýzu nebezpečenstiev, ohrození a rizík vyplývajúcich z práce na kovobrábajúcich strojoch, zásady bezpečnej práce na uvedených typoch strojov. Ďalej analyzuje výuku na stredných školách so zameraním na strojárstvo, profily a znalosti absolventov týchto odborov. V závere sú navrhnuté opatrenia na zvýšenie BOZP pri práci s kovoobrábacími strojmi a návrh letáku pre potreby MPSVR SR na

propagáciu a osvetu BOZP v tejto oblasti. Využitie predkladanej výskumnej správy je možné v decíznej sfére, pre potreby inšpekcie práce a uplatní sa aj vo výučbe na strojných odboroch, v neposlednom rade pre potreby malých a stredných podnikov v oblasti prevencie PÚ a vzdelávania BOZP.

Riešitelia: Miroslav Novotný, Miroslava Kordošová

17. Systémy riadenia a ich vplyv na manažment bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci – pracovný stres, rizikové správanie, pracovné podmienky a ich dopady na BOZP

Výskumná úloha predstavuje prvú etapu riešenia. Zaoberá sa analýzou interakcií medzi psychosociálnymi a organizačnými rizikovými faktormi v pracovnom procese a posudzuje vplyv systémov riadenia ako systému manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, systému manažérstva kvality a systému riadenia postaveného na spoločensky zodpovednom správaní sa organizácií, na manažment zdravia pracovníkov v pracovnom prostredí. Špecifikuje psychosociálne faktory spôsobujúce pracovnú záťaž pracovníkom, pracovný stres, rizikové správanie, pracovné podmienky a ich dopady na BOZP. Venuje sa podpore bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku. Identifikuje skupiny zamestnancov citlivých na nepriaznivé účinky psychosociálnych rizikových faktorov na zdravie pri výkone povolania. Pri riešení problematiky boli zmapované a zohľadnené kľúčové poznatky vyplývajúce z empirického skúmania v oblasti riadenia BOZP a psychosociálnych rizík v pracovnom procese. Výskumná úloha prináša návrh stratégie a programov prevencie a intervencie v oblasti BOZP. Základnou snahou pri návrhu stratégie a programov bolo systematizovať a poňať komplexne problematiku psychosociálnych rizík v pracovnom procese a ich dopadov na BOZP, pričom však v plnej miere zakomponovať princípy a nástroje systémov riadenia.

Riešiteľka: Jana Urdziková, Miroslava Kordošová

18. Návrh Koncepcie zosúladenia pracovného a rodinného života – úloha z NAP-u rodovej rovnosti na roky 2014-2019

Úloha pre IVPR vyplýva z Národného akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2014-2019: 1.3.8. Vypracovať koncepciu zosúladovania práce a rodiny, zohľadňujúcu nedostatočné služby, flexibilné formy práce a nerovnovážne zaťaženie žien neplatenou prácou.

Riešiteľka: Silvia Porubánová

19. Identifikovanie príčiny útekov/zmiznutí maloletých bez sprievodu

Úloha identifikovať príčiny útekov/zmiznutí maloletých bez sprievodu a prijať preventívne opatrenia vyplýva pre MPSVR SR z Integrovačnej politiky Slovenskej republiky s termínom plnenia v rokoch 2014-2015. Poskytovanie adekvátnej starostlivosti maloletým bez sprievodu je v súčasnosti komplikované aj vysokou mierou „útekov“, respektíve „zmiznutí“ bezprostredne po umiestnení do detského domova pre maloletých bez sprievodu. Presné

príčiny tohto javu nepoznáme, avšak z dôvodu zraniteľnosti týchto detí a ohrozenia rôznymi vážnymi rizikami je potrebné prijímať opatrenia, ktoré budú cielene pôsobiť ako prevencia útekov/zmiznutí.

Riešiteľ: Milan Fico

Ostatné projekty v roku 2015 mimo hlavnej činnosti

Projekt Network

Tím IVPR pre projekt Network spracoval podľa pokračujúceho kontraktu s Eurofound v roku 2015 tieto hlavné výstupy; výstupy sú uvádzané v zoskupení podľa typov výstupov a autorov ich spracovania.

Príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ:

- Úloha sociálnych partnerov v Národnom programe reforiem a Európskom semestri
Štúdia informovala o zapojení sociálnych partnerov na vrcholovej úrovni v SR do prípravy a realizácie Národného programu reforiem a úloh stanovených EK pre Slovensko cez Európsky semester.

- Bývanie v Európe

Analýza je podkladom za Slovensko o bývaní najmä sociálne slabších vrstiev populácie v Európe. Definované sú ciele a prekážky štátnej bytovej politiky, identifikované sú minimové štandardy kvality bývania a zabezpečenie ich dodržiavania a osobitne situácia v oblasti prenájmov.

- Predlžovanie pracovného života pomocou flexibilných dôchodkových modelov
Analytický podklad za Slovensko o využívaní príjmov z penzií pri znižovaní miezd pre starších pracovníkov za účelom ich udržania na trhu práce.

- Nerovnosti v pracovných podmienkach – nečestné zamestnávanie
Analytický podklad o zneužívaní atypických foriem zamestnávania. Identifikuje sa nečestné správanie v rámci legálneho zamestnávania, napr. práca na dobu určitú, dočasná agentúrna práca, práce na dohodu a pod.

(Štúdie spracoval doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

- Podpora start-up projektov pre mladých
Štúdia prezentovala niekoľko dobrých príkladov projektov start-up zo SR, ktoré boli zamerané na podporu mladých podnikateľov.

- Príspevok znižovania nemzdových pracovných nákladov k udržateľnejším pracovným miestam

Štúdia uvádza zmeny v Zákone o sociálnom poistení od roku 2000 doteraz. Napr. zmeny sadzieb v poistných odvodoch, typov poistenia zamestnávateľa a zamestnanca, odvodových úľav na dlhodobu nezamestnaných, ktoré viedli k znižovaniu nemzdových nákladov a udržaniu pracovných miest.

(Štúdie spracovala Ing. Lenka Grandtnerová, PhD.)

- Reprezentatívnosť sociálnych partnerov v SR a v EÚ (Ing. Ľudovít Czírja, CSc.)

Štúdia informovala o tom, ako je riešená problematika reprezentatívnosti odborov a organizácií zamestnávateľov na vrcholovej, odvetvovej a podnikovej úrovni v SR. Hodnotil sa doterajší a odhadoval aj budúci vývoj.

- Mapovanie kľúčových dimenzií priemyselných vzťahov v Európe (Ing. Ľudovít Czírja, CSc. a doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Štúdia sa zaoberá rôznymi aspektmi kolektívnych pracovných vzťahov v rámci nového modelu zahrňujúceho: priemyselnú demokraciu, kvalitu zamestnania a práce, sociálnu spravodlivosť a hospodársku súťažnosť.

- Meniace sa modely pracovného času pre udržateľnú prácu (RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.)

Štúdia mapuje, do akej miery napomáhajú existujúce modely organizácie pracovného času ľuďom pri zapojení sa do práce a udržaní zamestnania v priebehu predĺženého pracovného života.

Príspevky do štúdií EÚ o organizovanosti sociálnych partnerov v odvetviach ekonomiky SR:

- Poľnohospodárska výroba, Výroba nábytku, Ťažobný priemysel, Stavba lodí, Železničná a prímestská doprava, Dočasná agentúrna práca (Ing. Ľudovít Czírja, CSc.)
- Poštové a doručovateľské služby (Ing. Ľudovít Czírja, CSc. a Ing. Lenka Grandtnerová, PhD.)
- Výroba cukru (Ing. Lenka Grandtnerová, PhD.)

Štúdie zmapovali relevantné organizácie zamestnávateľov a odborov v týchto odvetviach vymedzených podľa NACE Rev. 2. Informovali o sociálnom dialógu a pokrytí kolektívnymi zmluvami.

Aktualizácia databáz týkajúcich sa Slovenska

- Profil zamestnaneckých vzťahov a pracovných podmienok na Slovensku

Nová databáza podrobne charakterizujúca individuálne a kolektívne pracovné vzťahy a pracovné podmienky podľa stanovených parametrov, vrátane príslušnej legislatívy a dostupných údajov v SR, výstupov Eurofound a Eurostat.

- Aktualizácia legislatívnej databázy pre reštrukturalizáciu podnikov

Aktualizoval a doplnil sa súbor 15 legislatívnych nástrojov, ktoré sa využívajú pri reštrukturalizácii podnikov, napr. hromadné prepúšťanie, odstupné, garančný fond, pružný pracovný čas, podpora pri hľadaní práce a pod.

- Aktualizácia údajov o pracovnom čase a mzdách za r. 2015

Priebežná aktualizácia údajov charakterizujúcich kolektívne dohodnutý pracovný čas a mzdový rast celkom a vo vybraných odvetviach. Podkladom sú údaje Trexima, s.r.o. Bratislava. Tiež bola uvedená informácia o vývoji a aktuálnej minimálnej mzde.

- Aktualizácia monitorovaných médií pre databázu reštrukturalizácie v podnikoch SR (Ing. Ľudovít Czírja, CSc.)

Týkala sa denníkov Pravda, Hospodárske Noviny, SME, Trend a Webnoviny.

Spracovanie štvrťročných správ za Slovensko

Štvrťročné správy sú dve. Jedna podáva aktuálne informácie o dôležitých udalostiach, ktoré majú vplyv na kolektívne pracovné vzťahy, zamestnanosť a sociálne zabezpečenie na Slovensku. Napr. rokovania tripartity, vlády, parlamentu. Druhá mapuje významné zmeny realizované v oblasti individuálnych a kolektívnych pracovných vzťahoch a pracovných podmienkach vrátane legislatívy, miezd, BOZP, rovnakého zaobchádzania rovnosti príležitostí, organizácii práce, vzdelávania a pod. Majú daný formát a určenú obsahovú štruktúru.

(Správy vypracováva celý tím Network pri IVPR Bednárík, Czírja, Grandtnerová a Kordošová).

- Vypracovanie informatívnych záznamov/pasportov prípadov reštrukturalizácie podnikov (Ing. Ľudovít Czírja, CSc.)

Týka sa vytvárania nových pracovných miest, ako aj znižovania počtu zamestnancov podľa určených kritérií. Celkovo bolo zmapovaných a zaslaných 24 relevantných prípadov.

Iné

- Informácia o materskej dovolenke na Slovensku (Ing. Lenka Grandtnerová, PhD.)

Boli charakterizované základné legislatívne podmienky regulujúce poskytovanie materskej a rodičovskej dovolenky v SR.

- Rozširovanie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa v r. 2015 (doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Informácia o rozšírení kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa uzatvorených v odvetviach strojárstvo, elektrotechnika, stavebníctvo, hutníctvo a doprava na ďalších zamestnávateľov.

Projekt ANED

ANED (Academic Network of European Disability Experts)

V roku 2015 pokračovala činnosť akademickej siete ANED, ktorej národné korešpondenčné miesto je na IVPR. Práca v roku 2015 bola zameraná predovšetkým na otázky prístupnosti v rámci zdravotnej starostlivosti a prípravy celkovej národnej správy v rámci Európskeho semestra 2014 (problematika vzdelávania, zamestnanosti a sociálnej ochrany osôb so zdravotným postihnutím). Projekt bol financovaný z európskej schémy Progress.

Národný projekt Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu – I.

(kódy ITMS 27120130721 a 27130230023) (skratka NP „Profesionalita“)

V roku 2015 pokračovali odborné činnosti na realizácii NP „Profesionalita“, so zameraním na oba vecné piliere NP. V rámci vecno-obsahového piliera bolo spracovaných 10 návrhov vzdelávacích programov, vzdelávacie programy boli pilotne overené, dopracované a napokon spracované vo forme prípravy žiadosti na akreditáciu. Zároveň bola dopracovaná komparatívna štúdia o systémoch rezortného vzdelávania na Slovensku a vo vybraných krajinách EU a Štúdia uskutočniteľnosti, v rámci ktorej boli rozpracované dva návrhy organizačného zabezpečenia systému rezortného vzdelávania v oblasti podpory sociálnej inklúzie. Všetky výstupy NP boli riadne schválené Riadiacim výborom NP, odovzdané zadávateľovi (SSRP MPSVR SR) a odkomunikované na záverečnom seminári, ktorý sa uskutočnil dňa 19.11.2016. Komplexná dokumentácia NP je umiestnená na webovom sídle IVPR.

Tento národný projekt sa realizoval vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia (www.esf.gov.sk).

Prioritná os 2 Podpora sociálnej inklúzie a opatrenie 2.1 Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity.

Prioritná os 3 Podpora zamestnanosti, sociálnej inklúzie a budovanie kapacít v BSK a opatrenie 3.2 Podpora sociálnej inklúzie, rodovej rovnosti a zosúladenie pracovného a rodinného života BSK.

Miestom realizácie projektu bolo NUTS II – Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Košický kraj, Prešovský kraj, Trenčiansky kraj, Trnavský kraj, Nitriansky kraj (SVK) a NUTS II – región Bratislava (BSK).

Časový rámec realizácie národného projektu: 15.07.2014 – 31.12.2015

Prijímateľ národného projektu: Inštitút pre výskum práce a rodiny, Župné nám. 5-6, Bratislava

Hlavným cieľom národného projektu bolo navrhnúť funkčný a trvalo udržateľný systém vzdelávania na úseku sociálnej inklúzie a pilotne overiť jeho obsahové podmienky. Cieľovou skupinou národného projektu boli zamestnanci/kyne vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnej inklúzie vo verejnom sektore (na úrovni štátnej správy a samosprávy). Príprava vzdelávacích programov na akreditáciu, pilotné overenie ich obsahových podmienok ako i príprava systémového zavedenia prehlbovania kvalifikácie do praxe saturujú potrebu tvorby rezortného systému vzdelávania.

Národný projekt sa realizoval prostredníctvom jednej **hlavnej aktivity** „Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov a návrh systému vzdelávania v oblasti sociálnej inklúzie“, ktorá bola rozdelená na 3 podaktivity s časovým rámcom realizácie od 15.07.2014 do 31.12.2015.

V roku 2015 pokračovali odborné činnosti na realizácii NP „Profesionalita“, so zameraním na oba **vecné piliere NP**:

- podaktivita 1.2 Návrh vzdelávacích programov v oblasti sociálnej inklúzie s časovým rámcom realizácie od 07/2014 do 11/2015, ktorá bola rozdelená na 3 podaktivity – 1.2.1 Analýza vzdelávacích potrieb v jednotlivých oblastiach výkonu služieb starostlivosti (07/2014 - 10/2014), 1.2.2 Tvorba špecifických vzdelávacích programov (11/2014 - 02/2015) a 1.2.3 Pilotná realizácia vzdelávacích programov a ich príprava na akreditáciu (03/2015 - 11/2015);
- podaktivita 1.3 Návrh komplexného systému vzdelávania v oblasti sociálnej inklúzie s časovým rámcom realizácie od 08/2014 do 11/2015, ktorá bola rozdelená na 2 podaktivity – 1.3.1 Komparatívna štúdia o systémoch rezortného vzdelávania v SR a vybraných európskych krajinách (08/2014 - 01/2015) a 1.3.2 Návrh systému rezortného vzdelávania v oblasti sociálnej inklúzie (05/2015 - 11/2015).

V rámci vecno-obsahového piliera (podaktivita 1.2) bolo spracovaných 10 návrhov vzdelávacích programov, vzdelávacie programy boli pilotne overené, dopracované a napokon spracované vo forme prípravy žiadosti na akreditáciu. Zároveň v rámci podaktivity 1.3 bola dopracovaná komparatívna štúdia o systémoch rezortného vzdelávania na Slovensku a vo vybraných krajinách EU a Štúdia uskutočniteľnosti, v rámci ktorej boli rozpracované dva návrhy organizačného zabezpečenia systému rezortného vzdelávania v oblasti podpory sociálnej inklúzie.

Počas celého obdobia realizácie národného projektu sme naplnili **merateľné ukazovatele** výsledku nasledovne:

- podaktivita 1.2.1 – spracovaná správa: Analýza vzdelávacích potrieb v jednotlivých oblastiach výkonu služieb starostlivosti;
- podaktivita 1.3.1 – spracovaná správa: Komparatívna štúdia o systémoch rezortného vzdelávania v SR a vybraných európskych krajinách;
- podaktivita 1.3.2 – spracovaná správa: Modely systému rezortného vzdelávania v oblasti podpory sociálnej inklúzie – štúdia uskutočniteľnosti.

Zároveň v rámci podaktivity 1.2.2-1.2.3 boli vytvorené nasledovné vzdelávacie programy:

- Efektívna terénna sociálna práca (na úseku štátnych dávok a pomoci v hmotnej núdzi)
- Individualizované a komunitne organizované sociálne služby
- Kompenzačná pomoc
- Komunikácia s klientmi a klientkami s jednotlivými druhmi zdravotného postihnutia
- Nové trendy v sociálnych službách (všeobecný prehľad)
- Odborné metódy práce v krízových situáciách
- Poradensko- psychologická práca s deťmi, rodičmi a inými dospelými osobami
- Rozhodovacia činnosť na úseku štátnych sociálnych dávok, pomoci v hmotnej núdzi a náhradného výživného
- Sociálna kuratela
- Špecifiká starostlivosti o klientov a klientky v zariadeniach SPOD a SK 1
- Špecifiká starostlivosti o klientov a klientky v zariadeniach SPOD a SK 2

Proces pilotného overovania prebiehal v troch turnusoch (11.-15.5. 2015 v Bratislave/overenie troch vzdelávacích programov; 18.-22.5.2015 v Bratislave/overenie ďalších troch vzdelávacích programov; 25.-29.5.2015 v Nitre/overenie zvyšných štyroch vzdelávacích programov). Do procesu pilotného vzdelávania sa angažovalo spolu 116 expertov/tok z praxe, reprezentujúcich budúcich účastníkov/čky ďalšieho vzdelávania v sociálnej oblasti, s ktorými

sa spoločne dotvárali vzdelávacie programy tak, aby čo najlepšie zodpovedali potrebám súčasnej i budúcej vzdelávacej praxe. Sumarizačné zápisky a dokumentácia k procesu pilotného overovania sú dostupné na adrese: http://www.ivpr.gov.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=356&Itemid=49&lang=sk

V nadväznosti na pilotné overovanie vzdelávacích programov boli naplnené ďalšie z merateľných ukazovateľov výsledku:

- Počet osôb vyškolených v projekte:
pre SVK = 101 (plánovaný počet = 116) a pre BSK = 15 (plánovaný počet = 14)
- Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – spolu:
pre SVK = 101 (plánovaný počet = 116) a pre BSK = 15 (plánovaný počet = 14)
- Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – muži:
pre SVK = 17 (plánovaný počet = 47) a pre BSK = 4 (plánovaný počet = 5)
- Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – ženy:
pre SVK = 84 (plánovaný počet = 69) a pre BSK = 11 (plánovaný počet = 9)

Plnenie indikátorov horizontálnych priorít bolo nasledovné:

- Počet osôb vyškolených v projekte:
pre SVK = 101 (plánovaný počet = 116) a pre BSK = 15 (plánovaný počet = 14)
- Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – spolu:
pre SVK = 101 (plánovaný počet = 116) a pre BSK = 15 (plánovaný počet = 14)
- Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – muži:
pre SVK = 17 (plánovaný počet = 47) a pre BSK = 4 (plánovaný počet = 5)
- Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – ženy:
 - pre SVK = 84 (plánovaný počet = 69) a pre BSK = 11 (plánovaný počet = 9)

Všetky výstupy národného projektu boli:

- riadne schválené Riadiacim výborom NP (Riadiaci výbor zložený z členiek z organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej inklúzie zasadal 4 krát a to 06.10.2014, 26.01.2015, 16.06.2015 a 09.11.2015);
- odovzdané zadávateľovi (SSRP MPSVR SR) a
- odkomunikované na záverečnom seminári, ktorý sa uskutočnil dňa 19.11.2015.

Počas realizácie národného projektu sa uskutočnili nasledovné **stretnutia**:

- Metodické stretnutie k podaktivite 1.2.2 - 25. novembra 2014;
- Stretnutie kontaktných osôb pre podaktivitu 1.2.2 - 22. januára 2015;
- Metodické stretnutie k podaktivitám 1.2.2 a 1.2.3 - 25. februára 2015;
- Metodické expertné stretnutie - 23. júna 2015;
- Metodické expertné stretnutie - 20. augusta 2015;
- Koordinačné stretnutie - 20. októbra 2015.

Podpornými aktivitami národného projektu boli Riadenie projektu, Verejné obstarávanie – výber dodávateľa (podaktivita 1.3.2) a Publicita a informovanosť, ktoré sa vykonávali v súlade s vecným, časovým a finančným harmonogramom.

Pre účely publicity a informovanosti boli realizované prijímateľom národného projektu nasledovné kroky:

- od samotného začiatku projektu sme informovali laickú i odbornú verejnosť o realizácii národného projektu prostredníctvom vytvoreného letáku NP (http://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/NP/podpora_zvysovania_profesionality/infoplaga_t_podpora_zvysovania_profesionality.pdf), tiež prostredníctvom web stránky národného projektu (http://www.ceit.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=302&Itemid=49&lang=sk), kde sme uverejňovali priebežne informácie ohľadom realizácie projektu, výstupy ako aj fotodokumentáciu;
- počas realizácie hlavnej aktivity 1 národného projektu boli vydané tlačové správy o projekte a uverejnené 15.07.2015 tlačovými agentúrami TASR a SITA (http://www.ceit.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=376&Itemid=49&lang=sk) s osobitným dôrazom na uplatňovanie metódy pilotného overovania na základe princípu „O nás s nami“;
- informovali sme 20.10.2015 na zasadnutí Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím RV SR ĽPNMRR o NP, jeho cieľoch a jednotlivých výstupoch, osobitne z hľadiska budúcich benefitov pre osoby so zdravotným postihnutím (http://www.ceit.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=408&Itemid=49&lang=sk)
- 14.4.2015 sme organizovali diseminačné stretnutie v rámci NP Profesionalita, kde bolo cieľom informovať širšiu zainteresovanú i širšiu občiansku verejnosť o význame problematiky celoživotného vzdelávania osôb, ktoré sa profesionálne angažujú v otázkach podpory sociálnej inklúzie ohrozených skupín obyvateľstva rozličnými formami služieb starostlivosti; a o tom, akým spôsobom sa chce rezort PSVR SR s touto úlohou systémovo vysporiadať. Viac informácií na: http://www.ceit.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=347&Itemid=49&lang=sk;
- v záverečnej fáze projektu sme zorganizovali odborný seminár ako expertné stretnutie cca 70 - 75 osôb zúčastnených v jednotlivých podaktivitách NP-I. za účelom rekapitulovať jeho procesy a výstupy ako základu pre NP-II. Základná koncepcia záverečného seminára bola konzultovaná predbežne na stretnutí Profi-komunity dňa 20.8.2015 a podrobne na koordinačnom stretnutí dňa 20.10.2015 organizovanom explicitne na tento účel. Záverečný seminár sme organizovali v spolupráci s MPSVR SR. Viac informácií: http://www.ceit.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=421&Itemid=49&lang=sk
 - informovanosť prebiehala na rôznych podujatiach (garantka NP, rovnako ako ostatní experti/ky zabezpečovali informovanosť širšej verejnosti o NP a jeho čiastkových výstupoch – napr. počas výučby na vysokých školách; na 1. zasadnutí prípravného výboru pre zriadenie Komory sociálnych pracovníkov dňa 9.4.2015 na MPSVR SR).

Komplexná dokumentácia NP je umiestnená na webovom sídle IVPR.

Národný projekt Prevencia a eliminácia násilia na ženách

V roku 2015 pokračovala implementácia národného projektu *Prevencia a eliminácia násilia na ženách* realizovaného vďaka podpore Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia (kód ITMS 27130230022-27120130715). Odborným garantom projektu bol Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí MPSVR SR. Implementácia predmetného národného projektu Inštitútom pre výskum práce a rodiny vyplývala z jeho dlhoročných skúseností a bohatej expertízy v oblasti násilia páchaného na ženách, rovnosti príležitostí a sociálnej inklúzie (napr. realizácia prvého reprezentatívneho celoplošného výskumu v tejto oblasti na Slovensku, znalosť prostredia špecializovaných organizácií, alebo úzka spolupráca s odborom rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí). Zámery projektu vyplývali z úloh *Národného akčného plánu pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019* a z analýzy východiskovej situácie v oblasti špecializovaných poskytovateľov služieb pre ženy zažívajúce násilie. Hlavným cieľom projektu bol sociálna inklúzia žien ohrozených násilím priamou podporou špecializovaných sociálnych služieb, s dvomi špecifickými podcieľmi: (a) Stabilizácia a rozšírenie špecializovaných sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti a (b) Zriadenie národnej bezplatnej nonstop telefonickkej linky a dištančného internetového poradenstva pre ženy zažívajúce násilie. Do projektu bolo na základe transparentnej verejnej výzvy zapojených deväť partnerov- neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Išlo o nasledujúce organizácie: Aliancia žien Slovenska – Bratislava, Centrum Slniečko, n.o. – Nitra, FENESTRA, o.z. – Košice, Náruč – pomoc deťom v kríze, o.z. – Čadca/Žilina, Pomoc ohrozeným deťom, o.z. – Bratislava, Pomoc rodine, o.z. – Michalovce, Slovenský výbor pre UNICEF – Bratislava, Záujmové združenie žien MYMAMY – Prešov, ŽENA V TIESNI, o.z. – Martin. Hlavnými aktivitami projektu bola potom (AK1) Priama podpora a rozšírenie špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti a (AK2) Vytvorenie nonstop národnej bezplatnej poradenskej linky pre ženy zažívajúce násilie.

V roku 2015 bola snaha dobehnúť výrazný časový a objemový sklz čerpania finančných prostriedkov a s tým aj napĺňanie projektových zámerov. V rámci AK1 boli v partnerských organizáciách podporené súčasne aj nové odborné kapacity, opätovne sa naštartovalo poskytovanie niektorých druhov služieb (napr. bezplatného právneho poradenstva a supervízia) alebo sa zaviedli nové druhy aktivít (napr. vyhľadávacia činnosť). Počet podporených odborných pracovníčok však nebol taký vysoký ako sa predpokladalo. Partneri ešte začiatkom roku 2015 museli utlmiť implementáciu projektu z nedostatku finančných prostriedkov. Zazmluvnených pracovníčok/čky museli prepustiť. Po pripísaní zálohovej platby vo februári 2015 partneri začali znovu s implementáciou projektu. Zdlhavé schvaľovacie procesy a vysoká administratívna zaťaženosť implementácie projektov sa pre mimovládne organizácie, ktoré nedisponujú vysokou finančnou rezervou na niekoľkomesačné preklenovacie obdobie, sa ukázali pre viacerých partnerov ako rizikové.

Napriek tomu však boli realizované priebežne ďalšie činnosti. Spravidla každý mesiac sa konalo spoločné pracovné stretnutie so zástupkyňami partnerských organizácií, vždy v sídle alebo v meste organizácie v rámci Slovenska. Cieľom pracovných stretnutí bolo sieťovanie partnerov a zlepšovanie spolupráce, diskusia o vybraných problémoch implementácie

projektu, prezentovanie a výmena dobrej praxe jednotlivých partnerov pri poskytovaní podpory a ochrany žien. Užitočné bolo aj riešenie konkrétnych prípadov žien so skúsenosťou s násilím a ich detí, napr. umiestňovanie do bezpečných ženských domov alebo poskytovanie špecializovaného poradenstva. Spojením partnerov projektu s činnosťou novozriadenej telefonickej linky pre ženy sa dosiahol synergický efekt pri nastavovaní vzájomnej spolupráce a doladovania činnosti linky.

Z pracovných stretnutí s partnermi projektu *Prevenčia a eliminácia násilia na ženách*



Zdroj:

http://www.ceit.sk/IVPR/index.php?option=com_content&view=article&id=324&Itemid=11&lang=sk

Zriadenie národnej linky pre ženy zažívajúce násilie (AK2) v roku 2015 vstúpilo do svojej novej fázy. V prípravnej fáze koncom roku 2014 bolo už úspešne ukončené verejné obstarávanie dodávateľa technológie call-centra, ukončené niekoľko-kolové výberové konania na pozíciu vedúcej a poradkýň na linke, nová služba bolo zaregistrovaná podľa zákona č. 448/2008 Z. z o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov na VÚC Bratislavského kraja, realizovaných bola aj väčšina zo 190 hodín odborného vstupného vzdelávania poradkýň na linke. Významnou pomocou pri vzdelávaní a nastavovaní linky boli niektoré partnerské organizácie, ktoré svojim dlhoročným know-how s poskytovaním krízovej

telefonickej intervencie výrazne napomohli kvalitnému nastaveniu linky. Na prelome rokov 2014 – 2015 bola zriadená prevádzka linky v sídle IVPR a zapojená technológia call-centra. Ostrá prevádzka linky, v nepretržitom režime a na bezplatné číslo 0800 212 212 začala 1. 2. 2015. Na linke pracovalo 7 poradkýň a jedna vedúca. Pracovný režim prevádzky bol rozdelený do troch pracovných zmiern, pričom v doobedňajšej a poobedňajšej zmene počas pracovných dní pracovali spravidla 2 poradkyne a počas nočných zmiern a víkendov jedna poradkyňa. Počas roku 2015 bolo na linku realizovaných 6 700 hovorov, z toho prijatých 4 977. Hovorov od žien so skúsenosťou s násilím bolo 2 829. S cieľom integrovať linku do širšieho systému podpory a ochrany boli realizované viaceré odborné a propagačné aktivity, ako bol napríklad workshop, tlačové beseda na MPSVR SR, mediálne vystúpenia a pod. Pripravené boli aj informačné materiály o službách linky a partnerov projektu v slovenčine a angličtine, ako aj v niektorých jazykoch národnostných menšín a etnických skupín Slovenska (maďarčine, rómčine, ukrajinčine, vietnamčine). Text informačného letáku bol vytváraný participatívnym spôsobom v spolupráci s partnerskými organizáciami, ktoré majú s tvorbou nevíktimizačných a pre ženy so skúsenosťou s násilím citlivých materiálov bohaté skúsenosti. Nakrútené bolo aj päťminútové video so základnými informáciami o službách linky a násilí na ženách v slovenskom posunkovom jazyku. Všetky texty na informačných materiáloch boli upravené špecializovanou pedagogičkou do jednoduchého jazyka pre ľudí s poruchami porozumenia.

Z tlačovej besedy MPSVR SR a z Ocenenia Piata žena 2015



zdroj: TA3² a OZ Fenestra³

Týmito opatreniami bola snaha zvýšiť dostupnosť linky pre všetky ženy, aj so zdravotným postihnutím. S cieľom nastaviť spoluprácu a synergiu nadväzujúcich služieb pre ženy volajúcich na linku, sa zástupkyne linky zúčastňovali na pracovných stretnutiach s partnermi projektu, aby boli dohodnuté presné postupy napríklad pri umiestňovaní pani do bezpečného

² <http://www.ta3.com/clanok/1058176/tb-j-richtera-o-narodnej-linke-pre-tyrane-zeny.html>

³ <http://www.fenestra.sk/16-dni-aktivizmu/ocenenie-piata-zena-2015-0>

ženského domu.⁴ Vzhľadom na skrátenie prípravnej fázy zriadenia linky, ako aj vzhľadom na prísne pravidlá čerpania finančných prostriedkov z ESF v snahe predísť neoprávnenosti výdavkov, niektoré plánované aktivity neboli realizované. Nebola napríklad zriadená webstránka linky, ktorá okrem poskytovania základných informácií mala rozšíriť telefonické služby aj o bezpečný online chat a e-mailovú možnosť dištančného poradenstva. Nebola pravidelne realizovaná odborná a tímová supervízia, a to hlavne z kapacitných dôvodov. Tieto aktivity sú plánované pre nadchádzajúce obdobie. Zadosťučinením vynaloženej snahy celého projektového tímu, vedenia IVPR a ORRP, poradkýň na linke, lektoriek vzdelávania z mimovládneho sektora a všetkých čo prispeli ku zriadeniu a nastaveniu linky bolo získanie prestížneho Ocenenia Piata žena 2015 v kategórii Dobrá prax za nastavenie linky v zmysle štandardov Rady Európy ako bezplatnú, non-stop fungujúcu telefonickú linku, zameranú výlučne na riešenie potrieb žien zažívajúcich násilie za spolupráce ženských mimovládnych organizácií, skúsených v oblasti násilia páchaného na ženách.

Celkovo možno zhodnotiť, že svojou štruktúrou a vecným obsahom išlo o náročný projekt na implementáciu, projektový manažment a logistiku jednotlivých aktivít. Z výsledkov projektu vyberáme:

- celkovo bolo u partnerov podporených 26 odborných pracovníčok a pracovníkov (psychologičky, sociálne pracovníčky, supervízorky a pod.)
- u niektorých partnerov zavedenie nového druhu pomoci (napr. vyhľadávanie žien so skúsenosťou s násilím)
- celkovo bola počas projektu poskytnutá pomoc a podpora 1895 ženám so skúsenosťou s násilím (vrátenie žien z MRK)
- realizovaných bolo 10 pracovných stretnutí s partnermi v sídlach ich organizácií s cieľom posilnenia spolupráce a výmeny know-how
- zriadenie bezplatnej nonstop Národnej linky pre ženy a poskytovanie podporných a krízových služieb špeciálne vyškolenými poradkyňami v spolupráci so ženskými mimovládnyimi organizáciami
- realizovaných 2829 hovorov so ženami zažívajúcimi násilie
- projekt, napriek problémom, bol príkladom vzájomnej podpory a vytvárania priestoru na spoluprácu verejno-právnej inštitúcie a mimovládneho sektora v oblasti násilia páchaného na ženách.

⁴ Viac informácií o aktivitách a činnosti linky nájdete v: Holubová, B., Ďurčíková, M., Dvončová, N. a kol., 2015: Analýza dát vyplývajúcich z prevádzky Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie, Správa o činnosti za rok 2015

Národný projekt Podpora eliminácie a prevencie násilia na ženách

V roku 2015 pokračovala implementácia národného projektu *Podpora prevencia a eliminácia násilia na ženách* realizovaného vďaka podpore Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia (kód ITMS 27120130678-27130230021). Odborným garantom projektu bol Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí MPSVR SR. Projekt bol komplementárny k projektu *Prevencia a eliminácia násilia na ženách*.

Cieľom projektu bola, podobne ako v prvom projekte, podpora sociálnej inklúzie žien ohrozených násilím skvalitňovaním služieb pomoci a špecifickými cieľmi zjednotenie postupov práce a vytvorenie štandardov a metodiky poskytovania pomoci, vzdelávanie v oblasti násilia páchaného na ženách a ich deťoch (pre poskytovateľov služieb a pracovníkov v pomáhajúcich profesiách) a vytvorenie skupín multiinštitucionálnej spolupráce a koordinovanie pomoci. Skvalitňovanie služieb pomoci pre ženy zažívajúce násilie a ich deti a bolo realizované prostredníctvom zjednocovaním postupov, vytvorením štandardov a metodiky (v „sociálnej oblasti“). Bolo vytvorených celkovo 6 riešiteľských tímov zameraných na prípravu plánovaných výstupov. Realizoval sa terénny zber dát prostredníctvom kvalitatívnych rozhovorov pre účely zmapovania potrieb a skúseností s násilím špecifických skupín žien. Realizovaných bolo 5 pracovných stretnutí a facilitovaných diskusií pre účely tvorby štandardov metodiky participatívnym spôsobom a viacero stretnutí výskumných tímov. Výsledkom bolo 8 výstupov.

V podaktivite vzdelávania sa realizovalo v účinnej intervencii v oblasti násilia na ženách v párových vzťahoch. Išlo o modulové vzdelávanie pre sociálno-psychologické profesie, policajtov a zdravotníckych zamestnancov/kyne s dotáciou 64/48/48 hodín. Šestnásť hodín vždy bolo venovaných scitlivovacemu tréningu ako nevyhnutnému predpokladu nastavenia vzdelávanej skupiny. Vzdelávalo celkovo 17 lektorských dvojíc, ktoré boli spravidla zložené z lektoriek junioriek a seniorok, podľa možnosti vždy v kombinácii lektorky s praktickými skúsenosťami s poskytovaním pomoci ženám zažívajúcim násilie. Realizoval sa aj tréning tréneriek v participatívne metódy vzdelávania, ako účinnej metódy práve oblasti scitlivovania a odborného vzdelávania v tejto oblasti. Celkovo bolo vyvzdelaných 125 osôb s pomerne vysokou časovou dotáciou vzdelávania na jednu osobu.

Výsledky podaktivity 1.2. Vzdelávanie národného projektu: Podpora eliminácie a prevencie násilia na ženách

	Počet tréningov	Počet hodín spolu
Modul A - základný scitlivovací tréning	8	128
Modul B - Účinná intervencia psychosociálnych profesií v oblasti násilia páchaného na ženách	4	192
Modul C - Účinná intervencia polície v oblasti násilia páchaného na ženách	2	64
Modul D - Účinná intervencia zdravotníckych profesií v oblasti násilia páchaného na ženách	2	64

Tréning tréneriek	1	16
SPOLU	17	464

Tretia podaktivita bola zameraná na vytvorenie skupín multiinštitucionálnej spolupráce v prevencii a ochrane žien pred násilím. V každom kraji operovala jedna koordinátorka/tor a vytvorených bolo 8 pracovných skupín zložených zo 7 – 10 zástupkýň/cov relevantných inštitúcií. Pracované stretnutia boli zamerané na tvorbu analytického - podkladového materiálu a modulové prípadové štúdie. Najväčším benefitom však bolo získanie rôznych profesií zodpovedných za problematiku násilia za jeden pracovný stôl a vyjasňovanie kompetencií, možností a limitov pri riešení problematiky násilia na ženách.

Vysokou pridanou hodnotou projektu bolo sieťovanie, stretávanie sa, vyjasňovanie si stanovísk a komunikácia rôznych profesií. Celkový počet osôb zapojených do predmetného projektu bol 196 osôb, ktorí boli vzájomne a zámerné prepájaní aj v rámci jednotlivých riešiteľských tímov s národným projektom Prevencia a eliminácia násilia na ženách. Výsledky jednotlivých riešiteľských tímov boli využívané vo viacerých výstupoch, s dosiahnutím synergického efektu zistení. Celkovo možno projekt pozitívne hodnotiť aj z procesného hľadiska, keď participatívne spôsoby vytvárania dokumentov a spoločných rozhodnutí môžu byť využité perspektívne aj pre nadchádzajúcu spoluprácu. Projekt možno hodnotiť aj pozitívne z hľadiska spolupráce verejno-štátnej sféry a mimovládneho sektora.

Výstupy projektu, autori/ky a ich krátke anotácie:

Štandardy komplexnej podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie

Výstup bol vypracovaný tímom expertiek (v abecednom poradí): Bohony Barbara, Brnová Tatiana, Buksová Elena, Danková Eva, Durbáková Vanda, Fuchsová Nicole, Holubová Barbora, Karlovská Dušana, Kováčová Mariana, Milanová-Vendleková Martina, Sejková Apolónia, Skoumalová Ivana;

Štandardy sú východiskovým a ideovým dokumentom pre nastavovanie účinnej podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie a ich detí. Štandardy špecializovaných podporných služieb boli vypracované ako jedna z úloh Národného akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019 a zároveň jeden z výstupov Národného projektu Podpora eliminácie a prevencie násilia na ženách. Dokument obsahuje krátku históriu vývoja problematiky násilia páchaného na ženách a vývoj špecializovaných podporných služieb u nás aj v zahraničí. Transparentne popisuje participatívny proces vytvárania dokumentu – metódy práce a účely - využitie štandardov. Kľúčovými pre aplikáciu štandardov v praxi sú ľudskoprávne, feministické a rodové východiská a analýza základných princípov špecializovanej podpory a ochrany. Dokument sa potom zameriava na dizajn komplexného systému podpory a ochrany žien pred násilím a ich detí, načrtávajúc úlohu zastrešujúceho Koordinačno-metodického centra a jednotlivých druhov podpory a ochrany. Za základné druhy podpory a ochrany sú považované národná telefonická linka a iné telefonické linky, bezpečné ženské domy, poradenské centrá pre ženy, poradenské centrá pre ženy so skúsenosťou so znásilnením a intervenčné tímy. Jednotlivé druhy špecializovanej podpory a ochrany majú rôznu mieru rozpracovania, vzhľadom na doterajšie praktické skúsenosti na Slovensku. Štandardy jednotlivých druhov podpory a ochrany obsahujú potom základné vymedzenie, špecifické ciele, čo sa v danom druhu podpory a ochrany poskytuje a štandardy,

ktorými sú ciele napĺňané. Štandardy obsahujú aj odhad potreby a kapacity jednotlivých druhov podpory a ochrany, ako aj rámec systému financovania a nákladov, aby sa štandardy komplexnej podpory a ochrany pre ženy zažívajúce násilie a ich deti mohli postupne napĺňať.

Metodika k poskytovaniu komplexnej podpory a ochrany ženám zažívajúcim násilie a ich deťom

Výstup bol vypracovaný tímom expertiek a experta (v abecednom poradí): Bohony Barbara, Brnová Tatiana, Buksová Elena, Danková Eva, Durbáková Vanda, Dvořáková Jitka, Fuchsová Nicole, Holubová Barbora, Ludvík Martin, Karlovská Dušana, Kováčová Mariana, Milanová -Vendleková Martina, Sejková Apolónia, Skoumalová Ivana;

V Metodike sú uvedené postupy pri poskytovaní špecializovanej komplexnej podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie a ich detí na Národnej linke pre ženy a iných telefonických linkách, v poradenských centrách pre ženy a v bezpečných ženských domoch. Obsahuje postupy spoločné pre všetky formy násilia na ženách, primárne však pre násilie v párových vzťahoch. Metodika je nadväzujúcim a komplementárnym dokumentom ku Štandardom komplexnej podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie. Preto východiská a základné princípy sú rovnaké ako v Štandardoch a vzťahujú sa aj na Metodiku. Pre prehľadnosť používania postupov v jednotlivých druhoch podpory a ochrany sú v Metodike načrtnuté schémy ich kombinácií. V Metodike nájdete postupy pri prvom kontakte so ženou, ale aj s tretími osobami. Za kľúčovú a nevyhnutnú súčasť každého kontaktu so ženou považujeme identifikáciu násilia, odhad nebezpečenstva, plánovanie bezpečia a identifikáciu potrieb ženy zažívajúcej násilie. V Metodike nájdete aj prehľad základných nástrojov na odhad nebezpečenstva násilia a rizika vraždy žien. Metodika sa zameriava aj na konkrétne postupy typické pre jednotlivé druhy. V bezpečnom ženskom dome ide napríklad o postup pri prijímaní ženy alebo o postup pri vytváraní osobitného komunitného života v ženskom dome. Pre poradenské centrá pre ženy sú opísané postupy pre individuálne poradenstvo, vrátane právnej pomoci, ale aj postupy pre podporu a ochranu detí žien zažívajúcich násilie. S cieľom poukázať na rozpory v prístupoch k bezpečnosti žien a detí v kontexte násilia na ženách prinášame preklad štúdie Marianne Hester, ktorá odкрýva rôzne riziká nejednotného prístupu. Osobitná kapitola je venovaná postupom pre ženy so špecifickými potrebami, ako sú rómske ženy, ženy so zdravotným postihnutím alebo staršie ženy, vyžívajúc zistenia z výskumných štúdií realizovaných v rovnakom projekte. Metodika obsahuje aj návrh softvérovej dokumentácie pre jednotnú evidenciu údajov v prípadoch násilia páchaného na ženách. Navrhuje základný súbor premenných, vybrané kategórie úkonov aj návrh, ako zaistiť bezpečnosť evidenčnej databázy. Metodika neobsahuje všetky potrebné postupy. Chýbajú napríklad postupy pre ženy so skúsenosťou so sexualizovaným násilím. Domnievame sa, že takéto postupy, ale aj neustále overovanie tých súčasných, je nevyhnutnosťou. Predkladanú Metodiku celkovo vnímame ako návod na rozmýšľanie, nie ako rigidný postup. Každý z postupov však vychádza z ľudskoprávných, feministických a rodových východísk, berúc do úvahy potreby žien a sledujúc rovnaké ciele, bezpečie a posilnenie žien, ako aj bezpečie ich detí.

Databáza postupov a nástrojov špecializovanej podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie

Výstup bol vypracovaný tímom expertiek a expertov: PhDr. Dratva Róbert, Mgr. Dvořáková Jitka, Mgr. Jureková Karin, Mgr. Koscelníková Ludmila, Mgr. Kovalčíková Margita, Mgr. Kupcová Karin, Mgr. Lukáčová Jana, Mgr. Milan Michal, Mgr. Mirgová Lýdia, Ing. Petráš Rudolf, Mgr. Ščerbáková/Čerňanská Štefánia, Mgr. Urbančíková Anka, Mgr. Závodská Jana Mgr. Bohony Barbara, PhDr. Brnová Tatiana, PhDr. Buksová Elena, Mgr. Danková Eva, Mgr. Durbáková Vanda, Mgr. Fuchsová Nicole, Mgr. Karlovská Dušana, Mgr. Kováčová Mariana, PhDr. Milanová-Vendleková Martina, Mgr. Sejková Apolónia, PhDr. Skoumalová Ivana.

Predkladaný dokument je rozšíreným opisom elektronickej databázy. Opisuje ciele, štruktúru a metodiku tvorby databázy. Vymedzuje špecializovanú podporu a ochranu žien zažívajúcich násilie, koncept dobrej praxe a jej kategórie. Predstavuje metodiku na hodnotenie dobrej praxe a spôsob kalkulácie, či daný nástroj je dobrou alebo potenciálne dobrou praxou. Dokument obsahuje kompletný zoznam zozbieraných nástrojov a postupov bez selekcie vzhľadom na kľúčové kritériá špecializovanosti a orientácie na ženy. Celkovo bolo zozbieraných 83 záznamových hárkov (nástrojov/postupov) z celého Slovenska a 15 zo zahraničia. Zo všetkých 81 hodnotených nástrojov/postupov 11 (13,6 %) bolo zhodnotených ako dobrá prax, 20 (24,7 %) ako potenciálne dobrá prax a 11 (13,6 %) nebolo možné posúdiť pre nedostatok informácií.

Mapovanie služieb a potrieb žien so skúsenosťou so sexuálnym násilím

Výstup bol vypracovaný tímom expertiek: Mgr. Daniela Košecká, PhD., Mgr. Ivana Klimentová, JUDr. Veronika Madzinová. Pod vedením hlavnej expertky/editorky: Mgr. Zuzany Očenášovej, PhD.

Výskumná štúdia sa zaoberá mapovaním potrieb žien so skúsenosťou so sexuálnym násilím a mapovaním existujúcich služieb pre takéto ženy na Slovensku. Štúdia vznikla na základe kvalitatívneho výskumu realizovaného formou pološtruktúrovaných rozhovorov so ženami, ktoré zažili sexuálne násilie a reprezentantkami a reprezentantmi pomáhajúcich profesií. Súčasťou štúdie bola aj realizácia fokusovej skupiny s mimovládnyimi organizáciami venujúcimi sa téme násilia páchaného na ženách. Výsledky štúdie poukazujú na neexistujúce špecializované služby pre ženy so skúsenosťou so sexuálnym násilím. Navyše, identifikovali sme aj vážne nedostatky zo strany existujúcich služieb, ktoré vytvárajú bariéry pre ženy, ktoré by mali záujem tieto služby využiť. Úplne absentujú inštitúcie krízovej intervencie, kde by sa žene dostalo komplexnej pomoci – zdravotnej, psychologickkej, sociálnej a právnej. Túto medzeru čiastočne supľujú mimovládne organizácie zamerané na násilie na ženách v partnerskom vzťahu, ich kapacity – osobné, finančné aj odborné sú však obmedzené. Veľké nedostatky sú aj pri poskytovaní psychologickkej pomoci a psychoterapii – na Slovensku je nedostatok terapeutiek, ktoré sa kvalifikovane venujú práci s traumou a so sexuálnym násilím. Tie, ktoré sú, majú často neprípustne dlhé čakacie lehoty a ich služby sú finančne náročné, takže automaticky diskvalifikujú veľkú skupinu žien. Situáciu neriešia ani verejné psychologické služby, keďže tie nemajú vytvorené podmienky na to, aby sa prípadom sexuálneho násilia kompetentne venovali. Problémy boli identifikované aj v oblasti trestno-právneho procesu a právnej pomoci

Osobitné skupiny ohrozených žien násilím – rómske ženy (štúdia)

Výstup bol vypracovaný riešiteľským tímom: Mgr. Natália Dvončová, Mgr. Lýdia Mirgová, Mgr. Miroslava Oláhová, Mgr. Božena Polakovičová, Bc. Žofia Szapuová, Mgr. Vlasta Tökölyová. Pod vedením hlavného experta: PhDr. Ivan Rác, PhD.

Výskumná štúdia mapuje výskyt násilia páchaného na rómskych ženách. Je tvorená z dvoch na seba nadväzujúcich výskumov, kde prvý analyzuje a interpretuje priebeh a dopad zažívaného násilia na rómskych ženách a druhý výskum reflektuje názory odborníkov a odborníčok na fenomén násilia páchaného na ženách v intímnych vzťahoch s dôrazom na marginalizované skupiny žien. Vo výskume participovalo celkovo 35 osôb, 14 odborníčok pracujúcich so ženami zažívajúcimi násilie a 21 rómskych žien, ktoré zažili/zažívajú násilie. Na základe analýzy rozhovorov bolo zistené, že násilie páchané na rómskych ženách v rámci rodiny nie je podmienené len na základe etnických špecifik. Faktory podmieňujúce násilie v intímnych vzťahoch v rómskej rodine sú viac-menej identické s faktormi násilia páchaného v rodinách majoritného obyvateľstva. V segregovaných rómskych komunitách je násilie výraznejšie vzhľadom na existenciu chudoby, zotrúvanie silných rodových etnických stereotypov, izolovanosť, či nedostatočný prístup k službám.

Osobitné skupiny ohrozených žien násilím - staršie ženy (štúdia)

Výstup bol vypracovaný tímom expertiek: doc. Ing. Viera Petrášová, CSc., Ing. Mária Behanovská, Mgr. Lucia Felcanová, PhD., Mgr. Anna Mondeková MA., Ing. Bc. Mária Poljovková, Mgr. Gabriela Tydlitátová, PhD., Mgr. Barbora Holubová, PhD. Pod vedením hlavnej expertky/editorky: doc. Ing. Viery Petrášovej, CSc.

Výskumná štúdia sa venuje problematike násilia páchaného na starších ženách so zameraním na identifikáciu špecifik prežívaného násilia a ich potrieb. Pre účely štúdie boli staršie ženy vymedzené ako ženy vo veku 50 a viac rokov vzhľadom na štrukturálne obmedzenia, s ktorými sa ženy tejto vekovej kategórie môžu stretávať. Za účelom identifikovania špecifik a potrieb starších žien so skúsenosťou s násilím bol realizovaný kvalitatívny výskum prostredníctvom hĺbkových pološtruktúrovaných rozhovorov s informátorkami. Autorky štúdie pracovali s perspektívou samotných starších žien so skúsenosťou s násilím, starších žien reflektujúcich násilie na ženách vo svojom okolí a odborníčok - poskytovateľiek sociálnych služieb. Analýza rozhovorov odhalila, že staršie ženy zažívajú alebo reflektujú najmä násilie ekonomické, nevynímajúc však násilie fyzické, psychické či emocionálne. Násilnými bývajú nielen partneri žien, ale často i iné blízke osoby či známi (synovia, zaťovia, susedia). Identifikované osobitné potreby starších žien, bariéry nevyhľadania pomoci, ale aj stratégie násilných mužov boli zohľadnené pri formulovaní odporúčaní na zlepšenie poskytovania špecializovanej podpory a ochrany starších žien pred násilím.

Osobitné skupiny ohrozených žien násilím - ženy z vidieckeho prostredia (štúdia)

Výstup bol vypracovaný tímom expertiek: Ing. Mária Behanovská, Mgr. Miroslava Bobáková, PhD., Mgr. Lucia Felcanová, Mgr. Anna Mondeková MA., Ing. Bc. Mária Poljovková, Mgr. Gabriela Tydlitátová, PhD. Pod vedením hlavnej expertky/editorky: doc. Ing. Viery Petrášovej, CSc. a Mgr. Miroslavy Bobákovvej, PhD. (spolueditorka)

Výskumná štúdia identifikovala osobitosti vidieckych žien so skúsenosťami s násilím, bariéry vyhľadania adekvátnej pomoci a navrhla riešenia na zlepšenia situácie. V teoretickej časti

autorky konceptualizujú vidiecke prostredie vo svetle rodových vzťahov a mapujú známe prediktory násilia na ženách z vidieckeho prostredia, ako sú nižšia miera anonymity spojená so stigmatizáciou žien, ktoré vyhľadali pomoc, tolerovanie násilia zo strany komunity, tabuizácia problému, geografická a sociálna izolácia, slabšia informovanosť a vyššia miera nezamestnanosti, chudoby, ako aj sociálnych deviácií, napríklad alkoholizmu. Využitím metód biografického rozprávania a pološtruktúrovaného interview bolo realizovaných 19 rozhovorov so ženami z vidieckeho prostredia (obcí s menej ako 5000 obyvateľmi). Analýzou rozhovorov boli identifikované osobitosti prežitého násilia, ktoré sa vzťahujú napríklad na stereotypnú vidiecku maskulinitu a kľúčové siete priateľov násilného muža, podporujúce rigidné rodové normy. Autonómia vidieckych žien je výrazne oklieštená špecifickými rurálnymi rodovými vzťahmi, s výrazným vplyvom konzervativizmu a silnej ortodoxnej náboženskej viery žien, ktoré znižujú ochotu ohlásiť násilie. Identifikované potreby vidieckych žien sa vzťahujú na bezpečné a časovo neobmedzené alternatívne bývanie, ale aj na širšie komunitné služby zo strany obce.

Osobitné skupiny ohrozených žien násilím - ženy so zdravotným postihnutím (štúdia)

Výstup bol vypracovaný tímom expertiek: Ing. Mária Behanovská, Mgr. Miroslava Bobáková, PhD., Mgr. Lucia Felcanová, Ing. Bc. Mária Poljovková, Gabriela Tydlitátová. Pod vedením hlavnej expertky/editorky: doc. Ing. Viery Petrášovej, CSc. a Mgr. Lucia Felcanová (spolueditorka)

Výskumná štúdia skúma problematiku žien so zdravotným postihnutím zažívajúcich násilie od intímneho partnera a iných osôb v slovenských podmienkach. Prináša prehľad zahraničných, ako aj domácich teoretických východísk, legislatívy a programov. Na základe pološtruktúrovaných rozhovorov s 12 ženami so skúsenosťou s násilím a zároveň so zdravotným postihnutím, resp. so ženami z oblasti služieb pomoci boli identifikované formy a prejavy násilia a zlého zaobchádzania, osobitné potreby žien vzhľadom na zdravotné postihnutie, druh vyhľadanej pomoci a poskytnutej intervencie. Ženám so zdravotným postihnutím a so skúsenosťou s násilím bola poskytnutá vo veľkej miere laická pomoc z okruhu známych a rodiny a následne aj verejné sociálne služby, zväčša však nekomplexné a nešpecializované. Situácia žien z marginalizovaného prostredia je sťažená podporou dominancie násilného muža alebo ignorovaním násilia zo strany vlastnej rodiny. Ženy využívajúce služby osobného asistenta/asistentky potrebujú zaviesť kontrolujúce mechanizmy na odhalenie zneužívania a zlého zaobchádzania. Výskumná štúdia poskytuje aj ďalšie odporúčania na zlepšenie situácie v oblasti legislatívy, vzdelávania, dostupnosti informácií a ostatnej podpory.

Multiinštitucionálna spolupráca na Slovensku ako nevyhnutný predpoklad účinnej pomoci ženám zažívajúcim násilie (súčasný stav a odporúčania)

Výstup bol vypracovaný členkami a členmi regionálnych pracovných skupín pod vedením hlavnej expertky: Miloslavy Jeznej a koordinátoriek a koordinátora za jednotlivé kraje: Juraj Janček, Sylvia Králová, Karin Kupcová, Zuzana Majchráková, Iveta Novomestská, Renáta Puškárová, Apolónia Sejková; Anna Pisárová;

Dokument poskytuje deskripciu podmienok, ktoré musia byť splnené, aby na Slovensku mohol v budúcnosti vzniknúť systém multiinštitucionálnej spolupráce v oblasti násilia

páchaného na ženách. Obsah dokumentu bol vytváraný ôsmymi regionálnymi pracovnými skupinami zložených zo zástupcov a zástupkyň relevantných inštitúcií a organizácií. Každá regionálna pracovná skupina vypracovala SWOT analýzu, realizovala dotazníkové zisťovania a spoločné analýzy piatich modelových prípadových štúdií. Spoločná práca v ôsmich regionálnych pracovných skupinách, zoznamovanie sa s kompetenciami ostatných inštitúcií, osobné stretnutia a práca na spoločných dokumentoch je vnímaná ako nevyhnutný krok pre utváranie funkčnej multiinštitucionálnej spolupráce medzi štátnymi, verejnými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami. Dôraz bol pritom kladený na utváranie spolupráce „zdola“ a participatívny, postupný proces tvorby funkčného systému spolupráce. Predkladaný dokument zároveň ponúka konkrétne odporúčania pre systémové zmeny potrebné na to, aby na Slovensku mohol v budúcnosti vzniknúť kvalitný a účinný systém multiinštitucionálnej spolupráce. Dokument obsahuje jedinečné dôležité informácie - zmapovanie súčasnej situácie v jednotlivých VÚC – súčasný stav pomoci ženám ohrozeným násilím. Identifikuje relevantných hráčov v regiónoch pri riešení násillia na ženách, ako aj akreditované MVO, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, zdravotnícke zariadenia, orgány polície, prokuratúry a pod. Dokument poskytuje aj ojedinelý súhrn informácií o silných stránkach – vnútorných atribútoch organizácií, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa v oblasti riešenia násillia na ženách. Dokument odkrýva aj vnútorné bariéry organizácií, ktoré im sťažujú spoluprácu a účinnú spoločnú intervenciu, vo využívaní príležitostí externého prostredia. Dokument opisuje ohrozenia a upozorňuje na externé podmienky, ktoré by mohli skomplikovať alebo zamedziť poskytovanie pomoci a spoluprácu. Na základe spracovania množstva informácií, poznatkov a praktických skúseností sú vygenerované spoločné východiská, ciele, princípy multiinštitucionálnej spolupráce a mapa spolupráce budúceho funkčného systému. Za najdôležitejšou časť predkladaného materiálu považujeme súhrn podmienok a odporúčaní, ktorých naplnenie môže viesť k budovaniu intervenčných tímov a intervenčnej pomoci pre ženy zažívajúce násillie a ich deti na základe dobre fungujúcej multiinštitucionálnej spolupráce v regiónoch.

Koordináčno-metodické centrum pre rodovo podmienené a domáce násilie

Dňa 20.3.2015 boli v rámci IVPR obsadené prvé dve pracovné pozície v projekte – hlavnej manažérky projektu a asistentky projektu. Následne boli nimi pripravené a dňa 23.3.2015 vyhlásené výberové konania na štyri expertné pozície v hlavnom pracovnom pomere, projektový a finančný manažment a manažment komunikácie projektu. Výberové konanie bolo ukončené dňa 30.3.2015 a podľa možností vybraných osôb boli s nimi uzatvárané pracovné zmluvy⁵.

Nie je možné v súvislosti so začiatkom realizácie projektu nespomenúť, že napriek snahe vedenia IVPR sa nenaplnil predpoklad, že projekt bude realizovaný v sídle IVPR a bolo potrebné hľadať nové priestory, s čím nám významne pomohol ORRRP MPSVR SR. Napriek tomu sa tím KMC pravidelne stretával definoval si plán aktivít, spôsob práce a začal s prípravou realizácie aktivít.

V marci a apríli sme absolvovali stretnutia a nadviazali sme spoluprácu s Justičnou akadémiou a Policajnou akadémiou ako smerodajnými inštitúciami v oblasti vzdelávania polície a právnických profesií - prokuratúry a súdov, ako aj vzdelávania v oblasti znaleckej činnosti. Projekt sme predstavili Sekcii sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR či Expertnej skupine pre prevenciu násilia na ženách a v rodinách pri Rade vlády SR na prevenciu kriminality. Z iniciatívy ministra práce sociálnych vecí a rodiny zodpovedné rezorty a inštitúcie nominovali osoby, ktoré ich zastupujú pri realizácii projektu a s nimi sme nadviazali spoluprácu. V neposlednom rade sme v spolupráci s ORRRP MPSVR SR zrealizovali pracovné stretnutia, na ktorých sme si vytýčili ciele vzájomnej spolupráce s Metodicko-pedagogickým centrom a Štátnym pedagogickým ústavom.

V závere chceme konštatovať, že realizácia projektových aktivít bola do decembra 2015 vo významnej miere ovplyvnená realizáciou Národných projektov v oblasti prevencie a eliminácie násilia na ženách, v ktorých tímy zložené z odborníčov zo špecializovaných MVO pracovali na výskumoch, vzdelávaní pomáhajúcich profesií, metodikách a štandardoch, ktorých obsah sa v rámcovom vymedzení prelínal s činnosťou a výstupmi KMC. Národné projekty a projekt KMC mali na seba nadväzovať a výstupy z Národných projektov mali predstavovať základ práce KMC. Predpokladali sme, že na dokončené výstupy Národných projektov nadviažeme v lete 2015. Tímy národných projektov finalizovali výstupy postupne až do decembra 2015 a tak k oboznámeniu sa s materiálmi a obsahom výstupov došlo oveľa neskôr ako sme predpokladali. Priebežne sme tomu prispôbili opätovne plán aktivít.

⁵ Napriek verejnému oznámeniu výberových konaní záujem o pracovné pozície v trvalom pracovnom pomere bol limitovaný. Viacero kontaktovaných uchádzačiek z expertízou v oblasti násilia na ženách a domáceho násilia neprijalo ponuku trvalého pracovného pomeru a dlhoročné odborníčky z MVO v rámci telefonických konzultácií uviedli, že nemajú záujem prijať interný pracovný pomer v projekte s ohľadom na zabezpečovanie činnosti vo vlastných organizáciách.

I. Vzdelávacie a tréningové aktivity o problematike prevencie a eliminácie násilia na ženách pre pomáhajúce profesie a špecializovaných poskytovateľ podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie MVO

Aktivity v oblasti vzdelávania boli jednými z prvých, ktorými sme začali. V prvom rade bolo potrebné zmapovať potreby a možnosti vzdelávania, ako aj nastaviť štandardy pre budúce vzdelávanie organizované v rámci činnosti KMC. V rámci pomáhajúcich profesií sme identifikovali nasledujúce cieľové skupiny:

- sociálna práca
 - zamestnankyne/-ci ÚPSVaR
 - terénne/-i SP v marginalizovaných rómskych komunitách
- psychológia
 - zamestnankyne/-ci referátov CPPP a P
 - osoby vykonávajúce znaleckú činnosť
- zdravotníčky/-ci
- profesionálky pracujúce v poradenských centrách, bezpečných ženských domoch a krízových centrách
- PZ SR, súdy a prokuratúra SR

S cieľom zaistiť presné nastavenie vzdelávania polície a právnických profesií - prokuratúry a súdov SR a vypracovanie tréningu pre trénerov uvedených profesií sme zorganizovali a **zrealizovali „Fact finding mission“ s expertkami z Rady Európy** a s tromi cieľovými skupinami: polícia, MVO, prokuratúra a súdnictvo (29.6., 30.6. a 1.7.). Na ich základe vypracovali expertky z RE **Manuál tréningu pre trénerov pre políciu, prokuratúru a súde** týchto profesií, ktorý bude využitý na vytrénovanie multiplikátorov a multiplikátoriek témy v danej oblasti. Plánovaný termín pre uskutočnenie tréningu je máj-jún 2016, ktorý bude spresnený po dohode s expertkami RE. Ako potenciálnych účastníkov a účastníčky sme vytypovali zástupcov PZ SR z každého kraja, z radov tých policajtov/-tiek, čo už absolvovali základný tréning v téme NPŽ, zástupcov/-kyne prokuratúry, advokátov/-tky, najmä z radov tých, ktorí/-é už s problematikou NPŽ pracujú. S ponukou na tréning pre trénerov oslovíme aj sudcov a sudkyne.

Nadviazali sme spoluprácu s Implementačnou agentúrou MPSVR SR (IA) ohľadom organizácie tréningov pre terénnu sociálnu prácu v marginalizovaných rómskych komunitách (MRK). IA prejavila veľký záujem o tréningy v nasledujúcom programovom období ESF a termín realizácie tréningov tak bude možný od marca 2016. S ohľadom na končiacu sa programové obdobie (október 2015) sme sa v sledovanom období zamerali na zorganizovanie **dvoch tréningov pre multiplikátorov boja proti NPŽ v oblasti terénnej sociálnej práce v MRK** (21.-22.9, 5.-6.10, 19.-20.10.). Cieľom bolo nielen vzdelávať koordinátorov/-rky terénnej sociálnej práce v MRK ale aj identifikovanie niekoľkých budúcich lektorov v téme rodovo podmieneného a domáceho násilia pri vzdelávaní terénnych sociálnych pracovníčiek a pracovníkov, preto bol tréning navrhnutý a realizovaný aj s komponentom trénerských zručností. Realizácii tréningu predchádzalo vytvorenie osobitného **tréningového manuálu a príručky pre účastníkov a účastníčky** (kol. autoriek). Celkový počet účastníkov a účastníčok tréningov bol 24 a bolo odtrénovaných 102 hodín. Tréning viedli skúsené lektorky (Mesochoritsová A., Brnová T., Jezná M., Danková E.). Súčasne sme v na úrovni

koordinácie sociálnej terénnej práce identifikovali 4 osoby, ktoré môžu byť zapojené do lektorskej činnosti pre túto cieľovú skupinu.

V oblasti vzdelávania osôb pracujúcich v poradenských centrách, bezpečných ženských domoch a krízových centrách sme navrhli **model ďalšieho vzdelávania pomáhajúcich profesií v krízovom poradenstve a ďalšej ochrane a podpore žien zažívajúcich násilie prostredníctvom vzájomného učenia sa formou facilitovaných workshopov**. S ponukou na spoluprácu pri zabezpečení facilitovaných workshopov sme oslovili ženské mimovládne organizácie poskytujúce špecializované podporné služby pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Pre tento model vzdelávania sme sa rozhodli s ohľadom na skutočnosť, že v súčasnosti je na Slovensku viacero typov organizácií, ktoré poskytujú ochranu a podporu ženám zažívajúcim násilie a ich deťom. Ich prax je v mnohom podobná a súčasne však aj v mnohom odlišná a to tak z dôvodu rôznej miery skúseností s ohľadom dĺžku praxe poskytovateľa, získané vzdelanie a absolvované ďalšie vzdelávanie či organizáciu činnosti vrátane supervízie a evalvácie. V niektorých aspektoch sa prax poskytovateľov služieb líši aj s ohľadom na to, či ide o poskytovateľa špecifického, teda toho, ktorý poskytuje služby výlučne ženám zažívajúcim násilie a ich deťom alebo nešpecifického, teda takého, ktorý poskytuje služby aj iným cieľovým skupinám. V neposlednom rade sa obsah a rozsah poskytovanej ochrany a podpory líši aj podľa východísk a princípov, od ktorých ten ktorý poskytovateľ odvíja svoju činnosť. Je však možné identifikovať poskytovateľov, ktorých činnosť je možné považovať za dobrú prax, ktorá by mala byť príkladom. Súčasne však každý subjekt poskytujúci niektorý z druhov podpory a ochrany ženám zažívajúcim násilie a ich deťom disponuje špecifickou skúsenosťou, ktorú nemožno opomenúť a reflektovať, ak je našim cieľom štandardizovať podporu a ochranu žien zažívajúcich násilie a osôb zažívajúcich domáce násilie. Navrhli sme preto formát ďalšieho vzdelávania, ktorý je participatívny a demokratický a poskytuje priestor každej organizácii prezentovať svoju prax, reflektovať prax iných a tak zdokonaľovať a štandardizovať postupy. Model je navyše dostatočne otvorený pre ďalšie podnety a zohľadnenie nových poznatkov a skutočností v problematike podpory a ochrany žien (napríklad vo forme odporúčaní či metodických usmernení z vlastnej činnosti KMC). Primárnym cieľom vzdelávania prostredníctvom odovzdávanie dobrej praxe a overovania si vlastných postupov je pochopiť postupy iných a prijať také riešenia, ktoré najlepšie zaistia, že ženám zažívajúcim násilie bude poskytnutá ochrana a podpora zaisťujúca pre ne a ich deti bezpečie, a ženy zažívajúce násilie bude posilňovať, rešpektovať a podporovať cestu z násilia. V roku 2015 sme dokončili prácu na tréningu pre trénerov a trénerky špecificky zameraný na trénerské zručnosti a vytvorili **tréningový manuál „Úvod do trénerských zručností“** (Jóhart P.). Táto aktivita nadväzuje na Návrh štandardov kvality ďalšieho vzdelávania v oblasti násilia páchaného na ženách (Mesochoritsová A.) a súvisí aj s vlastnou potrebou KMC posilniť personálne kapacity pre zapojenie sa do tréningových iniciatív a aktivít v oblasti primárnej prevencie. Očakávame, že absolventi tréningu sa v roli asistujúcich ko-tréneriek, ko-trénerov zapoja v prvom rade do aktivít primárnej prevencie na školách a po nadobudnutí potrebných skúseností sa zapoja do špecializovaných tréningov v téme rodovo podmieneného a domáceho násilia pre dotknuté profesie. Tréning sa uskutoční (18.-19.1.2016).

V sledovanom období sa tiež začala príprava **vypracovania a pilotného otestovania e-learningového kurzu pre novinárky a novinárov** (Maďarová Z.), ktorého cieľom je snaha o predchádzanie sekundárnej viktimizácie žien zažívajúcich násilie a obetí domáceho násilia.

II. Metodiky a štandardy v oblasti násilia páchaného na ženách a domáceho násilia pre pomáhajúce profesie a špecializovaných poskytovateľ podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie MVO

Návrh štandardov kvality ďalšieho vzdelávania v oblasti násilia páchaného na ženách (Mesochoritsová A.) sme vytvorili s cieľom prispieť do diskusie o dôležitosti vytvorenia systémového ďalšieho vzdelávania v tejto oblasti a o potrebe jeho nastavenia z hľadiska štandardov kvality, ktoré by prispeli k zvýšeniu ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie v situáciách, kde v súčasnosti dotknuté profesie v rámci výkonu svojich kompetencií a povolania, ženy zažívajúce násilie vystavujú druhotnej viktimizácii v dôsledku nedostatku informácií a zručností o potrebách obetí násilia na ženách a domáceho násilia.

V oblasti štandardov boli vypracované **Štandardy vzdelávania pre tréning pre trénerov a trénerky z pomáhajúcich profesií** (Jóhart P.), ktoré majú za cieľ zarámcovať, ako by mal štandardne takýto tréning vyzerat' a poskytnúť základné informácie o tomto type tréningu pre potencionálnych trénerov a trénerky.

V oblasti zručnosti bol vypracovaný materiál **Vybrané aspekty znaleckého posudzovania prípadov násilia na ženách** (Hargašová M.), ktorý pomenúva problémové oblasti znaleckého posudzovania v týchto prípadoch a načrtáva možnosti riešenia, aby nedochádzalo k sekundárnej viktimizácii žien. Nakoľko je činnosť znalcov v odbore psychológia a psychiatria vysoko špecializovanou činnosťou a v trestnom konaní a občiansko-právnych konaniach je často významným prvkom ďalšej podpory a ochrany žien pred násilím, nadviazali sme spoluprácu s Ministerstvom spravodlivosti SR s odborom znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti. Ten nám odporučil ako odbornú inštitúciu Ústav psychiatrie a psychológie pre ďalšiu spoluprácu v oblasti vypracovania metodiky pre znalcov a znalkyne a tréningov pre túto cieľovú skupinu.

V rámci prípravy novej právnej úpravy činnosti znalcov Odboru znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti MS SR doručili **návrh na doplnenie nového odvetvia „Psychológia domáceho násilia a násilia na ženách“ v odbore Psychológia 34 00 00**. Návrh nebol implementovaný z dôvodu nepredloženia návrhu novej právnej úpravy do legislatívneho procesu.

V oblasti štandardizácie vzdelávania a primárnej prevencie budujeme ďalšie aktivity na základe **Analýzy existujúcich a dostupných vzdelávacích programov, predmetov, existujúcich kurikúl na VŠ, SŠ, ZŠ a MŠ v oblasti rodovej rovnosti a násilia páchaného na ženách** (Horná D., Minarovičová K., Bosá M. Kiczková Z.). Analýza obsahuje odporúčania pre ďalšiu činnosť v oblasti vzdelávania žiakov/žiačok v MŠ, ZŠ, SŠ, gymnáziách a SOŠ v oblasti ochrany a potreby podpory žien pred rodovo podmienených násilím a domácim násilím, ako súčasť vzdelávania vo vzdelávacích oblastiach človek a hodnoty, človek a spoločnosť v predmetoch etická výchova, občianska náuka, katolícka a evanjelická náboženská výchova podľa ŠVP, IŠVP, POP. Analýza tiež obsahuje **odporúčania k vzdelávaniu budúcich profesionálov/-iek dotknutých vybraných profesií**: študentov vysokých škôl so zameraním na štúdium v odbore pedagogika, sociálna práca, psychológia.

V oblasti multiinštitucionálnej spolupráce pripravujeme **Metodiku fungovania partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce** v oblasti násilia na ženách a to na základe realizovaného hodnotenia činnosti doterajších 8 pracovných skupín a jej výstupu. Na základe hodnotenia

sme pripravili plán činnosti na rok 2016 a oslovili sme regionálnych koordinátorov partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce s pozvaním na stretnutie (21.1.2016). V rámci podpory udržateľnosti činnosti partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce sme v spolupráci s ORRRP MPSVR SR, Veľvyslanectvom USA organizovali **workshop k téme: Multiinštitucionálna spolupráca ako predpoklad účinného boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu** (22.10. 2015) pre ich členov a členky ako aj osoby zapojené do činnosti Expertnej skupiny pre prevenciu násilia na ženách a v rodinách pri Rade vlády pre prevenciu kriminality.

V oblasti krízovej intervencie a prvého kontaktu so ženami realizujeme prípravu **Metodiky a štandardov postupov zainteresovaných aktérov multiinštitucionálnej spolupráce pri prvom kontakte so ženami zažívajúcimi násilie a ich deťmi** (André Z.).

V oblasti domáceho násilia bol zrealizovaný workshop na tému Domáce násilie LGBTI ľudí s expertkami a expertmi, ktorí sa venujú ľudským právam LGBTI ľudí (20.11.2015). Spoločne s nimi sme identifikovali potreby a príležitosti spracovania a návrhu špecializovaných postupov a to vo forme **metodiky ako zo strany pomáhajúcich profesií riešiť domáce násilie na LGBTI ľuďoch v rodinách**.

V sledovanom období sa uskutočnili stretnutia s expertkami a expertmi v problematike programov pre páchatel'ov násilia na ženách. Výstupom stretnutí bolo začatie prác na vypracovaní **Štandardov a postupov zavedenia sociálno-intervenčných programov pre páchatel'ov násilia na ženách** (Farkašová K., Vavro R.), ktoré budú obsahovať odporúčania najmä pre prax súdov ohľadom možnosti udeľovania ochranných opatrení páchatel'om násilia páchaného na ženách a domáceho násilia v prípadoch podmieneného odsúdenia na trest odňatia slobody alebo v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody v týchto prípadoch.

Špecificky s ohľadom na postupy Policajného zboru SR spracovávame **Metodiku pre postupy polície v prípadoch násilia na ženách a postupy práce so ženami, ktoré zažívajú, alebo sú ohrozené násilím a ich deťmi** (Rozborová L).

III. Oblasť primárnej prevencie násilia páchaného na ženách a domáceho násilia

V októbri 2015 sme v spolupráci s Olympiádou ľudských práv realizovali **prednášky** (Petöcz K., Guráň P., Figush V.), ktoré upozornili na potrebu a prevencie a eliminácie násilia na ženách a domáceho násilia ako jedného zo základných predpokladov ochrany a podpory ľudských práv a demokratického občianstva **v sérii podujatí realizovaných v 8 samosprávnych krajoch** (12. – 21.10.2015). Tým účastníkom a účastníckam prednášok, ktorí/-é mali záujem sme dodatočne poskytli možnosť zúčastniť sa **workshopov na tému „Domáce a rodovo podmienené násilie“**. Na workshop sme pripravili **Informačnú príručku pre učiteľov a učiteľky: Násilie páchané na ženách a domáce násilie**. Podujatie s touto štruktúrou bolo realizované v ôsmich samosprávnych krajoch a celkový počet účastníkov na prednáškach a workshopoch bol 363, v prevažnej väčšine učiteľov a učiteľky stredných škôl.

Na základe spätnej väzby od učiteľov a učiteľiek sme vytvorili ponuku workshopov pre študentov a študentky stredných škôl. Boli sme prizvaní a prizvané pedagógmi a pedagogičkami zrealizovať workshopy na nasledovných školách:

25.10. Považská Bystrica – 57 žiakov a žiačok

26.10. Vráble – 26 žiakov a žiačok

- 01.12.2015 Nitra – 17 žiakov a žiačok
- 02.12.2015 Bratislava – 23 žiakov a žiačok
- 08.12.2015 Turčianske Teplice – 87 žiakov a žiačok
- 14.12.2015 Nitra – 42 žiakov a žiačok
- 17.12. Trenčín – 44 žiakov a žiačok
- 21.12. Trenčín – 19 žiakov a žiačok

Spolu sme teda za uplynulé obdobie troch mesiacov oslovili **v rámci primárnej prevencie 678 osôb** (väčšinou študentov a študentiek stredných škôl, a ich pedagógov a pedagogičky).

Spolupráca so školami pokračuje aj v roku 2016 v dvoch líniách: na základe už uskutočnených prednášok si nás niektorí/-é vyučujúci/-e opätovne prizývajú do svojich škôl, aby sme vyškolili aj iné triedy. Zároveň však pravidelne nadväzujeme spoluprácu aj s novými školami, a náš predbežný rozvrh pre najbližšie obdobie zahŕňa nasledovné:

- 14.1.2015 – Tlmače
- 17.2.2015 – Žilina-Bytčica
- 26.2.2015 – Martin
- 16.3.2015 – Trenčín
- 18.3.2015 – Námestovo

Workshopy spravidla trvajú 2 hodiny a vedú ich spravidla dvaja lektori/-rky pre skupinu v priemere 20 mladých ľudí. Zameriavame sa najmä na témy výskytu domáceho násillia a násillia na ženách, definícií, základných mýtov a faktov o násillí, kruhu násillia a to v kontexte základných ľudských práv a slobôd a toho, ako ich násillie porušuje. Pracujeme interaktívnou formou a zaraďujeme cvičenia/aktivity, ktoré sú primerané veku a životnej situácii mládeže napr. pravidelne zaraďujeme cvičenie na tému zdravý a nezdravý partnerský vzťah.

S ohľadom na pozitívny ohlas na aktivity na školách a skutočnosť, že o ponúkané prednášky je medzi školami záujem a pedagógovia/-čky nás aj opätovne pozývajú do svojich škôl, v súčasnosti pripravujeme **tréning pre multiplikátorov/-rky** (18.-19.1. 2016), aby sme mohli súčasne školiť na viacerých školách alebo vo viacerých triedach zároveň.

Medzi projekty, ktoré v rámci primárnej prevencie v roku 2016 pripravujeme, patrí **vytvorenie a realizácia odborných jednodňových seminárov pre učiteľov a učiteľky** v rámci spolupráce nadviazanej s Metodicko-pedagogickým centrom. Rovnako sme nadviazali v roku 2015 spoluprácu so Štátnym pedagogickým ústavom ohľadne reflektovania témy násillia páchaného na ženách a domáceho násillia vo vzdelávaní základných a stredných škôl ako horizontálnej témy vo vzdelávaní spracovaním špecifických tém a ich zaradenia do inovovaného štátneho vzdelávacieho programu najmä prostredníctvom **vypracovania pomocných materiálov pre pedagógov a pedagogičky**. V tomto ohľade nadväzujeme na Analýzu existujúcich a dostupných vzdelávacích programov, predmetov, existujúcich kurikúl na VŠ, SŠ, ZŠ a MŠ v oblasti rodovej rovnosti a násillia páchaného na ženách (Horná D., Minarovičová K., Bosá M. Kiczková Z.).

IV. Monitoring a výskum v oblasti násillia páchaného na ženách a domáceho násillia

V oblasti výskumu boli v roku 2015 navrhnuté a začalo sa s realizáciou 4 výskumov. Pri tematických návrhoch výskumov sa vychádzalo z už existujúcich výskumov s cieľom zaplniť

najväčšie medzery poznatkov o rodovo podmienenom a domácom násilí. Pre oblasť rodovo podmieneného násilia boli navrhnuté 2 výskumy – Prevalencia a charakter sexuálneho násilia páchaného na ženách (reprezentatívny kvantitatívny výskum na ženskej populácii) a mapovanie postupov a postojov vyšetrovateľov Policajného zboru v prípadoch násilia páchaného na ženách. V oblasti domáceho násilia sa výskumy sústredia na reprezentatívne kvantitatívne zisťovanie domáceho násilia (Prevalencia a charakter domáceho násilia na Slovensku) a na kvalitatívny výskum vzťahu matka – dieťa v kontexte partnerského násilia na ženách. Cieľom posledného spomínaného výskumu je najmä poukázať na vplyv partnerského násilia na ženách na deti. V roku 2015 prebiehala najmä teoretická a metodologická príprava výskumov, výber spolupracujúcich expertiek a expertov, zainteresovanie spolupracujúcich subjektov (Policajná akadémia, poskytovatelia služieb) a nastavenie podmienok pre vyhlásenie verejného obstarávania v prípade reprezentatívnych kvantitatívnych výskumov. Začalo sa tiež s realizáciou kvalitatívneho výskumu o vzťahu matka – dieťa. Samotný zber dát a spracovávanie kvantitatívnych výskumov je plánované na rok 2016.

V rámci kvalitatívneho výskumu **Vzťah matka – dieťa v kontexte partnerského násilia páchaného na ženách** (Smitková H.) bola vytvorená metodológia vrátane protokolov pre realizáciu pološtruktúrovaných rozhovorov pre ženy so skúsenosťou partnerského násilia a pre tri vekové skupiny detí (5 – 8 rokov, 9 – 14 rokov, 15 – 18 rokov). Ďalej boli vybrané a vytrénované opytovateľky na realizáciu rozhovorov (2 pre rozhovory so ženami a 3 pre rozhovory s deťmi), pričom sme sa v záujme efektivity snažili pokryť opytovateľkami západné aj východné Slovensko. V rámci zberu dát boli v roku 2015 realizované 2 fókusové skupiny s poskytovateľmi služieb v Košiciach (6.11.) a v Bratislave (27.11.). Cieľom fókusových skupín bolo identifikovať najväčšie problémy, ktorým deti, ktoré boli svedkami partnerského násilia čelia ako aj problémov vo vzťahu matka a dieťa. Dodatočne boli realizované aj dva rozhovory s poskytovateľmi služieb v Žiline (16.10.) a v Martine (8.12.). V roku 2015 tiež boli realizované 4 rozhovory (2 matky a 2 deti) z danej cieľovej skupiny. Realizácia rozhovorov pokračuje aj v roku 2016.

Vo výskume **Mapovania postupov a postojov vyšetrovateľov PZ v prípadoch násilia páchaného na ženách** bola nadviazaná spolupráca s Policajnou akadémiou (Vajzer L. Murdza K., Sabolová I.), ktorá sa podieľa na príprave a realizáciu výskumu. Prvým krokom k vytvoreniu metodológie výskumu bola analýza existujúcich metodík a kurikúl PA týkajúcich sa násilia páchaného na ženách. Na ich základe sa začal pripravovať dotazník pre kvantitatívny prieskum medzi vyšetrovateľmi PZ zameriavajúci sa na prípady partnerského a sexuálneho násilia na ženách. Samotný zber dát bude prebiehať v marci roku 2016.

Reprezentatívne kvantitatívne výskumy sú realizované v spolupráci s expertkami IVPR (Filadefiová J., Holubová B.). V oboch výskumoch bola zadefinovaná cieľová skupina (ženská, respektíve celková populácia Slovenska vo veku 18 – 70 rokov), metodológia a metóda zberu dát formou náhodného pravdepodobnostného výberu. Boli pripravené podklady na realizáciu verejného obstarávania formou súťažného dialógu. V oboch výskumoch boli vytvorené dotazníky pre jednotlivé cieľové skupiny (v prípade domáceho násilia bude dotazník finalizovaný v roku 2016). Realizácia verejného obstarávania ako aj samotného zberu dát bola posunutá z dôvodu parlamentých volieb vo februári 2016, keďže

v období okolo volieb sa realizuje množstvo prieskumov zameraných na voľby, čo by mohlo ovplyvniť kvalitu zozbieraných dát pri iných, navyše tak citlivých témach.

Na požiadanie Správcu programu sme realizovali **Monitoring a hodnotenie súladu poskytovania služieb ženám zažívajúcim násilie a ich deťom so Štandardami Rady Európy** organizáciami, ktoré sú prijímateľmi a garantami projektov v rámci I. výzvy programu Domáce a rodovo podmienené násilie spolufinancovaného z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

V ďalšom období navrhujeme realizovať monitoring a výskum v oblasti:

- i. Súdnych rozhodnutí v prípadoch sexuálneho násillia páchaného na ženách a v prípadoch týrania blízkej a zverenej osoby (partnerské násillie na ženách)
- ii. Domáceho násillia v LGBT komunite (kvalitatívny výskum v komunite v spolupráci s LGBT organizáciami)

V. Spolupráca s NKVTS

Spolupráca s NKVTS sa v sledovanom období sústredila najmä na výmenu skúseností v oblasti realizácie výskumnej činnosti s ohľadom na prípravné a realizačné práce reprezentatívnych kvantitatívnych výskumoch domáceho násillia a sexuálneho násillia na ženách a kvalitatívneho výskumu situácie dieťaťa ako svedka a sekundárnu obeť domáceho násillia v kontexte vzťahu dieťaťa a matky zažívajúcej násillie v partnerskom vzťahu. Experti a expertky NKVTS výrazne prispeli k ustáleniu metodológie výskumov a pri výskume situácie detí bola nórska prax priamou inšpiráciou na realizáciu obdobného výskumu na Slovensku, ktorý je v slovenskom kontexte unikátny. Prvú návštevu Slovenska ohľadom výskumov NKVTS realizovalo 13.2.2015, ďalšiu 14.4.2015. Na základe identifikovaných oblastí ďalšej spolupráce na návšteve expertov a expertiek NKVTS na Slovensku 8.-9.5.2015 sa tím KMC a spolupracujúce výskumníčky zúčastnili návštevy Nórska, kde nám počas 24.-26.8.2015 boli predstavené príklady dobrej praxe, projekty, aktivity aj z ďalších oblastí ako je vzdelávanie a ďalšie vzdelávanie, programy pre páchatel'ov, ako aj postupy uľahčujúce prístup dotknutým profesiám k metodikám a štandardným postupom alebo informáciám a vzdelávaniu v oblasti domáceho násillia a násillia na deťoch prostredníctvom nástrojov dostupných na internete.

Na podklade získaných poznatkov a zhodnotenia ich prenositeľnosti a potenciálu uplatnenia v slovenskom kontexte sme si po vzájomnej konzultácii s NKVTS určili, že v ďalšom období sa popri konzultovaní v oblasti výskumov, zameriame na oblasť sprístupnenie ďalšieho vzdelávania a metodík a informácií prostredníctvom internetu, a oblasť multiinštitucionálnej spolupráce so zameraním na prácu polície.

Chceme osobitne oceniť prístup nórskeho partnera, ktorý vychádzal tímu KMC v ústrety aj v časoch keď naše materiálne zabezpečenie bolo limitované. Spolupráca s NKVTS poskytla KMC možnosť nielen inšpirovať a učiť sa. NKVTS, otvorenosťou a férovou spätnou väzbou na našu činnosť, prispelo k posilneniu tímu KMC a vlastným príkladom nám ukazuje, že začiatky môžu byť komplikované, no uchovanie si vízie a systematická činnosť prinesie výsledky, ktoré reálne zlepšujú ochranu pred násillím a podporu tých, ktorí ho zažívajú.

VI. Publicita a komunikácia

V rámci komunikácie projektu a činnosti KMC sme aj v spolupráci s ORRRP MPSVR SR informovali o projekte, realizovali pracovné stretnutia s dotknutými inštitúciami a prezentovali projekt doma i v zahraničí. S informovaním o projekte sme začali už v roku 2014 účasťou na konferencii v Prahe 19.-21.11.2014, konferencii v Tirane 4.-5.12.2014 (Burajová B.).

Ďalšie prezentácie projektu a jeho aktivít:

14.4.2015 Otváracia konferencia projektu (Burajová B.);

27.-28.5. 2015 Konferencia Gender based violence: From commitment to action (Molčanová L.);

15.-19.6.2015 Návšteva projektov programu SK09 (Molčanová L.);

17.6.2015 Workshop: Národná linka pre ženy (Burajová B.);

22.6.2015 Bilančná konferencia organizácie Progressfem (Mesochoritsová A.);

23.6.2015 Záverečná konferencia poradenské centrum Hana (Mesochoritsová A.);

3.7.2015 Zasadnutie Expertnej skupiny pre prevenciu násilia na ženách a v rodinách pri Rade vlády pre prevenciu kriminality (Burajová B.);

19.-21.10. 2015 Istanbul Convention: New synergies (Burajová B.);

30.11.2015 Domáci násilí zůstáva za dveřmi (Kuruc A.) O projekte informuje web stránka zastavmenasilie.sk a facebook stránka Koordinačno metodického centra. Poslanie a ciele KMC a informáciu o podpore z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a spolufinancovaní zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky komunikujeme prostredníctvom vytvoreného informačného letáku, ktorý distribuujeme na podujatiach ako aj prostredníctvom roll up-u KMC vizuálna komunikácia grantov NFM je doplnená distribúciou podporného propagačného materiálu: pier, ceruziek, blokov a pod.

Projekt Koordinačno – metodické centrum pre rodovo podmienené a domáce násilie je realizovaný v rámci programu SKo9: Domáce a rodovo podmienené násilie.

Projekt je financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a spolufinancovaný zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky grantom vo výške 2.000.000 eur.

www.norwaygrants.org



Úrad vlády SR

Prijímateľom grantu je Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR, ktorého Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí MPSVR SR je odborným garantom a hlavným koordinátorom projektu. Aktivity projektu realizuje príjemca a partneri projektu:

- Inštitút pre výskum práce a rodiny
- Rada Európy
- Nórske centrum pre násilie a štúdie traumatického stresu.

Kontakt:

KOORDINAČNO - METODICKÉ CENTRUM
PRE RODOVO PODMIENENÉ A DOMÁCE NÁSILIE
Kuzmányho 3/A, 811 06 Bratislava
Tel: 02 20 442 500
www.zastavmenasilie.sk

Národný projekt Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti, podaktívita Výskum v oblasti náhradnej starostlivosti so zameraním na pestúnsku starostlivosť pre ťažko umiestniteľné deti

Priebeh riešenia

Realizácia výskumu sa uskutočnila v priebehu druhého polroka 2014. Jeho príprava a priebeh bola rozdelená do niekoľkých fáz. Prvá fáza obsahovala predvýskum a nastavenie designu výskumu. Na skupinových stretnutiach, zorganizovaných Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny, za spolupráce pracovníkov a pracovníčiek Oddelení sociálnoprávnej ochrany boli identifikované základné tematické okruhy, ktoré nás v súvislosti s podporou pestúnskych rodín pre „ťažko umiestniteľné“ deti zaujímali a ktoré sme v predbežnom šetrení považovali za problémové a najdôležitejšie. Následne IVPR bližšie špecifikoval výskumné otázky, spôsoby zberu dát a metódy riešenia. V predvýskume boli otázky testované na ich obsahovú validitu, overenie ich správnosti vzhľadom na stanovený výskumný zámer. Na stretnutiach sa tiež prediskutovali ciele fokusových skupín, možnosti spolupráce pri zbere kvantitatívnych údajov a technické záležitosti (akým spôsobom kontaktovať pestúnske rodiny pri zapojení koordinácie pracovníkov a pracovníčok oddelení sociálnoprávnej ochrany v jednotlivých krajoch Slovenska, vytvorenie zoznamov a kontaktov pracovníkov, ktorí sa venujú náhradnej rodinnej na určených úradoch náhradnej rodinnej starostlivosti). Výskumné otázky boli pretavené do kvantitatívneho dotazníkového šetrenia. Druhá fáza výskumu spočívala v zbere dát pomocou distribúcie dotazníkov. Za pomoci kooperácie oddelení sociálnoprávnej ochrany boli dotazníky distribuované všetkým pestúnskym rodičom na Slovensku. Zistenia boli zosumarizované a interpretované v kvantitatívnej časti práce – v kapitolách zaoberajúcich sa vplyvom na asociácie očakávaného priebehu starostlivosti alebo výšky podielov ťažko umiestniteľných detí v náhradných rodinách. Identifikovali sme mieru očakávaných komplikácií priebehu náhradnej rodinnej starostlivosti v súvislosti s prijatím detí v zaradených do ôsmich skúmaných kategórií „ťažkého umiestnenia“. Rovnako poznáme sociodemografické determinanty vplyvajúce na priemerné asociácie spájané s vyššou alebo nižšou mierou očakávaných komplikácií, ako aj s reálnym faktom prijatia detí so znevýhodňujúcimi charakteristikami do náhradnej rodiny. Na poznanie čo najkomplexnejšieho obrazu nestačí identifikovať súvislosti, ktoré s prijímaným detí so znevýhodňujúcimi charakteristikami súvisia. V jednotlivých krajoch Slovenska sa preto na jednotlivých úradoch práce sociálnych vecí a rodiny uskutočnili aj fokusové skupiny s náhradnými rodičmi. Ich cieľom bolo zistiť, kde pociťujú pestúnski rodičia v súvislosti s reálne prebiehajúcou starostlivosťou o prijaté dieťa najväčšie problémy. Výskumné otázky fokusových skupín boli zamerané na bariéry využívania služieb, prekážky v prebiehajúcej starostlivosti ako aj odporúčania pre podporu pestúnskej starostlivosti pre „ťažko umiestniteľné“ deti smerom do budúcnosti. Výpovede pestúnskych rodín, ktoré majú reálnu skúsenosť s ťažko umiestniteľným dieťaťom sa dopĺňali s názormi pracovníčok sociálnoprávnej ochrany. Zistenia a výsledky boli spracované v kvalitatívnej časti práce – v kapitole zaoberajúcej sa najčastejšie reflektovanými oblasťami. Z vyhodnotenia a analýzy získaných údajov tiež poznáme cesty, ktorými sa náhradní rodičia dostávajú k službám, ako aj to, ktoré z nich v závislosti od charakteristík prijatých detí využívajú. Poznáme tiež námety pestúnskych rodín, ako by tieto služby do budúcnosti zlepšili, aby viac vyhovovali potrebám

náhradných rodičov a prijatých detí. Vyhodnotenie a nahrávanie jednotlivých údajov bolo spracované štatistickým softwarom SPSS a v programe EXCEL. Na spracovaní a kvantitatívnych údajov ako aj pri prepisoch fokusových skupín sa spolupodieľali študentky katedry sociológie FIF UK.

Výsledky

Deti vyrastajúce mimo svojich rodín predstavujú približne 1,4 % z celej detskej populácie. Ide o deti, ktoré z najrôznejších dôvodov nemohli vyrastať vo svojich vlastných rodinách. Ich následné cesty vedú buď k prijatiu do náhradných rodín alebo k umiestneniu do zariadení na výkon rozhodnutia súdu (krízové, resocializačné strediská, detské domovy, reedukačné centrá a pod.) Jednou z foriem náhradných rodín je aj pestúnska starostlivosť, ktorá v dlhodobom medzročnom vývoji neustále klesá. Pre ilustráciu – kým v roku 2005 vyrastalo na Slovensku v 2035 pestúnskych rodinách 2776 detí, v roku 2013 bolo v 1565 pestúnskych rodinách 2060 detí. (výkazy SPODaSK). Ide o nežiadúci vývoj, ktorý sa nemá tendenciu meniť. Sprevedzaný je dlhodobým nárastom profesionálneho rodičovstva, čo možno naopak označiť za pozitívny vývoj. Profesionálne rodiny ale nie sú náhradnou rodinou. Ide o formu ústavnej starostlivosti, poskytovanú v detských domovoch. Práve v detských domovoch možno od roku 2010 zaznamenať zvyšujúce sa počty detí. Kým v roku 2010 v nich ku koncu roka bolo 4423 detí, v roku 2013 bol tento počet 4798 detí. Na vývoj v pestúnskych rodinách i detských domovoch reagujú zistenia v tejto správe. Jej cieľom bolo preskúmať priaznivé okolnosti podporujúce pestúnsku starostlivosť pre deti so znevýhodňujúcimi charakteristikami, u ktorých nie je možný skorý návrat do pôvodnej rodiny a zamedziť tak ich dlhodobému pobytu v ústavnej starostlivosti detských domovov v zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu. Ide o špecifickú podskupinu detskej populácie. V dôsledku tráum z predchádzajúceho obdobia, môžu deti trpieť najrozličnejšími zdravotnými, psychickými a inými problémami. V správe sme sa preto zamerali na osem hlavných kategórií „ťažkého umiestnenia“, z ktorých mnohé sú dôsledkom povahy pôvodného rodinného prostredia, v ktorom vyrastali, alebo spôsobu a kvality vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany. Niektoré kategórie sme vybrali preto, lebo môžu byť vnímané ako stigma (národnosť vyhodnotená ako rómska, vyšší vek dieťaťa v čase prijatia). Iné odkazujú na ďalšie objektívne ťažkosti, vytvárajúce dodatočný nárok na náhradné rodinné prostredie a kompetencie náhradných rodičov (veľké súrodenecké skupiny, poruchy správania, duševné poruchy, ťažké zdravotné znevýhodnenia alebo skúsenosť detí s drogovými závislosťami). Priamo tak súvisia aj s dostupnosťou a kvalitou služieb pre náhradné rodiny, na ktoré by sa mohli pestúni s dôverou obracať a pravidelne ich využívať ako prevenciu predčasného ukončenia pri starostlivosti o prijaté deti. Každá zo skúmaných charakteristík vyžaduje odlišný prístup a je sprevedzaná inými požiadavkami zo strany náhradných rodičov, ako aj zamerania opatrení a služieb. V prvej časti práce, pri potencionálnom prijatí dieťaťa do pestúnskej rodiny sme najskôr zisťovali, ako je osem kategórií „ťažkého umiestnenia“ vnímaných samotnými náhradnými rodičmi a žiadateľmi/záujemcami z pohľadu hodnotenia očakávaného priebehu starostlivosti. Ukázalo sa, že bez ohľadu na status dvoch skupín náhradných rodičov a žiadateľov/záujemcov, všetky kategórie boli spájané s istou mierou komplikovaných hodnotení a dosahovali približne rovnaké poradie. Najmenšie komplikácie boli spájané s priebehom starostlivosti pri prijatí dieťaťa bez zdravotných a psychických komplikácií. Išlo o deti, ktoré boli vnímané ako

rómske, deti s vyšším vekom, veľké súrodenecké skupiny a týrané a zneužívané deti. Komplikovanejšie hodnotenia dosahovali deti zdravotne znevýhodnené, s poruchami správania a s duševnými poruchami. Najväčšie komplikácie sprevádzali deti so skúsenosťami s drogovou závislosťou. Pri detailnejšom pohľade na vplyv 15 faktorov sa ukázalo viacero zistení. Vo všeobecnosti, sú niektoré z nich pre všetky alebo časť z ôsmich skúmaných kategórií detí buď nezávislé alebo prevažne s veľmi malým vecným vplyvom. Určitú rolu zohrávala obojstranná nezamestnanosť, absencia kontaktu na iné náhradné rodiny, vyšší vek náhradného rodiča, prijatie dieťaťa priamo z biologickej rodiny a nie zo zariadenia na výkon rozhodnutia súdu a základné vzdelanie. Iba výnimočne šlo o markantnejšiu vecnú súvislosť, ktorá by rozhodujúcim spôsobom vplývala na priaznivejšiu povahu asociácií. S kvantitatívnymi zisteniami súvisia aj vecné a etické otázky potenciálnej pripravenosti náhradných rodičov na zvládanie možných komplikácií. Ako im zabezpečiť čo najlepšie služby, vzájomnú koordináciu a pomoc, aby neprišlo k predčasnému ukončeniu? Možno najpriaznivejšie asociácie prijatia automaticky spájať aj s lepšími riešeniami pre nechcené deti? Znamenajú lepšie asociácie aj benefity zaručujúci lepšiu starostlivosť a výchovu? Ide o ťažké otázky, na ktoré zatiaľ nie sú jednoznačné odpovede a bude ich treba zodpovedať v budúcnosti. Podobne je to aj vo vzťahu k ôsmim sociodemografickým profilom žiadateľov/záujemcov, identifikovaných ako najotvorenejších voči „ťažko umiestniteľným“ deťom. Tieto sa už netýkajú iba samotného hodnotenia potencionálneho prijatia, ale aj charakteru a kvality starostlivosti po prijatí dieťaťa. Keďže samotné asociácie náhradných rodičov a žiadateľov záujemcov nehovoria nič o faktoroch reálneho prijatia, skúmali sme ich vplyv aj na výšku podielov kategórií detí nachádzajúcich sa priamo v náhradných rodinách. Tieto nám umožnili zistiť, nakoľko súvisia s reálnym prijatím alebo sú navzájom nezávislé. Na základe výsledkov je ich následne možné porovnať s predstavami a zistiť ako sa vzájomne líšia. Pre ilustráciu - svoj vplyv tu zohrali najmä miesto umiestnenia dieťaťa pred príchodom do náhradnej rodiny, kraj, veľkosť obce, forma príbuzenského vzťahu, dĺžka trvania náhradnej rodinnej starostlivosti a ďalšie. Vecne išlo ale o veľmi malé rozdiely. Uvedené zistenia majú aj obmedzenia - u niektorých ukazovateľov (napr. kraj/veľkosť obce) nevieme zistiť, či vysoké podiely detí v nich prijatých nie sú skôr dôsledkom inej štruktúry detskej populácie v danom kraji/obci. V takom prípade by to znamenalo, že väčšie podiely náhradných rodín pochádzajúcich z menších miest/obcí košického kraja súvisia s inou povahou detskej populácie. Rovnako existujú obmedzenia v interpretácii štatistickej významnosti, ktorá obsahuje presné odhady na celú populáciu náhradných rodín iba vtedy, ak je vzorka reprezentatívna, získaná náhodným výberom. V praxi sa tiež zriedkakedy vyskytujú situácie, kedy dieťa trpí jednou charakteristikou – ako ukázali výsledky pri identifikácii vzorky, veľmi často sú to dve alebo aj viac. Preto sme snažili určiť ukazovatele, predikujúce prijatie detí s viacerými znevýhodňujúcimi črtami. Nepodarilo sa ale definovať profil, ktorý by markantne otváral rodinné prostredie deťom s viacerými znevýhodneniami a problémami. Existovali síce premenné, ktoré rodinné prostredie otvárali (napr. počet prijatých detí, počet detí, ktorým bola už ukončená starostlivosť, absencia rodinnej príbuznosti k dieťaťu, dĺžka venovania sa náhradnej starostlivosti, rodinný stav). Ide tak zrejme o skúsenejšie pestúnske rodiny, s dlhšou praxou, ktoré chápu pestúnstvo ako jednu zo svojich životných stratégií. Vplyv týchto ukazovateľov dosahoval z vecného hľadiska opäť veľmi malé alebo zanedbateľné hodnoty. Celkovo majú uvedené kvantitatívne zistenia aj ďalší význam – vieme,

kde sa najčastejšie nachádzajú a ako vyzerajú náhradné rodiny s „ťažko umiestniteľnými“ deťmi, čo následne umožňuje lepšie zacieliť opatrenia, služby pre náhradných rodičov. Bariéry prijatia môžu vznikáť nielen v dôsledku štruktúry nechcených detí, náhradných rodín, ale aj ako následok nastavenia systému podpory služieb. Zistenia o ich využívaní ukázali, že približne tretina náhradných rodín s ťažko umiestniteľným dieťaťom si našla informácie o službách z vlastnej iniciatívy, tretina ich dostala od ÚPSVaR a posledná tretina ich nevyužíva vôbec. Najväčšie podiely náhradných rodín ju z vlastnej iniciatívy hľadali s prijatými deťmi so skúsenosťou s drogovými závislosťami, duševnými poruchami, s týranými/zneužívanými deťmi. Najmä u náhradných rodín, ktorí odbornú pomoc hľadali sami alebo ju nevyužívajú, vzniká priestor na vzájomné spriechodnenie kanálov informácií, posilnenie vzájomného sieťovania, osvety a informovanosti. Všetci náhradní rodičia zdôrazňovali najmä finančnú podporu a lepšiu dostupnosť psychologického poradenstva. V príprave na náhradnú rodinnú starostlivosť vnímali potrebu ďalšieho vzájomného stretávania sa, lepšiu informovanosť o pestúnskej starostlivosti. Ako základ pre jej posilnenie považovali najmä finančnú pomoc. Otázka financií je pri týchto deťoch považovaná za zásadnú. Pestúnske rodiny vnímali starostlivosť o prijaté dieťa ako druh „charity“, kedy idú peniaze od štátu zlým smerom - k zariadeniam detských domovov, čo vnímajú ako nie vždy spravodlivé, keďže sami seba považujú ako tých, ktorí tieto prostriedky štátu šetria. Poukazovali na to, že starostlivosť je náročná na čas, ťažko sklbitelná so zamestnaním a špecificky u zdravotne a psychicky znevýhodnení je nutnosť jej naviazania na ďalšie opatrenia a služby, bez ktorých táto nie je možná. Všeobecne je pri podpore pestúnskej starostlivosti pre „ťažko umiestniteľné“ deti dôležité zamedziť tomu, aby pestúnski rodičia nemali pocit, že v tom ostanú sami. Musia cítiť, že im štát, akreditované subjekty a mimovládne organizácie majú pri starostlivosti o nechcené a znevýhodnené deti čo ponúknuť. Najmä v porovnaní s profesionálnymi rodinami poukazovali na znevýhodňujúcu situáciu - tieto disponujú lepšou dostupnosťou služieb, možnosťou supervízií a zároveň aj lepšími finančnými možnosťami. Pestúni reflektovali potrebu oficiálnych kanálov, ktoré by im boli dostupné pri vyhľadávaní služieb a pomoci (stála databáza, oficiálna internetová stránka, kde by mohli nájsť všetko, čo by potrebovali na jednom mieste, 24 hodinové telefonické a internetové poradenstvo). Aby hneď vedeli, na koho sa obrátiť, kam zavolať. Ťažko znášali absenciu odbornosti a continuity, ktorá sprevádza ich náhradnú starostlivosť, čo vyžaduje neustále „začínanie“. Požadovali zvýšenie kritérií na psychológov, ale aj náhradných rodičov, špecializáciu na úradoch pre deti s konkrétnymi znevýhodňujúcimi charakteristikami, zamedzenie striedaniu akreditovaných subjektov v krajoch, asistenciu odborníkov priamo v domácnosti v závislosti od typu problému prijatého dieťaťa. Mnohí považovali za veľmi dôležitú samotnú prípravu na rodičovstvo, aby vedeli ako reagovať na špecifickosť prežívania a správania nechcených detí, viac ich zoznámiť so špecifikami, ktoré ich čakajú, aby lepšie poznali, čo sa s dieťaťom deje a prečo sa to deje. Navrhovali právne úpravy príspevku v pestúnskej starostlivosti, zmenu právneho statusu pestúnskyh rodín, úpravu pravidiel pri prijímaní veľkých súrodeneckých skupín, rozšírenie centier pre profesionálnych rodičov aj na pestúnov, zacielenie servisu podľa typu problému dieťaťa - aby ich mal kto sprevádzať v prípade vzniknutých problémov (odľahčovacia starostlivosť, rozšírenie služieb asistenta v škole, rehabilitácie, relaxačné aktivity). Veľké témy sa netýkali len samotných detí, ale aj zásahov zo strany biologických rodičov, úpravy styku s biologickou rodinou, prístupu

sociálnych pracovníčok (dôvera vs. represia) alebo problematiky budúcich ciest dieťaťa po
dovršení jeho plnoletosti.

Hodnotenie zamerané na uplatňovanie rovnosti príležitostí v štrukturálnych fondoch

Projekt vychádzal z predpokladu, že štrukturálne fondy v programovom období 2007-2013 mali zlepšiť mechanizmy nediskriminácie a prierezovo a špecificky riešiť problematiku rovnosti príležitostí a rodovej rovnosti v projektoch. Vypracované hodnotiace správy (v slovenskom i anglickom jazyku, vrátane záverečnej hodnotiacej správy a hodnotiacich správ z ad hoc hodnotenia uplatňovania horizontálnej priority rovnosť príležitostí v kritických oblastiach) tak napomáhajú ku zhodnoteniu výsledkov predchádzajúceho programového obdobia, analyzujú súčasnú situáciu a ponúkajú výzvy a odporúčania do budúcnosti ako implementovať túto problematiku v európskych štrukturálnych a investičných fondoch

Analytická a expertízna činnosť

Meno zamestnanca/kyne	Názov činnosti	Zadávateľ	Termín vypracovania
Rastislav Bednárík	Zaslanie 2 vyplnených dotazníkov (pôvodne pre Eurofound Dublin) ohľadne migrácie z EÚ krajín a z tretích krajín na Slovensko - podklady k vypracovaniu odpovedí do dotazníka k štúdiu Európskej migračnej siete „Určovanie nedostatkových profesií a potrieb pracovnej migrácie v SR“	MPSVR SR, Sekcia práce	7.4.2015
Rastislav Bednárík	Zaslanie informácie o počtoch zahraničnej krátkodobej pracovnej migrácie 2010-2014	MPSVR SR, Sekcia práce	26.6.2015
Rastislav Bednárík	Zaslanie informácie o aktivitách IVPR v oblasti zhromažďovania údajov o vysielaných pracovníkoch (2 správy o migrantoch pre Eurofound Dublin z roku 2014)	MPSVR SR, Sekcia práce	10.8.2015
Rastislav Bednárík	Pôsobenie v pozícii národného korešpondenta v pracovnej skupine Európskej komisie	Pracovná skupina Európskej komisie MISSOC	priebežne

	<p>MISSOC (monitoring vývoja legislatívy sociálnej ochrany) – revízia tabuliek sociálnej ochrany, účasť na stretnutiach MISSOC a vypracovávanie odborných stanovísk k otázkam zahraničných korešpondentov o reáliách vybraných otázok sociálnej starostlivosti na Slovensku</p>
Rastislav Bednárík	<p>Pôsobenie v pozícii člena národného tímu ESPN – príprava časti reportov za Slovensko</p> <p>ESPN – European Social Policy Network, Európska komisia</p> <p>priebežne</p>
Rastislav Bednárík	<p>Pôsobenie v projekte Eurofound, Dublin ako člen národného monitorovacieho strediska; príprava reportov (8) - Slovakia: Extension of 5 multi-employer collective agreements mark a turning point in collective bargaining (Collective employment relations / Pay);, New topics, new tools, innovative approaches by the social partners – Slovakia;, The role of social partners in the National Reform Programmes and in</p>

	<p>the European Semester, Mapping key dimensions of industrial relations in Europe, Housing in Europe – the consequences of poor accommodation.</p> <p>Case Slovakia, Extending working lives through flexible retirement schemes, Inequalities in working conditions: Exploring fraudulent forms of contracting work and of self-employment in the European Union</p>	
Rastislav Bednárík	<p>Vypracovanie odpovede na časť dotazníka o benefitoch pre obeť nacizmu na Slovensku</p>	
Rastislav Bednárík	<p>Revízia niekoľkých hesiel (2 s.) v rámci Encyklopédie - JÚLŠ</p>	<p>Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied</p>
Rastislav Bednárík	<p>Práca v redakčnej rade časopisu Mládež a spoločnosť</p>	<p>Centrum vedecko-technických informácií SR</p>
Jarmila Filadelfiová	<p>Poskytovanie podkladov a stanovísk pre potreby Odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí k vyžiadaným témam</p>	<p>MPSVR SR, Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí</p>
Jarmila Filadelfiová	<p>Poskytnutie štatistických a výskumných údajov pre ODZ</p>	<p>ODZ – Občan, demokracia a zodpovednosť</p>

Jarmila Filadelfiová	Práca vo Výbore pre rodovú rovnosť	Výbor pre rodovú rovnosť Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť	priebežne
Jarmila Filadelfiová	Pripomienkovanie periodických správ	CEDAW <i>Committee on the Elimination of Discrimination against Women</i>	- priebežne
Jarmila Filadelfiová	Podklady, údaje a príprava vybraných kapitol pre Správu o rodovej rovnosti za rok 2014	MPSVR SR, Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí	
Daniel Gerbery	Posudzovanie vedeckých projektov v schéme VEGA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR	MŠVVŠ SR	
Daniel Gerbery	Členstvo v medzinárodnej organizácii výskumníkov v oblasti rodinnej politiky „International Network on Leave Policies and Research“		
Miroslava Kordošová	Zabezpečenie úloh tajomníčky Rady ministra PSVR SR pre vzdelávanie a výskum v oblasti BOZP. V roku 2015 sa uskutočnilo druhé zasadnutie Rady. Odznali na ňom Zámery MPSVR SR vo vzdelávaní a	MPSVR SR	priebežne

	<p>výskume v oblasti BOZP na Slovensku a jej napĺňanie, predstavenie členov Rady a ich kompetencie, možnosti a očakávania vo vzdelávaní a výskume BOZP a diskusia členov Rady o ich zámeroch vo vzťahu k vzdelávaniu a výskumu v oblasti BOZP. Bola zároveň zriadená webstránka Rady v rámci webu IVPR, kde sa sústreďovali informácie z Rady, publikačná činnosť, aktivity, konferencie, semináre z oblasti BOZP.</p>	
Miroslava Kordošová	Aktívna účasť na rokovaní a zasadnutí Koordinačného výboru BOZP ako poradného orgánu ministra PSVR SR v Malej Lučivnej	MPSVR SR
Miroslava Kordošová	Aktívna účasť na rokovaní národnej siete Focal Point Európskej agentúry BOZP (EA OSH, Bilbao), Košice	OSHA - Európska agentúra BOZP
Miroslava Kordošová	Aktívna účasť na činnosti vedeckej rady medzinárodného sympózia Celoživotné vzdelávanie v BOZP	UKF Nitra, apríl 2015 Pedagogická fakulta

Miroslava Kordošová	Vypracovanie Odpočtu plnenia úloh Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike do roku 2020 a program jej realizácie na roky 2013 až 2015 s výhľadom do roku 2020 za rok 2014 v pôsobnosti IVPR	
Miroslava Kordošová	Členstvo v Koordinačnom výbore BOZP ako poradnom orgáne ministra PSVR SR	MPSVR SR
Miroslava Kordošová	Členstvo v Národnej sieti Focal Point Európskej agentúry BOZP (EA OSH, Bilbao), Košice	EU-OSHA
Miroslava Kordošová	Členstvo v revíznej komisii	Slovenská asociácia BOZP a OPO
Miroslava Kordošová	Posudzovanie projektov APVV – oblasť BOZP	Agentúra na podporu výskumu a vývoja
Miroslava Kordošová	Vypracovanie podkladov do Dotazníka o hodnotení implementácie rámcovej dohody o obťažovaní a násilí na Slovensku za IVPR a MPSVR SR	Centrum pre Október 2014 hospodársky rozvoj
Darina Ondrušová	Členstvo v Rade ministra školstva, vedy, výskumu a športu na podporu štúdiá študentov so špecifickými	MŠVVŠ SR

	potrebami	
Darina Ondrušová	Expertná a lektorská činnosť v rámci projektu „Podpora spolupráce MNO pri účasti na implementácii a monitoringu uplatňovania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím“, ktorý realizovala NROZP SR ako strešná organizácia osôb so zdravotným postihnutím	Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR
Kvetoslava Repková	Členstvo v Rade riaditeľov a národnom kontaktnom bode pre Slovensko Európskeho centra pre sociálnu politiku a výskum vo Viedni	European Centre for Social Welfare Policy and Research, Viedeň
Kvetoslava Repková	Členstvo v RV SR pre ľudské práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie	Úrad vlády SR
Kvetoslava Repková	Členstvo vo Výbore pre osoby so zdravotným postihnutím RV SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť	Úrad vlády SR
Kvetoslava Repková	Členstvo v pracovnej skupine	

	pre Vyhodnocovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím	
Kvetoslava Repková	Členstvo v Centre pre edukáciu a výskum seniorov	Prešovská univerzita, Filozofická fakulta
Kvetoslava Repková	Členstvo v odborovej komisii pre doktorandské štúdium v odbore sociálna práca FF PU v Prešove	Prešovská univerzita, Filozofická fakulta
Jana Urdziková	Členstvo v Českej spoločnosti pro jakost	
Jana Urdziková	Členstvo v Centre výnimočnosti a zodpovedného podnikania	
Jana Urdziková	Posudzovanie projektu VEGA	Vedecká grantová agentúra MŠVVaŠ SR a SAV
Jana Urdziková	Posudzovanie projektov OP Ľudské zdroje, prioritná os 3 zamestnanosť pre programové obdobie do 2020	

Príprava/organizácia odborných podujatí

- Seminár IVPR k bezdomovectvu, „Skúmanie fenoménu bezdomovectva v SR“. Bratislava, 12.11.2015 (participácia na odbornej príprave seminára) – Filadelfiová
- Prezentácia na seminári „Skúmanie fenoménu bezdomovectva v SR“. Prezentácia: „Vybrané zistenia z prieskumu organizácií poskytujúcich služby ľuďom bez domova“. 12.11.2015 - Gerbery
- Seminár IVPR „Skúmanie fenoménu bezdomovectva v SR – konal sa na pôde IVPR dňa 12. novembra 2015 k metodológii výskumu ľudí bez domova“, ppt prezentácia, zapojenie sa do diskusie k výskumnej úlohe. - Grandtnerová
- spolupráca s Centrom pre podporu študentov so špecifickými potrebami pri FMFI UK pri príprave sústredenia pre stredoškóľakov so zdravotným postihnutím. Cieľom sústredenia bolo pomôcť stredoškóľakom so zdravotným postihnutím s výberom študijného odboru na VŠ z hľadiska ich pracovného uplatnenia a oboznámiť ich s problematikou štúdia na vysokej škole, vrátane prípravy na VŠ štúdium. - Kešelová
- Odborný seminár Skúmanie fenoménu bezdomovectva v SR, ktorý sa uskutočnil 12. Novembra 2015 v priestoroch IVPR, v spolupráci s o. z. Proti prúdu. Na seminári boli okrem iného predstavené skúsenosti s výskumom a sčítaním ľudí bez domova v ČR a Maďarsku. Súčasťou tiež bola panelová diskusia medzi predstaviteľmi MPSVaR, magistrátu hlavného mesta, MVO a ďalších aktérov o potrebe a možnostiach uskutočnenia výskumu a sčítania v podmienkach SR. - Ondrušová
- *Diseminačný seminár NP Profesionalita*
Bratislava, 14.4.2015, IVPR. Cieľ: Informovanie zamestnancov/kýň IVPR a iných záujemcov o NP Profesionalita. - Repková
- *Zavádzanie štandardov kvality sociálnych služieb – workshop.*
Bratislava, 23.9.2015, zorganizoval IVPR v spolupráci s členmi a členkami pracovnej podskupiny pre kvalitu za účelom kvalitne spracovať metodiku implementácie podmienok kvality sociálnych služieb. - Repková
- *NP Profesionalita – záverečný seminar*
Bratislava, 19.11.2015, zorganizoval IVPR v spolupráci s MPSVR SR. Cieľ: Informovať zainteresovanú verejnosť o procese a výstupoch NP. - Repková
- *Kvalita ako súčasť politiky sociálnych služieb*
Bratislava, 10.12.2015, odbornú konferenciu zorganizovala APSS v SR v spolupráci s IVPR. IVPR na konferencii prezentovalo výsledky činnosti zameranej na prípravu metodiky implementácie podmienok kvality sociálnych služieb. – Repková
- Diseminačný seminár NP *Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu*, realizovaný IVPR, 14.04.2015 v Bratislave, Cieľ semináru: Informovať širšiu zainteresovanú i širšiu občiansku verejnosť o význame problematiky celoživotného vzdelávania osôb, ktoré sa profesionálne angažujú v otázkach podpory sociálnej inklúzie ohrozených skupín obyvateľstva rozličnými formami služieb starostlivosti; a o tom, akým spôsobom sa chce rezort PSVR SR s touto úlohou systémovo vysporiadať. - Urdziková

- Záverečný seminár NP *Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu*, realizovaný IVPR v spolupráci s MPSVR SR, 19.11.2015 v Bratislave, Cieľ semináru: Podpora budovania kvalitných základov pre udržateľné prehĺbujúce vzdelávanie zamestnancov a zamestnankýň na úseku sociálnej inklúzie na základe výsledkov národného projektu. - Urdziková
- Spolupráca pri príprave 12. medzinárodnej konferencie o kvalite s mottom: „Kvalitou a spoločenskou zodpovednosťou sa stávame výnimočnými“, organizátor ÚNMS SR a spoluorganizátor CVZP o.z., 1.12.-2.12.2015, Hotel Tatra Bratislava- Urdziková

Aktívna účasť na konferenciách a iných odborných podujatiach

- 16.2.2015 – účasť na konferencii v Bratislave „Vekový manažment a Národný program aktívneho starnutia“; org. Bagar, o.z. (Miloš Nemeček), pod záštitou ministra práce a predsedu Rady SR pre práva seniorov a prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie J. Richtera; vystúpenie v diskusii (aktivita zamestnávateľov v tejto oblasti – ČR vs. SR), - Bednárík
- 14.-15.5.2015 – účasť na medzinárodnej konferencii „Nové výzvy pre sociálnu politiku a globálny trh práce 2015“ vo Veľkom Mederi, org. Ekonomická univerzita a Trexima, prednesenie príspevku Bednárík, R.: Sociálny rozmer národnej stratégie zamestnanosti, účasť v diskusii, - Bednárík
- 25.5.2015, 27.5.2015 a 29.5.2015 – účasť na pilotnom overovaní vzdelávacieho programu „Individualizované a komunitne organizované sociálne služby“ – NP Podpora zvyšovania profesionality... ,konanom v Nitre, v pozícii pozorovateľa, odprednášanie časti o IKT , - Bednárík
- 28.5.2015 – účasť na medzinárodnej vedeckej konferencii „Dvadsaťpäť rokov sociologickej rozmanitosti“ (7. Slovensko – české sociologické dni) v Bratislave; vystúpenie v rámci uvítacieho bloku (v mene jedného z organizátorov – Slovenskej sociologickej spoločnosti), dve vystúpenia v diskusii (k otázke modernizácie a k otázke identity v regiónoch), - Bednárík
- 8.9. a 9.9.2015 – účasť na konferencii vo Viedni – pri príležitosti výročného General a NLO Assembly Meeting Európskeho centra pre sociálnu politiku a výskum, Vienna, zapojenie sa do diskusie v pléne pri 2 témach (kvalita bývania a zamestnávanie starších), - Bednárík
- 10.12.2015 – účasť na pracovnom stretnutí slovenského „Network of European Observatories“ s členmi správnej rady Eurofound Dublin za Slovenskú republiku, org. IVPR, Bratislava, hotel Crowne Plaza – vystúpenie v diskusii (k činnosti tímu) – Bednárík
- Konferencia – zo zariadenia do samostatného života - inovácia ústavnej starostlivosti, a kvalita života po odchode zo zariadenia, Hotel Orava, Srňacie. Príspevok: Faktory ovplyvňujúce uplatnenie sa mladých ľudí po odchode z náhradnej inštitucionálnej starostlivosti - Fico
- Konferencia – Perspektívy v ochrane detí a mládeže v kontexte Sociálnej práce na Slovensku, v Nórsku a iných krajinách, Univerzita v Banskej Bystrici. Príspevok: Determinanty asociujúce s násilím páchanom na deťoch - Fico
- Konferencia – Psychické a behaviorálne poruchy detí spojené so sexuálnym vývinom, (prevencia, psychoterapia, odporúčania, možnosti riešenia), Zdravotnícka univerzita. Príspevok: Výsledky empirických zistení sexuálneho zneužívania detí - Fico
- Pozvaná prednáška na konferencii „Ako podporovať rodinu v 21. storočí?“, organizovaná Národnou radou SR pod záštitou podpredsedníčky Národnej rady SR Eriky Juríniovej. Vystúpenie „Rodičovstvo: názory a skúsenosti rodín s malými deťmi“. 15.3.2015 - Gerbery

- Pozvaná prednáška na seminári „Profiling uchádzačov o zamestnanie“, ktorý pripravila organizácia EPIC. Vystúpenie „Návrh profilingu registrovaných uchádzačov o zamestnanie na Slovensku“. 12.5.2015 - Gerbery
- Pozvaná prednáška v rámci Applied Economic Policy Course, organizovanom OECD a Joint Vienna Institute. Prednáška „Minimum Income Policies – Comparative Perspective“. 15. 7. 2015 - Gerbery
- Účasť a vystúpenie na seminári „Support to lone parents“, organizovanom v rámci The EU Mutual Learning Programme in Gender Equality v Paríži konzorciom OSB Consulting. Vystúpenie: „Support to lone parents in Slovakia“. 21-22.10.2015 - Gerbery
- Prezentácia na seminári „Skúmanie fenoménu bezdomovectva v SR“. Prezentácia: „Vybrané zistenia z prieskumu organizácií poskytujúcich služby ľuďom bez domova“. 12.11.2015 – Gerbery
- Účasť na medzinárodnej konferencii: „Platnosť a neplatnosť právnych úkonov v pracovnom práve“, 23.februára 2015, organizátor: Friedrich Ebert Stiftung. Vystúpenie odborníkov na pracovné právo, doplnenie si aktuálnych informácií o pracovnom práve, získanie 2 publikácií od JUDr. at Mgr. Jozefa Tomana, PhD. – Individuálne pracovné právo a Kolektívne pracovné právo. - Grandtnerová
- Príspevok na medzinárodnej konferencii - „Výzvy pracovného práva v kontexte zachovania a zvyšovania zamestnanosti v krajinách V4“, organizovaná v rámci slovenského predsedníctva Vyšehradskej skupiny /V4/ 26. februára 2015, Príspevok Inštitútu pre výskum práce a rodiny k výskumu nových foriem pracovných vzťahov a modernizácie organizácie práce, vystúpenie s ppt prezentáciou. - Grandtnerová
- Výročné stretnutie korešpondentov v Dubline v nadácii Eurofound z projektu Network – ako člen tímu Network som sa prvýkrát zúčastnila rokovaní, ktoré prebiehali 25. a 26. marca 2015. Zoznamenie sa s organizáciou a ich činnosťou, prezentácia predošlých výstupov, prejednanie plánu úloh na nasledujúce obdobie, oboznámenie účastníkov s témami úloh, účasť na jednotlivých sekciách, kde sa vysvetľoval spôsob, ako spracovávať a riešiť úlohy, čo sa očakáva od korešpondentov, práca v CMS systéme a pod.. - Grandtnerová
- Účasť na odbornej prednáške a diskusii na tému: Veda a výskum pre spoločenskú integráciu v praxi: Ako bude vyzerat' Slovensko v roku 2020 a 2035? Predpokladaný vývoj v oblasti demografie, školstva a trhu práce. Slovensko 20/35. 12.mája 2015, zapojenie v diskusii. - Grandtnerová
- Prednáška a workshop: Koordinovaný prístup k sociálne vyloučeným lokalitám - Pracovní skupina Bydlení – hosťom bol nemecký profesor Volker Bush Geertsem, ktorý hovoril o pozitívnych výsledkoch svojho projektu zrealizovaného v Dánsku – tzv. housing first. 8. júna 2015 v Brne.
- Prednáška: Řešení bezdomovectví jednotlivců: Výzkumná zjištění a inspirace z programů housing first; význam monitoringu výsledků politiky ukončování bezdomovectví.
- Workshop: Přenositelnost konceptu housing first a o nastavení systému monitoringu výsledků politiky ukončování bezdomovectví v prostředí města Brna.
- Zber informácií k výskumnej úlohe o bezdomovectve. Aktívna účasť na workshope. - Grandtnerová
- Cross Border Seminar, Retz, Rakúsko – aktívna účasť na workshopoch, zdieľanie a výmena informácií v oblasti trhu práce a kariérového poradenstva účastníkov z 13 krajín

- EÚ, 9-10. jún 2015, získavanie informácií k téme trhu práce vo svete, k práci s mladými ľuďmi ako aj o kariérovom poradenstve a jeho realizácii v iných krajinách. - Grandtnerová
- Účasť na záverečnom workshope projektu 7. rámcového programu EÚ, LLLight in Europe, venovaného celoživotnému vzdelávaniu v SR a v EÚ, 23.9.2015, zapojenie sa do diskusie a prinesenie publikácie, výstupu z projektu pre potreby IVPR. - Grandtnerová
 - Účasť na seminári k bezdomovectvu, 29. septembra. 2015 v Domove Sv. Jána z Boha. Získavanie informácií k výskumnej úlohe o bezdomovectve a aktívna diskusia so zahraničnými hosťami na tému: Sčítavanie bezdomovcov. - Grandtnerová
 - Seminár IVPR „Skúmanie fenoménu bezdomovectva v SR – konal sa na pôde IVPR dňa 12. novembra 2015 k metodológii výskumu ľudí bez domova“, ppt prezentácia, zapojenie sa do diskusie k výskumnej úlohe. – Grandtnerová
 - Účasť na konferencii: „Trh práce na Slovensku 2016+ (Prognóza budúceho vývoja a analýza vplyvu politík)“, 3. decembra 2015. Konferencia nás obohatila o prognózy očakávaného vývoja a analýzy existujúcich politík trhu práce a o publikáciu pre IVPR. – Grandtnerová
 - Účasť na zasadnutí Výboru OZP RV SR LPNMRR na Ministerstve PSVaR:
 - predstavenie internetovej stránky ANED ako zdroja informácií o problematike osôb so zdravotným postihnutím. - Kešelová
 - Aktívna účasť na záverečnom seminári NP Profesionalita - účasť v panelových diskusiách o realizácii aktivít 1.2.1 a 1.3.1- Kešelová
 - Výzvy pracovného práva v kontexte zachovania a zvyšovania zamestnanosti v krajinách V4: Príspevok Inštitútu pre výskum práce a rodiny k výskumu nových foriem pracovných vzťahov a modernizácie organizácie práce, Bratislava, 26.2.2015, hotel Tatra, ppt prezentácia a aktívna účasť - Kordošová
 - Trendy starostlivosti o zdravie zamestnancov u nás a vo svete , Zdravá firma roka: Pracovná úrazovosť a starší zamestnanci , Bratislava 20.5.2015, hotel Holiday Inn, ppt prezentácia a aktívna účasť - Kordošová
 - Medzinárodná vedecká konferencia Aktuálne otázky Bezpečnosti práce 2015: Príspevok Inštitútu pre výskum práce a rodiny ku skvalitneniu výskumu BOZP, medzinárodná vedecká konferencia, Štrbské Pleso, 18.-20.11.2015, ppt prezentácia a aktívna účasť - Kordošová
 - Zdravá firma roka, poisťovňa Union- odborná konferencia, máj 2015 Zdravá firma roka, poisťovňa Union- odborná konferencia, máj 2015 - Kordošová
 - Aktívna účasť na činnosti vedeckej rady medzinárodného sympózia Celoživotné vzdelávanie v BOZP, Univerzita Konštantína Filozofa, Pedagogická fakulta, Nitra, apríl 2015 – Kordošová
 - Aktívna účasť na konferencii Ľudia bez domova 2015: práca – cesta z bezdomovectva? 26.-27. Máj 2015, Jasná - Ondrušová
 - účasť na III. medzinárodnom výskumnom seminári Employment of people with disabilities: Role of the public sector as an employer European perspectives, organizovanom francúzskou akadémiou verejného zdravotníctva: École des hautes études en santé publique. Seminár sa uskutočnil v Paríži, v dňoch 24.-25. Septembra 2015. - Ondrušová
 - *Prevenция a kontrola chronických neprenosných ochorení*

- Bratislava, 4.2.2015, BCA WHO 2014-20015: Národný seminár. Aktívna účasť v rámci diskusie, prezentácia publikácie “Zdravotné postihnutie a CHNO v medzinárodnom a národnom kontexte” - Repková
- *Zasadnutie prípravného výboru na zriadenie Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce.* Bratislava, 9.4.2015, MPSVR SR. Vyžiadaná prezentácia “NP Profi - informácia” - Repková
- *Demografický vývoj – strašiak alebo príležitosť?* Bratislava, 22.4.2015, TEDx konferencia Allianz Bratislava. Vyžiadaná prezentácia “Kto bude opatrovať v starúcej spoločnosti?” - Repková
- *Zasadnutie výboru pre osoby so zdravotným postihnutím RV SR LPNMR.* Bratislava, 23.4.2015, MPSVR SR. Vyžiadaná prezentácia “Informácia o ANED – Slovensko v kontexte európskeho monitoring politik zdravotného postihnutia” - Repková
- *Deň seniorov – 4. Ročník.* Bratislava, 7.10.2015, popularizačné podujatie zorganizované odborom sociálnych vecí MsÚ Bratislava – Ružinov. Vyžiadaná prezentácia “Dialóg so samosprávou o sociálnych službách” - Repková
- *Policy dialogue on strategy for long-term care in Slovakia.* Bratislava, 4.-5.11.2015, zorganizoval WHO – Regional Office for Europe v spolupráci s IZP MZ SR a nadáciou SOCIA - moderovanie sekcie “Conditions and quality requirements for providers of LTC” - Repková
- *Podpora spolupráce MVO pri účasti na implementácii a monitoringu uplatňovania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (2. okrúhly stôl).* Bratislava, 11.11.2015, zorganizovala Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR. Aktívne vstupy a poskytovanie vysvetľovacích informácií k otázkam sociálnej ochrany OĽZP, štatistiky, monitoring a výskumu a násillia na deťoch so ZP. - Repková
- *Pracovná a sociálna integrácia mladých ľudí so zdravotným postihnutím.* Vedecká medzinárodná konferencia, Bratislava, 23.-24.11.2015; zorganizovalo medzinárodné vedecké konzorcium projektu “Dobrá prax podporovaných služieb pre ľudí so ZP v Nórsku a na Slovensku v rámci EU”. Vyžiadaná účasť v paneli zameranom na Scitlivovanie verejnosti, médiá a sociálny výskum zameraný na ľudí so ZP. Aktívna účasť vo workshope “Legislativa”. Aktívne vstupy v rámci záverečného sumarizačného pléna - Repková
- Informačný seminár o Národnej cene SR za kvalitu a Národnej cene SR za spoločenskú zodpovednosť 2015, organizátor ÚNMS SR, Bratislava, 28.01.2015 - Urdziková
- Odborný seminár „QIT 2015 - Quality in Information Technologies/Kvalita v informačných technológiách“, organizátor ÚNMS SR, Bratislava, 19.02.2015 - Urdziková
- Školenie „Implementácia modelu CAF a Externá spätná väzba“, organizátor ÚNMS SR, Bratislava, 24.-25.03.2015 - Urdziková
- Medzinárodná konferencia „Projekty 21. storočia“, organizátor SPPR – Spoločnosť pre projektové riadenie, Bratislava, 13. - 15. máj 2015 - Urdziková
- Zasadnutie Rady ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR pre vzdelávanie a výskum v oblasti BOZP, MPSVR SR, 28.09.2015 - Urdziková
- Kulatý stôl na tému „Aktuální otázky manažerské etiky“, organizátor Společnost pro etiku v ekonomice, podnikání a správě, z. s. a Česká společnost pro jakost, z.s., Praha, 21.10.2015 - Urdziková

- Odborný workshop „Soubor nástrojů excelence podle EFQM“, organizátor Česká společnost pro jakost, Praha, 22.10.2015 - Urdziková
- Odborný seminár „Riadenie rizík podľa ISO 31000 so zameraním na požiadavky normy ISO 9001:2015“, organizátor Accia Consulting, Trenčín, 18.11.2015 - Urdziková
- III. ročník konferencie "Společenská odpovědnost ve všech oblastech lidské činnosti" pod záštitou hejtmana Jihomoravského kraje, Lednice, 19.-20.11.2015 - Urdziková
- Odborná konferencia „Roadshow 2015 – Operačné programy nového programového obdobia 2014-2020“, organizátor Úrad vlády SR, Trnava, 23.11.2015 - Urdziková
- 12. medzinárodná konferencia o kvalite s mottom: „Kvalitou a spoločenskou zodpovednosťou sa stávame výnimočnými“, organizátor ÚNMS SR a spoluorganizátor CVZP o.z., Bratislava, 1.12.-2.12.2015 - Urdziková

Publikačná činnosť

Bednárík, R. (2015): Dekáda poistenia v starobe na Slovensku ako členskej krajine Európskej únie. In: Fórum sociálnej politiky, roč. 9, 2/2015, s. 7-11, ISSN 1802-5854 (ADE)

Bednárík, R. (2015): Sociálna ochrana pred a po vstupe Slovenska do Európskej únie. In: Matulník, J., Kollár, R. (eds.): Slovensko 10 rokov v Európskej únii. Zborník príspevkov z konferencie (25.-26.4.2014, Nitra). Vydala Slovenská sociologická spoločnosť pri SAV, Bratislava, 2015, s. 81-91, ISBN 978-80-85447-24-8 (AFD)

Bednárík, R. (2015): Sociálny rozmer národnej stratégie zamestnanosti. In: Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie vo Veľkom Mederi „Nové výzvy pre sociálnu politiku a globálny trh práce 2015“, EU a Trexima, Bratislava, 2015, s. 72-81, ISBN 978-80-225-4078-0 (AFD)

Bednárík, R. (2015): Stav sociálnej ochrany na Slovensku. Situácia k 1.1.2015. IVPR: Bratislava, 62 s., ISBN: 978-80-7138-141-9 (BAB)

Bednárík, R. (2015): Stav sociálnej ochrany na Slovensku - situácia k 1.7.2015. IVPR: Bratislava, 2015, 62 s. (BAB) - na webe IVPR

Bednárík, R. (2015): Slovakia: Extension of multi-employer collective agreements marks a turning point. Eurofound: Dublin, 2015, 3 p. (GHG)

Bednárík, R. (2015): Slovakia: New rules on employing external workers; Eurofound, Dublin, 2015, 3 p. (GHG)

Kasanová, A., Bednárík, R., Moravčíková, J. (2015): Vzdelávací program pre NOČ Individualizované a komunitne organizované sociálne služby. IVPR, Bratislava 2015, 60 s. (GHG)

Fico, M.: Slovenská štatistika a demografia (pred konečným schválením redakčnou radou)

Fico, M.: Mládež a spoločnosť (príprava textu)

Fico, M.: Odborné recenzované zborníky z konferencií (prevencia AD, Konferencia perspektívy v ochrane detí a mládeže)

Filadelfiová, J. – Kosová, I.: *Keď tradície bolia. Výskyt a špecifiká násilia páchaného na ženách v marginalizovaných rómskych komunitách v BBSK*. Banská Bystrica, Quo Vadis 2015.

Gerbery, D.: Adekvátnosť a motivácia v systéme pomoci v hmotnej núdzi – nevyhnutná dilema? In: Lubyová, M. (ed.): Trh práce na Slovensku 2016 +. Bratislava: Prognostický ústav SAV

Gerbery, D. – Hofreiter, R. (eds.): Spoločnosť a ekonomika: sociologické perspektívy. Bratislava: Stimul

Sopóci, J. – Džambazovič, R. – Gerbery, D.: Zdravie a zdravotná starostlivosť na Slovensku – nerovnosti v zdraví. Bratislava: Stimul

Grandtnerová, L: (2015) *Mládež a spoločnosť*, 1/2015: Podpora zamestnávania mladých ľudí, CVTI SR, ISSN 1335-1109, EV 552/08

Písomné podklady z workshopov pre časopis: Kariérové poradenstvo v teórii a praxi ročník 4, číslo 7, zjednotil PhDr. Štefan Grajcár

Kordošová, M.: BOZP pri praktickom vyučovaní a pri príprave na povolanie, Manažment školy v praxi č. 12/2015, Wolters Kluwer, Bratislava, november 2015, ISSN 1336-9849.

Kordošová, M.: BOZP v roku 2015, Bezpečnosť práce v praxi, 3/2015 Wolters Kluwer, Bratislava, marec 2015, ISSN 1338-2691

Kordošová, M.: Právna úprava OOPP, Bezpečnosť práce v praxi, 10/2015 Wolters Kluwer, Bratislava, október 2015, ISSN 1338-2691

Kordošová, M., Olšovská, A.: Starší zamestnanci – BOZP, pracovné podmienky a aktívne starnutie, 6. časť, Bezpečná práca, Bratislava, roč.46, č. 1

Kordošová, M. : BOZP a aspekty zelenej ekonomiky, 1.časť, Bezpečná práca, Bratislava, roč.46, č. 5

Ondrušová, D. – Kešelová, D. (2015) Odvod za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím. Podklad na predloženie legislatívneho návrhu. Bratislava : n. o. EPIC

Ondrušová, D. – Kešelová, D. (2015) Prieskum podmienok práce koordinátorov pre študentov so špecifickými potrebami na vysokých školách v SR. Správa z prieskumu. Bratislava: Centrum podpory študentov so špecifickými potrebami Univerzity Komenského v Bratislave

Repková, K., Dudová, I., Kešelová, D., Neubauerová, E. (2015) *Komparatívna štúdia o systémoch rezortného vzdelávania v SR a vo vybraných krajinách EU* (2015). Záverečná správa podaktivity 1.3.1 v rámci Národného projektu „Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu – I.“. Bratislava: IVPR.

Repková, K., Langová, J., Tvarožek, Š. (2015) *Kompenzačná pomoc*. Podporný učebný text vydaný v rámci špecializačného vzdelávacieho program "Kompenzačná pomoc". Bratislava: IVPR.

Repková, K. (2015) *Implementácia podmienok kvality do praxe poskytovateľov sociálnych služieb – metodické východiská*. Bratislava: IVPR

Repková, K. (2015) Sociálna politika v sociálnej práci. In Balogová, B. et al. (2015) *Kompendium sociálnej práce pre bakalársky stupeň štúdia*. Prešov: Pavel Šidelský – Akcent print. ISBN 978-80-89295-59-3. s.279-332.

Škobla, D., Grill, J., Hurrle, J. (2016): Exploring field social work. Evaluation of the programme funded by European Social Fund in 2007-2013. IVPR, ROMACT CoE&EC Bratislava, Strasbourg.

Škobla, D. - Filčák, R. (2015): "A studňu si nechali zamrznúť...". Lokálne mocenské pole a prístup obyvateľov rómskych osád k pitnej vode. In: T. Podolinská, T. Hrustič (eds.), Čierne-biele svety. Rómovia v majoritnej spoločnosti na Slovensku. Bratislava, Ústav etnológie SAV: VEDA, s. 248-262.

Pedagogická činnosť

R. Bednárík pôsobil na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce a na Trnavskej univerzite – prednášky z tematiky sociálnej ochrany, zamestnanosti a metodológie sociologických výskumov, vedenie záverečných prác, účasť v štátnicových komisiách

M. Fico - Sociológia detstva a mladosti – Filozofická fakulta Univerzity Komenského

K. Repková - FF PU v Prešove, Inštitút edukológie a sociálnej práce

J. Urdziková - vedenie diplomovej práce na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave

Médiá a publicita

R. Bednárík

29.1.2015 – príprava a zaslanie odpovede na otázku z RTVS ohľadne spôsobov hľadania si práce na Slovensku – mediálna aktivita,

17.4.2015 – zaslanie odpovedí na otázky z TREND-u a podkladových materiálov (štúdia Bednárík: Práca na Slovensku a štúdia Treximy v rámci Národnej stratégie zamestnanosti) ohľadne možných zmien v zamestnaniach – Silvii Porubänovej,

6.6.2015 – zaslanie vyjadrenia k výsledkom štúdie The 2015 Ageing report in EU – riaditeľke IVPR (s ambíciou zaslania na mediálne odd. na MPSVR)

J. Filadelfiová

3 x rozhovor pre televíziu pred referendum o rodine (RTVS, TA3, JOJ)

1 x diskusia v rozhlase k Pochodu za život (RTVS)

Vyjadrenie odborného stanoviska pre portál NEJDEME

3 x rozhovor pre printové médiá (Pravda, Sme, Denník N)

Cca 10 x poskytnutie údajov, vypracovanie stanovísk a/alebo odpovedí na otázky pre printové médiá (Slovenka, Pravda, Dieťa, Sme, Pluska...)

2 x poskytnutie stanoviska pre RTVS

S. Porubänová

podľa monitoringu mediálnych agentúr približne 170 mediálnych vyjadrení v roku 2015

Činnosť Dokumentačného a informačného strediska sociálnej ochrany (DISSO-a)

Od začiatku roka 2015 k 31.12.2015 DISSO zabezpečovalo tieto činnosti:

- Akvizícia, vyhľadávanie publikácií relevantných k témam výskumných projektov Inštitútu pre výskum práce a rodiny
- Výber, nákup, získavanie a knižničná evidencia literatúry, štatistických dokumentov, výskumných prác, periodík, dokumentov na CD
- Vedenie príručnej agendy žiadaniek za periodiká, štatistické a knižné publikácie
- Vedenie prírastkového zoznamu kníh (knihy, brožúry, výskumné práce, audiovizuálne dokumenty) a vedenie prírastkového zoznamu štatistických publikácií
- Tvorba knižničnej databázy v programe PROFLIB M 21 - anotované bibliografické záznamy dokumentov evidovaných v knižničnom fonde DISSO, slovenských i zahraničných, anotované záznamy článkov z vybraných odborných periodík, slovenských i zahraničných
- V súčasnom období fond DISSO obsahuje 15583 kníh a 2402 výskumných prác. V knižničnej databáze sa tiež nachádza 19780 záznamov článkov z periodík a 60 záznamov audiovizuálnych dokumentov a dokumentov na CD
- Za rok 2015 evidujeme prírastky vo fonde knižnice a v knižničnej databáze v podobe 105 kníh, 15 výskumných prác, 2 dokumentov na CD, 275 záznamov článkov z odborných periodík
- Vedenie evidencie došlých periodík a štatistických materiálov
- Výpožičné služby pre interných aj externých používateľov – evidencia, prolongácia a telefonické a písomné urgencie výpožičiek, vedenie výpožičných kariet čitateľov v programe PROFLIB
- Rešeršné služby pre interných aj externých používateľov v systéme Wisis - Proflib
- Reprografické služby pre pracovníkov/čky IVPR aj externých používateľov/ľky DISSO
- Vedenie študovne, konzultácie s používateľmi/kami ohľadne výberu literatúry a knižnično-informačných služieb
- Skladové práce – prírastkové stavanie knižničného fondu
- Viazanie dokumentov hrebeňovou, tepelnou a drôtenou väzbou, tlačové práce
- Vydavateľská činnosť Inštitútu pre výskum práce a rodiny – žiadosti o ISBN, tlač alebo zadávanie do tlače, distribúcia povinných a vyžiadaných výtlačkov publikácií vydaných IVPR a periodík Policy Brief IVPR a Policy Paper IVPR, distribúcia dokumentov a periodík vybraným knižniciam a organizáciám a na sekcie a odbory MPSVR
- Spolupráca s online knižnicou periodík Central and Eastern European Online Library (CEEOL, sídlo vo Frankfurt)
- Tvorba a distribúcia Informačného spravodajcu DISSO, ktorý obsahuje prírastky knižničného fondu DISSO a novinky z edičných plánov vydavateľstiev, v roku 2015 dve čísla, každé za polrok

- Správa a aktualizácia obsahu webovej stránky Inštitútu www.ivpr.gov.sk podľa aktuálnych potrieb, príprava a realizácia úprav - správy, aktuality, podujatia, dokumenty, pracovníci/čky, projekty
- Medziknižničná a medzinárodná medziknižničná výpožičná služba – za rok 2015 došlé a vybavené 2 žiadosti (knihnica Výskumného ústavu práce a sociálnych vecí, Praha; Univerzitná knižnica Bratislava)
- Aktualizácia zoznamu výskumných prác Inštitútu pre výskum práce a rodiny na webstránke spolu s umiestňovaním fulltextov výskumných prác na webstránku
- Priebežné odstraňovanie záznamov vyradených publikácií z knižničného informačného systému
- Zasielanie informácií o novinkách v knižničnom fonde DISSO spolupracovníkom/čkam)

Náklady na zabezpečenie činnosti IVPR - rozpočet organizácie

V súlade s uznesením vlády SR č. 508 zo dňa 15.10.2014 k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017 MPSVR SR listom č.4987/2015 – M_ORF zo dňa 26.1.2015 stanovilo rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2015 a výšku rozpočtovaných prostriedkov v kategórii bežné výdavky v sume **515 777,- €** (príspevok na činnosť). Súčasne bol určený záväzný ukazovateľ v kategórii 610 – Mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 275 520,- €

V roku 2015 IVPR riešil aj 4 Národné projekty, ktoré boli financované z ESF v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia buď formou refundácií výdavkov alebo systémom zálohových platieb. Taktiež IVPR bolo partnerom v projekte financovaného z NFM a EHP.

Prehľad celkových príjmov IVPR za rok 2015

Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Skutočnosť k 31.12.2015
111	312 001	Bežný transfer zo ŠR	515 777,-	515 777,-	515 777,-
11T1	312001	Prostriedky z rozpočtu EÚ	0,-	1 421 000,-	1 415 311,95
11T2	312001	Prostriedky z rozpočtu EÚ	0,-	249 000,-	246 936,51
11E3	312 001	Prostriedky z rozpočtu EU	0,-	425 000,-	425 000,00
11E4	312 001	Prostriedky z rozpočtu EU	0,-	75 000,-	75 000,00
13O5	312 001	Prostriedky z rozpočtu EU	0,-	30 000,-	30 000,00
46	223 001	Predaj služieb	128 000,-	185 000,-,-	184 177,96
46	292 019	Príjmy z refundácie	0,-	3 000,-	2 512,64
46	292 027	Iné nedaňové príjmy	3 200,-	0,-	0,00
		SPOLU	646 977,-	2 903 777,-	2 894 716,06

Bežný transfér zo štátneho rozpočtu bol poskytnutý vo výške 100%.

11T1 – Príjem z ESF – prostriedky EÚ spolu	1 415 311,95
Z toho projekt	
4007 a 4008 PROFI	558 122,23
4005 a 4006 PEN1	666 181,82
4009 a 4010 PEN2	136 489,58
Refundácia nákladov za projekt 2281 – Národná stratégia	54 518,32
11T2 - Príjem z ESF – spolufinancovanie ŠR	246 936,51
Z toho projekt	
4007 a 4008 PROFI	98 492,22
4005 a 4006	117 561,52
4009 a 4010	24 086,40
Refundácia nákladov za projekt 2281 – Národná stratégia	6 796,37

1305 – príjem z MPSVaR – projekt Progress	30 000,00
11E3 – príjem z NFM (KMC) prostriedky EU	425 000,00
11E4 – príjem z NFM (KMC) spolufinancovanie ŠR	75 000,00

Plnenie príjmov vlastných zdrojov 46 zahŕňa:

223 001 – predaj tovaru a služieb

1. Tržba projektu ANED	490,00
2. Výnosy projektu Network spolu s réžiou	60 037,96
3. Projekt Horizontálne priority (MPSVaR SR)	70 000,00
4. Projekt EIGE	3 255,00
5. Projekt Náhradná rodinná starostlivosť (ÚPSVaR)	19 000,00
6. Projekt Progress	30 000,00
7. Tržba – Studio Come	1 395,00

Čerpanie výdavkov v IVPR za rok 2015

Finančné prostriedky boli čerpané v súlade so schváleným rozpočtom, kontraktom so zriaďovateľom a schváleným plánom úloh IVPR na rok 2015. Všetky finančné prostriedky boli rozpísané a zaúčtované v zmysle záväzných predpisov v oblasti rozpočtovania, financovania a účtovania. Pri ich vynakladaní na účely plnenia kontrahovaných úloh IVPR postupoval s maximálnou hospodárnosťou. Čerpanie všetkých výdavkov sa realizovalo v systéme Štátnej pokladnice, podľa ekonomickej a funkčnej klasifikácie a podľa jednotlivých zdrojov bolo spracované vo výkaze príjmov a výdavkov za rok 2015 predloženom zriaďovateľovi.

Čerpanie výdavkov podľa jednotlivých programov a zdrojov

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Skutočnosť k 31.12.2015
06G1602	11T1	600	Bežné výdavky ESF	0,-	226 661,48	217 338,29
06G1602	11T2	600	Bežné výdavky ESF	0,-	17 149,65	14 327,36
07C0801	11T1	600	Bežné výdavky ESF	0,-	1 751 879,73	1 669 535,23
07C0801	11T2	600	Bežné výdavky ESF	0,-	117 324,62	105 009,90
07E0301	111	600	Bežné výdavky	515 777,-	515 777,00	507 172,44
07E0301	131E		Odvod zost.2014	0,-	0,-	544,87
07E0301	11E3	600	Projekt KMC	0,-	178 664,97	176 458,38
07E0301	11E4	600	Projekt KMC	0,-	31 726,66	31 140,46
07E0301	46	600	Bežné výdavky	131 200,-	170 017,60	155 631,40

			Spolu	646 977,-	3 009 237,71	2 877 158,33
--	--	--	-------	------------------	---------------------	---------------------

Výdavky na Národné projekty sú rozdelené podľa programov – BSK 06G1602 11,14% a SVK 07C0801 88,86% a zdrojov: ESF 11T1= 85% a spolufinancovanie 11T2 = 15%. Čerpanie upraveného rozpočtu je uspokojivé. Zahŕňa hlavne vyplatené dohody a zákonné poistenie. Časť výdavkov, čerpaných v roku 2015 je pokrytá vlastnými prostriedkami IVPR, ktoré nám budú vrátené v rámci refundácií v roku 2016.

Plán bežných výdavkov, zdroj 111, pokrytých príspevkom MPSVR SR na hlavnú činnosť IVPR zabezpečenú kontraktom v súvislosti s plnením programu 07E0301 za rok 2015 bol čerpaný vo výške 507 172,44 €, t.j. 98,33 %. Nevyčerpaný príspevok zriaďovateľa vo výške 8 604,56 € bude predmetom zúčtovania so štátnym rozpočtom v prvých mesiacoch roka 2016. Bežné výdavky zo zdroja 131E predstavujú odvod nevyčerpaných prostriedkov z roku 2014. Bežné výdavky z transferu MPSVR SR a aj ostatné finančné prostriedky boli použité v súlade s platnými právnymi predpismi a v súlade s plnením úloh IVPR za rok 2015.

Iné vedľajšie aktivity

V rámci vlastnej činnosti IVPR zabezpečoval riešenie ďalších úloh výskumu a vývoja (projekty) zo zdrojov získaných na základe uzatvorených zahraničných a tuzemských zmluvných vzťahov. Išlo prevažne o pokračovanie viacročných projektových aktivít, ktoré si IVPR obstaral v rámci rôznych verejných súťaží a grantových schém, nad rámec vlastnej hlavnej činnosti. Aktivity podliehali zúčtovaniu a neboli vykonávané za účelom dosahovania zisku. Podrobný prehľad nákladov ďalších úloh zabezpečovaných v roku 2015 poskytuje nasledujúca tabuľka:

Projekty číslo	Materiál	Mzdy	Zákonné poistenie	Dohody	Ostatné	Náklady spolu
Network 2121		5 775,00	6 419,06	20 597,50	7 835,31	40 626,87
ANED 2404		3 000,00	1 021,81	100,00	7,40	4 129,21
Horizontálne priority 4004	643,08	6 065,00	13 211,14	24 123,70	1,80	44 044,72
Náhradná starostlivosť 4011		1 500	497,69	92,00		2 089,69

1. Projekt Monitoring Network (interné číslo 2121)

Dlhodobý projekt pre European Foundation v Dubline, je zameraný na poskytovanie analýz v oblasti trhu práce. Platby za riešenie sú na rok dopredu zabezpečené zmluvou a poskytované po fakturácii štvrťročne.

2. *Projekt ANED (interné číslo 2404)*

Riešenie projektu začalo v roku 2008. Je financovaný v rámci grantovej schémy Progress, kontraktorom je Human European Consultancy (Holandsko). Náklady sú priebežne refundované, pokračovanie projektu bude aj v roku 2016.

3. ***Projekt Horizontálne priority (interné číslo 4004)*** bol riešený pre MPSVR SR na základe zmluvy o poskytnutí služieb č. spisu 15127/2013-M_ORRRP z 13.3.2014.

4. ***Projekt Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti (interné číslo 4011)*** sa začal riešiť na základe Zmluvy č. 201/OSOD/2014, uzavretej s Ústredím práce a sociálnych vecí v septembri 2014. V roku 2015 boli vykryté aj výdavky za rok 2014.

Okrem vyššie uvedených projektov IVPR implementovalo v priebehu roka 2015 aj nasledovné národné projekty z operačného programu „Zamestnanosť a sociálna inklúzia“, ktoré boli v roku 2015 financované zo zdrojov EU, ako aj z vlastných zdrojov IVPR a zúčtované v rámci priebežných žiadostí o platbu (IVPR čaká na ich refundáciu):

Prevenia a eliminácia násilia na ženách

Doba riešenia 6/2014 – 12/2015 – Národný projekt je zameraný na priamu podporu špecializovaných sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násilie. Prostredníctvom 9 partnerov projektu, podporou ich odborných personálnych kapacít sa špecializované sociálne služby stabilizujú a rozširujú. V spolupráci s partnermi projektu sa zriadi aj Národná nonstop bezplatná linka pre ženy zažívajúce násilie a špecializované dištančné internetové poradenstvo. Celkovo sa pomôže viac ako 1 500 ženám zažívajúcim, ohrozeným alebo v minulosti vystaveným rôznym formám násilia.

Podpora eliminácie a prevencie násilia na ženách

Tento národný projekt sa realizuje v období 6/2014 – 12/2015 je komplementárny k NP Prevenia a eliminácia násilia na ženách a je zameraný na tvorbu kľúčových strategických a metodických dokumentov, s cieľom zjednotiť a štandardizovať sociálne služby pre ženy zažívajúce násilie. V rámci projektu sa vypracujú aj štúdie o osobitných skupinách žien ohrozených násilím, napr. o rómskych a vidieckych ženách, so zámerom identifikovať prekážky a osobitosti v poskytovaní pomoci. V rámci projektu bude vyvzdelaných 120 odborníkov a odborníčok a vytvoria sa pracovné skupiny multiinštitucionálnej spolupráce pre včasnú a efektívnu riešenie prípadov násilia páchaného na ženách.

Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - I.

Doba riešenia 7/2014 – 12/2015. Cieľom je zvýšenie kvality ľudských zdrojov a navrhnutie udržateľného a funkčného systému vzdelávania v sociálnej oblasti. Špecifickým cieľom projektu je vytvorenie vzdelávacích programov, ich pilotná realizácia, vyhodnotenie a príprava na akreditáciu a navrhnutie systému vzdelávania v oblasti sociálnej inklúzie. Cieľovou skupinou národného projektu sú zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí vo verejnom aj neverejnom sektore.

V roku 2015 začalo IVPR ako partner Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny realizovať projekt „**Koordinačno-metodické centrum pre rodovo podmienené a domáce násilie**“, ktoré je financované z Nórskeho finančného mechanizmu a EHP. Výsledkom projektu by mala byť koordinovaná, systematická a udržateľná stratégia pre predchádzanie a znižovanie NPŽ a DN, zlepšenie štandardov kvality poskytovania špecifickej pomoci a podpory v súlade s minimálnymi štandardami Rady Európy pre poskytovanie špecifických služieb ženám zažívajúcim násilie a ich deťom, zvýšenie regionálnej a finančnej dostupnosti efektívnych, bezplatných a rodovo citlivých služieb pre ženy zažívajúce násilie a obe domáceho násillia prostredníctvom podpory existujúcich mimovládnych organizácií a zriadenia nových bezpečných ženských domov a poradenských centier, zvýšenie vedomostí, poznatkov a informácií o NPŽ a DN, prostredníctvom špecifického vzdelávania, vzdelávacieho systému a médií.

Výsledok hospodárenia v roku 2015

Výnosy:	Rok 2014	Skutočnosť 2015
Z bežných transférov zriaďovateľa	526 162,16	1 520 841,75
Z bež.transf.od ost.subj.VS	2 500,00	205 149,62
Tržby z predaja služieb	652 056,75	154 177,96
Ostatné výnosy	71 432,16	401 692,62
Zúčtovanie rezerv a OP	18 538,22	0,00
Výnosy s p o l u :	1 270 689,29	2 281 861,95
Náklady:		
Spotreba materiálu	27 206,78	42 175,88
Služby	560 887,60	773 595,05
Osobné náklady	815 836,38	1 926 448,81
Dane a poplatky	688,65	682,23
Ostatné náklady	160,00	5 953,37
Odpisy, rezervy	7 676,99	6 629,41
Finančné náklady	296,96	489,44
Náklady s p o l u :	1 412 753,36	2 755 974,19
Výsledok hospodárenia	- 142 064,07	-474 112,24

Na výsledok hospodárenia mali vplyv najmä nasledovné výdavkové položky, ktoré neboli pokryté v roku 2015 príjmami: odpisy dlhodobého majetku, nerefundované náklady národných projektov, odmeny uhradené z vlastných zdrojov a výdavky na opravu a údržbu majetku.

Majetok

Dlhodobý (neobežný) majetok štátu v správe IVPR bol evidovaný k 31.12.2015 v obstarávacej cene 123 122,79 €, po znížení o oprávky v zostatkovej cene 9 278,81 €. Je to v prevažnej miere kancelársky nábytok, rozmnožovacia a výpočtová technika a software. Majetok, spĺňajúci kritériá dlhodobého majetku, nakúpený v roku 2015 nebol.

Hodnotenie a analýza vývoja organizácie v roku 2015

Ekonomika

Hlavnou činnosťou IVPR bolo plnenie základných úloh stanovených zriaďovacou listinou a štatútom IVPR, ako aj ďalšími relevantnými dokumentmi, akými boli Kontrakt medzi MPSVR SR a IVPR na riešenie výskumných úloh v roku 2015 a ďalšie tuzemské a zahraničné zmluvy. Z hľadiska finančného hodnotenia a plnenia úloh za rok 2015 všetky ciele IVPR, tak ako boli formulované, boli splnené. Užívatelia výstupov jednotlivých úloh dostali výsledky v požadovaných termínoch i kvalite.

Kontrolná činnosť

V priebehu roka boli vykonané 2 kontroly zo strany Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny – Sekcie fondov EU. V dňoch 28.- 29.9.2015 bola vykonaná kontrola na mieste, a to k projektu ITMS27120130715. Záver kontroly stanovil IVPR predloženie na RO požadovanú podpornú a účtovnú dokumentáciu a povinnosť upozorniť partnerov projektu na riadne a včasné plnenie svojich záväzkov. V dňoch 28.-29.9.2015 sa taktiež uskutočnila kontrola projektu ITMS 27130230021, ktorá bola následne ešte vykonaná aj v dňoch 25.-26.1.2016. Záver kontroly bolo neuznanie oprávnených výdavkov vo výške 832,60 eur.

30.4.2015 bola vykonaná neohlásená monitorovacia návšteva zo Sekcie riadenia ESF na aktivite v rámci Národného projektu. Záznam neidentifikoval žiadne nezrovnalosti.

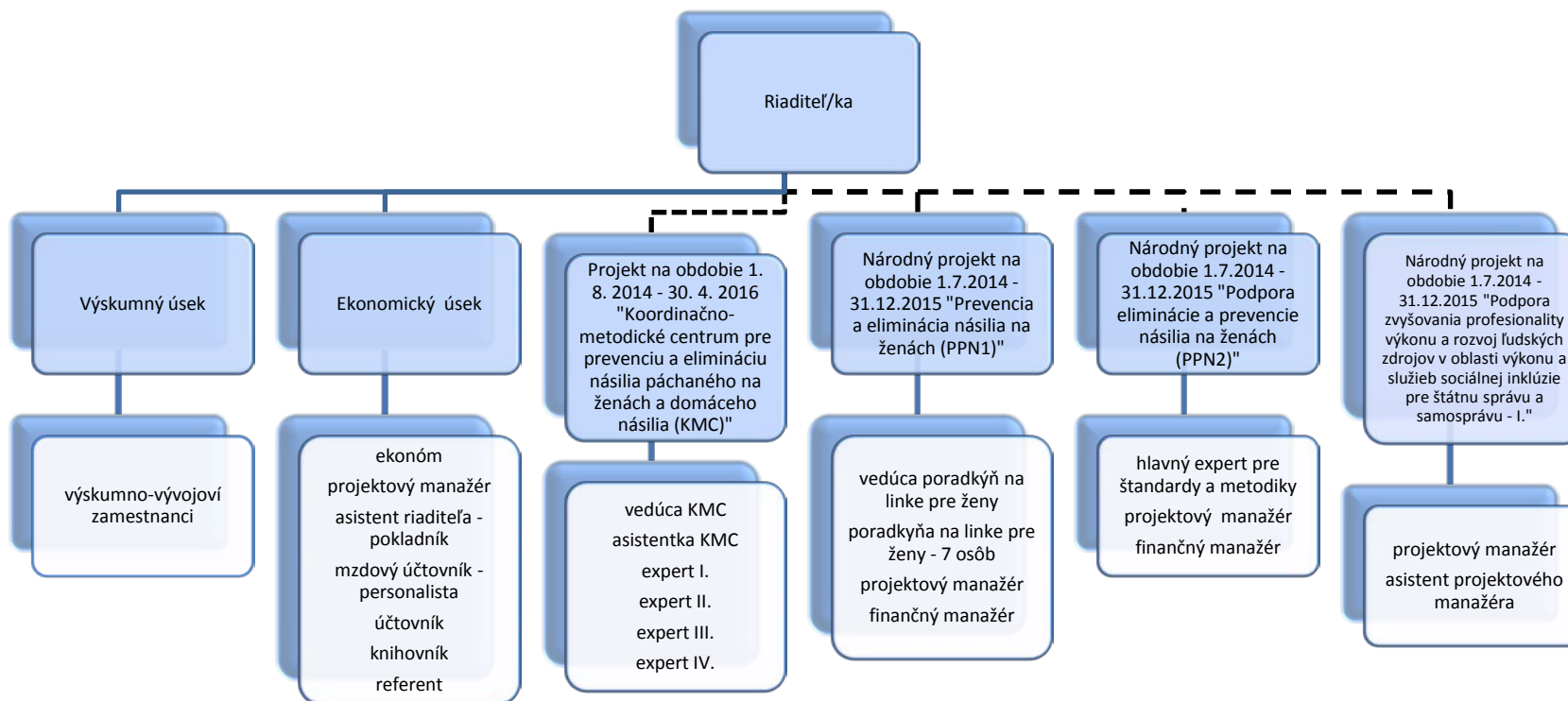
V mesiaci december bol vykonaný audit zo strany audítorskej firmy na realizáciu a čerpanie prostriedkov z projektu „KMC“ za prvé reportovacie obdobie (1-4/2015), výsledkom ktorého bolo neuznanie výdavkov vo výške 33,04 eur.

26.11.2015 bola vykonaná kontrola na plnenie odvodových povinností za obdobie 1.6.2015 až 31.8.2015 zo strany Sociálnej poisťovne. Kontrola nenašla žiadne závažné nedostatky, odvody boli realizované v zákonne stanovenej výške.

Aktivity IVPR v rámci medzinárodnej spolupráce a zahraničných pracovných ciest za rok 2015

Za rok 2015, v súvislosti s riešením *úloh štátneho rozpočtu* zabezpečených kontraktom, bolo uskutočnených 22 zahraničných pracovných ciest, na ktoré bolo vynaložených spolu 4 604,05 € z prostriedkov štátneho rozpočtu. Značná časť nákladov bola platená pozývajúcou stranou. Ich obsahom bola účasť na rôznych konferenciách /European Perspect v Paríži, Rodová rovnosť Budapešť, seminár v Záhrebe/ a zasadaniach ako napríklad MISSOC, vedecká rada VÚPSV, expertná rada EIGE a Gender Equality in Europe.

Schéma organizačnej štruktúry IVPR (účinnosť od 1.7.2014)



Schválil:

Ján Richter, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Bratislava